

**T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI**

**MÜZİK DERSİ VE DERS DIŞI MÜZİKAL ETKİNLİKLERİN
İLKÖĞRETİM 7. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN
SOSYALLEŞMELERİNE ETKİSİ**

Mustafa Gökay DİNÇER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**Danışman
Prof. Yusuf AKBULUT**

KONYA - 2009

İÇİNDEKİLER

BİLİMSEL ETİK SAYFASI.....	iii
TEZ KABUL FORMU.....	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZET.....	vi
SUMMARY.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	x
1. GİRİŞ.....	1
1.1. Problem.....	4
1.2. Araştırmanın Amacı.....	5
1.3. Araştırmanın Önemi.....	5
1.4. Varsayımlar.....	6
1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları.....	6
2. KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	7
2.1. Birey ve Müzik Eğitimi.....	7
2.1.1. Bireysel İşlevler.....	8
2.1.2. Toplumsal İşlevleri.....	12
2.1.2.1. Toplumsallaşma ve Eğitim.....	12
2.1.2.2. Toplumsallaşma ve Müzik.....	14
2.1.3. Eğitimsel İşlevleri.....	17
2.1.3.1. İşbirliğine Dayalı Öğrenme.....	21
2.1.3.1.1. İşbirliğine Dayalı Öğrenmenin Temel Öğeleri.....	23
2.1.3.1.2. İşbirlikçi Öğrenme İle İlgili Araştırmalar.....	24
2.1.3.1.3. İşbirlikçi Öğrenme ve Müzik Eğitimi.....	25
2.1.3.2. Çoklu Zeka.....	26
2.1.3.2.1. Çoklu Zeka Kuramı'nın Temelleri.....	27
2.1.3.2.2. Çoklu Zeka Kuramı'nın İlkeleri.....	27
2.1.3.2.3. Çoklu Zeka Kuramı'nın Eğitimde Kullanılabilirliği.....	28
2.1.4. Ekonomik İşlevler.....	29
2.1.5. Kültürel İşlevler.....	31
2.2. Sosyal Gelişim ve Sosyalleşme.....	34
2.2.1. Sosyal Gelişim.....	34

2.2.1.1. Sosyal Gelişim Kuramları.....	35
2.2.1.2. Psiko- Sosyal Gelişim Kuramı (E. Erikson)	36
2.2.2. Sosyalleşme	39
2.2.2.1. Sosyalleşme Kurumları ve Eğitim	40
2.2.2.2. Sosyalleşme Sürecinde Müzik Eğitimi	42
3. YÖNTEM.....	46
3.1. Araştırmanın Modeli	46
3.2. Evren Ve Örneklem.....	46
3.3. Araştırmanın Deseni.....	46
3.4. Verilerin Toplanması.....	47
3.5. Verilerin Analizi.....	49
3.6. Denel Uygulamalar.....	49
3.6.1. Etkinlik-1	49
3.6.2. Etkinlik-2	51
3.6.3. Etkinlik-3	53
3.6.4. Etkinlik-4	54
3.6.5. Etkinlik-5	56
4. BULGULAR ve YORUM	59
4.1. Etkinlik Süreçleri.....	59
4.2. Müzikal İşlevselliğe ve Sosyalleşmeye Yönelik Gözlem Formu Sonuçları	81
TARTIŞMA	103
SONUÇ VE ÖNERİLER	109
KAYNAKÇA	114
EKLER	118
ÖZGEÇMİŞ	128

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

BİLİMSEL ETİK SAYFASI

Bu tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez yazım kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını bildiririm.

Öğrencinin Adı Soyadı

Mustafa Gökay DİNÇER

T.C.
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü

YÜKSEK LİSANS TEZİ KABUL FORMU

Mustafa Gökay DİNÇER tarafından hazırlanan “Müzik Dersi ve Ders Dışı Müzikal Etkinliklerin İlköğretim 7. Sınıf Öğrencilerinin Sosyalleşmelerine Etkisi” başlıklı bu çalışma 19/06/2009 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği ile başarılı bulunarak, jürimiz tarafından yüksek lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Ünvanı, Adı Soyadı Prof. Yusuf AKBULUT (Danışman)	Başkan
Ünvanı, Adı Soyadı Yrd. Doç. Dr. Nurtuğ BARIŞERİ	Üye
Ünvanı, Adı Soyadı Yrd. Doç. Dr. Zeliha TRAŞ	Üye

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimim boyunca destek ve yardımını esirgemeyen danışmanım Prof. Yusuf AKBULUT' a, yüksek lisans ders aşamasında gitar çalışmalarımı beraber yürüttüğümüz Doç. Dr. Kağan KORAD' a, tez çalışma sürecime yön veren Yrd. Doç. Dr. Nurtuğ Barışeri' ne, farklı fikir ve önerilerinden yararlandığım Doç. Dr. Nihan YAĞIŐAN ve Yrd. Doç. Dr. Zeliha TRAŞ' a ve her zaman yanımda olan aileme teşekkür ederim.

Mustafa Gökay DİNÇER

**MÜZİK DERSİ VE DERS DIŞI MÜZİKAL ETKİNLİKLERİN İLKÖĞRETİM 7.
SINIF ÖĞRENCİLERİNİN SOSYALLEŞMELERİNE ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mustafa Gökay DİNÇER

**SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÜZEL SANATLAR EĞİTİMİ ANABİLİM DALI
MÜZİK ÖĞRETMENLİĞİ BİLİM DALI**

Konya 2009

ÖZET

Bu çalışma, ülkemizdeki ilköğretim okullarında okutulan müzik derslerinin işlevselliğinin ve öğrencilerin sınıf içi sosyal davranış ve gelişimlerine olan katkılarının yeterli olup olmadığının belirlenmesi; ayrıca alternatif müzikal etkinliklerin uygulanmasıyla bu seviyenin yükseltilebileceğine dair yeni fikir ve önerilerin oluşturulabilmesi amacıyla yapılmıştır.

Bu amaçla, Mersin ilindeki bir ilköğretim okulunun 7.sınıf öğrencilerinden seçilmiş deney ve kontrol gruplarına, müzik dersi bünyesinde müzikal ve sosyal beceri düzeylerini ölçmeye yönelik ön gözlem formu uygulanmıştır. Deney grubuna, müzik derslerinin bu anlamdaki fonksiyonlarını artırabileceği düşünülen 8 hafta süren alternatif etkinlikler uygulanmış, kontrol grubuna ise ilköğretim okulları müzik dersi

müfredatına göre hazırlanmış olan program, müzik dersi bünyesinde verilmiştir. Eğitim sürecinin sonunda, her iki gruba da son gözlem formu uygulanmış ve elde edilen veriler, istatistiksel olarak yüzde (%) dağılımını ifade eden tablolarla gösterilmiş ve yorumlanmıştır. Ayrıca bu ölçekler doğal ortamlarda yapılandırılmış bir gözlem aracı olarak da kullanılmıştır.

Değerlendirme sonunda; ilköğretim okulları müzik dersi müfredatına göre eğitim alan 7. sınıf kontrol grubu öğrencilerinin, alternatif etkinlikler uygulanan deney grubu öğrencilerine göre müzikal anlamda daha yetersiz olduğu, yine deney grubu öğrencilerine göre sınıf içi sosyal davranış ve beceri gelişimlerinin düşük olduğu ortaya çıkmıştır.

Bu araştırma ile, ilköğretim okullarında verilmekte olan müzik dersi içeriğinin, öğrencilerin, sürece daha aktif dahil olabileceği etkinliklerle zenginleştirilmesi gerektiği; bu etkinliklerin öğrencilere kalıcı müziksel davranışlar kazandırırken, onların sınıf içi sosyal davranış ve gelişimlerine de büyük oranda katkı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Müzik Dersi, Müzikal Etkinlikler, Sosyalleşme

Sayfa Adedi: 128

Tez Yöneticisi: Prof. Yusuf AKBULUT

**THE EFFECT OF MUSIC LESSONS AND EXTRACURRICULAR MUSICAL
ACTIVITIES TO PRIMARY SCHOOL 7TH GRADE STUDENTS ON
SOCIALIZATION**

THESIS FOR MASTER'S DEGREE

Mustafa Gökay DİNÇER

**SELÇUK UNIVERSTY EDUCATION FACULTY SOCIAL SCIENCES INSTITUTES
DEPARTMENT OF MUSIC EDUCATION**

Konya 2009

SUMMARY

This work has been prepared in order to determine the functionality of the music lessons in primary schools in our country and whether their contribution is enough or not to students' social behaviour and development in the classroom; also to form new ideas and offers concerning raising the level by implementing alternative musical activities.

With this aim, an initial observation form was completed by the experiment and control groups that were chosen from the 7th grade students of a primary school, in order to measure their musical and social ability levels. Alternative activities were adopted, which were thought to enhance the music lessons functions and lasted for eight weeks for the experiment group; and the programme, which was prepared according to

the primary schools' curriculum, was given to the control group in the structure of a music lesson. At the end of the education process, the last observation form was completed by both groups and the acquired information was indicated and interpreted into a table expressing its frequency (f) and percentage (%) distribution statistically. Also these measures were used as a means of observation which was formed in a natural environment.

At the end of the evaluation, it has emerged that the 7th grade control group's students who were being educated according to primary schools music lessons' curriculum, were more inadequate musically than the experiment group's students, who adopted alternative activities, and again, their social behaviour and progress of their abilities were low when compared with the experiment group's students.

With this research, it was concluded that the content of music lessons given in primary schools should be enriched with activities which the students are involved in actively; these activities encourage students to acquire permanent musical behaviours, it also provides substantial contributions to their social behaviour and progress.

Key Words: Music Lessons, Musical Activities, to Socialize

Number of Page: 128

Adviser: Prof. Yusuf AKBULUT

TABLolar LİSTESİ

Tablo 4.2.1 Müzikal beceri ölçümüne yönelik gözlem formunun 1,4 ve 16. maddelerinin yüzdelerik dağılımları.....	81
Tablo 4.2.2 Müzikal beceri ölçümüne yönelik gözlem formunun 2, 3 ve 5. maddelerinin yüzdelerik dağılımları.....	83
Tablo 4.2.3 Müzikal beceri ölçümüne yönelik gözlem formunun 4, 11 ve 12. maddelerinin yüzdelerik dağılımları.....	85
Tablo 4.2.4 Müzikal beceri ölçümüne yönelik gözlem formunun 7, 8 ve 10. maddelerinin yüzdelerik dağılımları.....	87
Tablo 4.2.5 Müzikal beceri ölçümüne yönelik gözlem formunun 13, 16 ve 17. maddelerinin yüzdelerik dağılımları.....	89
Tablo 4.2.6 Müzikal beceri ölçümüne yönelik gözlem formunun 9, 15 ve 18. maddelerinin yüzdelerik dağılımları.....	91
Tablo 4.2.7 Sosyal beceri ve sosyalleşme ölçümüne yönelik gözlem formunun 1, 2 ve 3. maddelerinin yüzdelerik dağılımları	93
Tablo 4.2.8 Sosyal beceri ve sosyalleşme ölçümüne yönelik gözlem formunun 4, 5 ve 6. maddelerinin yüzdelerik dağılımları	95
Tablo 4.2.9 Sosyal beceri ve sosyalleşme ölçümüne yönelik gözlem formunun 7, 8 ve 9. maddelerinin yüzdelerik dağılımları	98
Tablo 4.2.10 Sosyal beceri ve sosyalleşme ölçümüne yönelik gözlem formunun 10, 11 ve 12. maddelerinin yüzdelerik dağılımları	100

I. GİRİŞ

Toplumların gelişmişlik düzeyleri, eğitim sistemlerinin alt yapısı ve sağlamlığıyla ilgilidir; ayrıca ülke koşullarına uygunluğu önemli bir unsurdur. Eğitim ise bir sistemler bütünüdür ve bu bütünün başlangıç noktası, insanın bulunduğu ortamda yetersiz görülüp istendik davranışlarla donatılması güdüsüdür. Bu sistem daha önceden belirlenmiş hedef davranışların ne kadarının kazanıldığına ya da kazanılmadığına, ortamdaki eksikliğin veya yanlışlıkların neler olduğunun ortaya çıkarılması ve tekrar düzeltilip ortama aktarılmasıyla devam eder. Bundan dolayıdır ki eğitim bir süreçtir ve bu süreç, insanların niteliklenmesi, üretmesi ve dolayısıyla toplumun kalkınması için en önemli faktördür (Töreyin,1997).

Toplum yapılarındaki değişme ve gelişmeler, ekonomik ve siyasal büyümeler, ihtiyaçları doğru orantılı olarak değiştirmiş; eğitimden beklenenlerde içeriksel ve yöntemsel olarak toplumun ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik şekillenmiştir. Toplumsal değişimin çekirdeğini oluşturan insan eğitiminin çıkış noktası, bu değişim ve gelişim felsefesidir. Eğitim bir davranış değişimi sürecidir ve bu değişim, bireyin tüm iç yaşantısını etkiler; davranışlarına yön verir. Eğitimle kalıcı davranışlar kazanan bireyler, toplumun sahip olduğu tüm değişim ve gelişim ölçütlerini etkiler ve dolayısıyla toplumsal ve kitlesel davranışlara da yön vermiş olurlar. Bu konuda Demirel (1996), eğitim yoluyla öğrencinin amaçları, bilgileri, davranışları, tavırları ve ahlâk ölçülerinin değiştiğini ifade etmektedir

Öğrenci çağdaş eğitimin merkezinde yer alır. Eğitim sürecinde öğrencinin biyolojik, fizyolojik, psikolojik özellikleri önemli birer faktördür. Bu faktörlerin dışında arkadaş ortamında, akran gruplarında, okul çevresinde ve bulunduğu her ortam ile medya aracılığı ile elde ettiği bilgi ve görgülere kadar uzanan yaşam süreçlerinde gerçekleştirdiği psiko-sosyal gelişimi göz önünde bulundurulmalıdır. Bu durum, eğitimin bir planlar zincirinde yürütülmesi gerektiğinin göstergesidir (Günay, 2006).

“Çağdaş eğitim, bireyi biyopsişik, toplumsal ve kültürel nitelikleriyle ve bilişsel, duyuşsal ve devinışsel davranışlarıyla kendine özgü ve dengeli bir bütün olarak, en uygun ve ileri düzeyde yetiştirmeyi amaçlar”(Uçan, 2005, s.40).

“Eğitimin önemli amaçlarından biri, bireylerin içinde buldukları topluma uyum yapmasına yardım etmektir. Bireyin içinde bulunduğu topluma istenilen bir biçimde uyum

sağlaması, diğer bir deyişle toplumun etkin bir üyesi olabilmesi için sosyal gelişimini sağlıklı bir biçimde tamamlaması gerekir. Bireyin içinde yaşadığı toplumun kendisinden beklediği ve yapmasını istediği davranışları gösterecek biçimde yetişmesi onun sosyal gelişimi ile ilgilidir. Çünkü, çocuğun ilk yıllardaki sosyal gelişimi onun daha sonraki sosyal davranışlarının temelini oluşturur”(Çubukçu, Gültekin, 2006, s.156).

“Geniş anlamıyla sosyalleşme çocuğun eğitimi demektir. Bu sürece aynı zamanda, topluma hazırlanma diyebiliriz ki birey, bu süreçle, belli bir topluma ve dar anlamda ise belli bir gruba bütünleşmektedir”(Tezcan, 1993, s.39).

“Bireyin sosyalleşmesinde eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yeri önemlidir. Bu faaliyetler hem devlet, hem birey ve hem de devletle bireyin birlikte ortaya koydukları gayretlerle ortaya çıkabilir. Kültürün kazanılması ve genç nesillere aktarılması da eğitim, öğretim ve öğrenme süreci sonunda elde edilir. Eğitimin sosyalleşme içinde etkin bir yeri vardır” (Erkal, 1996, s.88).

“Kişinin sosyal gelişimi içinde sosyal beceriler ayrı bir önem taşımaktadır. Sosyal beceriler, iletişim, problem çözme, karar verme, kendini yönetme ve akran ilişkileri gibi diğerleriyle olumlu sosyal ilişkileri başlatmaya ve sürdürmeye izin veren becerilerdir”(Kapıkıran, vd . 2005,s.19).

“Müzik, insan yaşamının her evresinde yer alan, onsuz olunamayan bir olgudur. Bireyin doğum öncesi oluşma evresinde dolaylı olarak kurulmaya başlayan insan-müzik ilişkisi, doğumdan sonra “doğrudan ilişki” biçimine dönüşür ve gittikçe çeşitlenip zenginleşerek, güçlenip gelişerek insanın yaşamı boyunca devam eder”(Uçan,1994,s.12). Ve müzik insan hayatında bir anlatım sanatı haline dönüşür, bir iletişim aracı haline gelir. İletişimse toplumsal yaşama olanak sağlayan bir zemindir. Şenocak’a (2005) göre ise müzik; duygu, düşünce, izlenimleri, sesler ve ses kaynaklarının katkısıyla ifade eden bir bütün özelliği taşımaktadır.

“Müzik, her yaş ve dönemde bireylerin anlatma ve anlama işlevini yerine getirdiği gibi ilköğretim çocuğunun yaşamında da birçok olumlu etki meydana getirir. İlköğretim çağı çocuğunun yaşamında müziğin çok önemli yeri ve işlevleri vardır. Bu işlevler, bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitimsel olmak üzere çok yönlü ve çok boyutludur. Müziksel işlevler çocuğun gerek kendi yaşamında, gerek kendisini çevreleyen insanlar ve

diğer varlıklarla ilişkilerinde ve gerekse onlara katkılarında çok etkin ve belirleyici rol oynar”(Uçan, 1999, s.6).

Kişinin sosyal bir varlık olmasını sağlayan eğitimin bir kolu olan müzik eğitimi, ihtiyaçlara ve doğru belirlenmiş hedeflere yönelik uygulandığı sürece, eğitimin çekirdeğini oluşturan ilköğretim okullarında da, bu ihtiyaçlardan doğan sosyal ve iletişimsel yapılanmaya katkı sağlayacaktır.

İlköğretim okullarında okutulan müzik derslerinin, öğrencilerin müziksel, sosyal ve kültürel yaşantılarını etkileme derecesi, eğitim-öğretim içerisinde önemli bir yer tutmaktadır.

İlköğretim müzik dersleri 3.devre (6,7,8. sınıflar) genel amaçları;

- Kültür, sanat ve müziğin insan ve toplum hayatındaki önemini kavrayabilme,
- Müziği oluşturan temel öğeleri kavrayabilme,
- İnsan sesleriyle ve çalgılarıyla yapılan müzikleri ve müzik topluluklarını tanıyabilme,
- Birlikte müzik yapmaya istekli olabilme,
- Müzik yaparken ve dinlerken müziği oluşturan temel öğelere özen gösterme,
- İnsan ve toplum hayatında kültür, sanat ve müziği önemseyebilme,
- Atatürk'ün müzik ve sanat anlayışı hakkındaki görüşlerini anlayabilme,
- Çeşitli müziklerin hız ve gürlük özelliklerini ayırt edebilme,
- Düzeyine uygun şarkıları doğru temiz ve anlamlı söyleyebilme,
- Sesiyle ve çalgısıyla çeşitli yaratıcı çalışmalar yapmaya istekli olabilme vb müzikal amaçları kapsamaktadır. Bu amaçlar, öğrencilerin müzikal yönlerine eğitim aracılığı ile etki edebilmeyi içermektedir.

Bununla beraber öğrencileri;

- Müzik yoluyla estetik yönünü geliştirmek,
- Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkân sağlamak,
- Yaratıcılık ve yeteneğini müzik üretme yoluyla geliştirmek,
- Kişilik ve özgüven gelişimlerine katkı sağlamak,
- Müzik aracılığı ile zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak,
- Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek,
- Türkçe'yi doğru ve etkin kullanmalarını sağlamak,

- Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek vb kişisel ve sosyal gelişime hedefleyen amaçlarda genel amaçlar içerisinde (M.E.B. İlköğretim Kurumları Müzik Öğretim Programı).

Öğrencilerin yetenek ve becerilerinin müzik dersleri ve etkinlikleri yoluyla keşfedilip ileride meslek seçiminden doğabilecek sıkıntıların oluşmaması, müzikal etkinliklerin öğrencilerin ders dışı ve ders içi davranışlarına etkisi, yine müzik derslerinin etkinliği açısından önemlidir. İlköğretim okullarımızdaki sanat ve kültür eğitiminin yeterince plânlanamaması, öğretmenlerin öğrencilerin ihtiyaçları doğrultusunda davranamaması ve diğer sebepler, beraberinde sorunları da getirmektedir, İlköğretim okullarında müzik derslerinin, öğrencilerde müzikal, sosyal ve kültürel bir altyapı oluşturmadaki eksikliğinin nedenleri araştırılmalı, çözüm önerileri getirilmeli ve aksaklıklar giderilmelidir.

Müzik eğitiminin, öğrencilerin sosyal beceri ve gelişim düzeyleri, bedensel ve zihinsel gelişim özellikleri, yetenek ve ilgilerine, okulun ve çevrenin imkânlarına uygun olarak bir bütünlük içerisinde tasarlanıp verilemediği gözlenmiştir.

Sosyalleşme, insanca davranışların öğrenilmesi ve ortaya çıkarılması olarak tanımlanır ve insanın insanî değerler çerçevesinde kişiliğini bulma süreci sonucunda kişilik gelişiminin sağlanması ve bu gelişim sonucunda elde ettiği sosyal ve kültürel mirası gelecek nesillere aktarmasıdır (Özkalp, 2005). İlköğretim okullarında verilen müzik eğitiminin bu gelişimin sağlanmasında içeriksel olarak yetersiz olduğu görülmektedir.

Yukarıda verilen bilgiler ışığında müzik derslerinde, “yapılandırmacı eğitim ve öğretim anlayışı” çerçevesinde, öğrencilerin bizzat sürecin içerisinde olduğu etkinliklerin uygulanmasının, müzik derslerinin işlevselliği ve öğrencilerin sosyalleşmelerinde etkili olabileceği düşünülerek bu çalışmaya başlanmıştır.

1.1.Problem

Çalışmanın problem cümlesi, müzik dersi ve ders dışı müzikal etkinliklerin, ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin sosyalleşmelerine katkısı olup olmadığıdır. Müzik dersleri bünyesinde verilen temel müzik eğitiminin, ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin müzikal davranışlarına ve sosyalleşme süreçlerine sağladığı olumlu katkının yeterli düzeyde olup olmadığının belirlenmesi, araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

Bununla beraber, ilköğretim okullarında okutulan müzik derslerinin müfredat doğrultusunda işlenmesinin, öğrencilerin müzikal becerilerinin gelişimi için yeterli olup olmadığı ve ders dışı etkinlik faaliyetlerinin öğrencileri ne derecede sosyalleştirdiği araştırmaya yön veren diğer etkenler olarak belirlenmiştir.

1.2.Araştırmanın Amacı

a) Müzik dersinin işlevselliği

1. İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının ritm duygusu üzerindeki etkisi nedir?
2. İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının ezgisel beceri üzerindeki etkisi nedir?
3. İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının çalgı çalabilme ve üretebilme becerisi üzerindeki etkisi nedir?
4. İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının müzikal ihtiyaç, istek ve motivasyon gibi içsel süreçlere etkisi nedir?
5. İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının müzik kültürü üzerindeki etkisi nedir?

b) Sosyal Gelişimleri Üzerine Etkisi

6. İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının uyum sağlama ile saygı ve güven becerisi üzerine etkisi nedir?
7. İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının dili kullanma, kendini çeşitli biçimlerde ifade becerisi üzerindeki etkisi nedir?
8. İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının görev alma ve sorumluluk becerisi üzerindeki etkisi nedir?
9. İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının müzikal sosyal beceri üzerindeki etkisi nedir?

1.3.Araştırmanın Önemi

Bu araştırmanın amacı, ilköğretim okullarındaki müzik derslerinin öğrencilerin temel müzik eğitimlerine ve sosyalleşmelerine olan katkılarının yeterli olup olmadığının ortaya konulmasıdır. Bu doğrultuda, ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin almış oldukları müzik eğitiminin ne tür etkinliklerle desteklenmesi gerektiği ve bu etkinliklerin müzik eğitimlerine

sağladığı katkının yanı sıra sosyalleşme düzeylerini ne derecede etkilediğinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Müzik eğitimi, eğitimin ilk basamağı olan ilköğretim okullarında başlar ve bu eğitim süreci, öğrencinin bu basamaktan sonraki gerek okul hayatındaki gerekse diğer hayatındaki müziksel davranışlarını ve alışkanlıklarını büyük ölçüde etkiler. Bu müziksel davranışları kazandırmanın yanı sıra, müzik eğitiminin öğrencinin sosyalleşmesinde ve kişilik gelişimine olan katkısında da diğer derslerde olduğu gibi payı vardır.

Temel müzikal davranışların kazandırılması ve bu yolla öğrencilerin sosyalleşmesinin sağlanması, uygulamaya yönelik ders dışı müzikal etkinliklerin gerekliliğini artırmaktadır. Araştırma, temel müzik eğitiminin uygulamaya yönelik etkinlik çalışmalarıyla desteklenmesi ve bir örnek teşkil etmesi açısından önem taşımaktadır.

1.4. Varsayımlar

Bu araştırmada;

- Deney grubuna yaptırılacak müziksel etkinliklerin, bu alanda çalışan uzmanlar tarafından anlaşılıp değerlendirilebildiği,
- Kontrol grubuna seçilen öğrencilerin, ilköğretim müzik müfredat programını takip ettiği,
- Bu müfredat programında öngörülen hedefler ve hedef davranışların, ilköğretim 7.sınıf öğrencilerinin seviyelerine uygun olduğu varsayılmaktadır.

1.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu araştırma;

1. Deney grubuna verilecek etkinlik süresi 8 hafta,
2. Tarsus Fatih Sultan Mehmet İlköğretim Okulu 7. sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.

II. KURAMSAL AÇIKLAMALAR VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. Birey ve Müzik Eğitimi

“Müzik eğitimi, temelde, bir müziksel davranış kazandırma, bir müziksel davranış değiştirme veya bir müziksel davranış değişikliği oluşturma, bir müziksel davranış geliştirme sürecidir. Bu süreçte daha çok, eğitim gören bireyin kendi müziksel yaşantısı temel alınır, bu temelden yola çıkılarak belirli amaçlar doğrultusunda plânlı, düzenli ve yöntemli bir yol izlenir ve bu yolla belirli hedeflere erişilir. Müzik eğitimi yoluyla, birey ile çevresi, özellikle müziksel çevresi arasındaki iletişim ve etkileşimin daha sağlıklı, daha düzenli, daha etkili ve daha verimli olması beklenir”(Uçan,1994,s.14).

Millî Eğitim Bakanlığı, müzik eğitiminin amaçlarını kapsadığı, müzik eğitiminde ulaşılabilecek hedeflere ilişkin programı şu şekilde ortaya koymuştur:

“Öğrencide müzik sevgisi ve yeteneğini geliştirmek, onları sanat anlayışına ulaştırmak. Her öğrenciyi, ilgi ve yeteneğine göre şarkı söylemeye, bir müzik aleti çalmaya, müzik eserlerini dinlemeye ve müzik yapmaya isteklendirmek ve de onlarda müzik duygusu ve düşüncesini kazandırıp geliştirmek. Öğrencinin müzik bilgisi ve becerilerini elde etmesine yardımcı olmak. Müzik çalışmaları yoluyla öğrencilerin Atatürk İnkılablarına ve Türk Milliyetçiliğine bağlı, Türk Milletinin millî, ahlâkî, insanî, manevî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren, ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan yurttaşlar olarak yetişmelerine ve millî birliğin gelişmesine yardım etmek. Evrensel müzik çalışmaları yanında Türk Halk Müziği, Türk Sanat Müziği ve Modern Çağdaş Türk Müziğinin tanıtılmasını, sevdirmesini ve geliştirilmesini sağlamak ve müzik aracılığı ile milletler ailesi içinde yakınlık ve dostluk duygularını pekiştirmek okul müziği eğitiminin esas ve temel ilkeleridir.”(Sezginer,1990,s.219-220).

“Müziğin insan yaşamındaki işgörülleri, insanın, içinde yaşadığı ses çevresinin bir parçasını oluşturan müziksel çevresine yönelmesi, ona duyarlı duruma gelmesi ve açılması, onunla etkileşim içine girmesi, bu yolla çevresindeki öbür öğelerle iletişim kurması, müzik yoluyla kendine düzenli-dengeli-sağlıklı-mutlu bir yaşam kurması ve gerçekleştirmesi durumlarında kendini belli eder.

Müziğin insan yaşamındaki işlevleri/işgörülleri şu beş ana boyutta kümelenecek incelenip özetlenebilir:

1.Bireysel(fizyolojik/biyopsişik) işgörüller,

- 2.Toplumsal işgörüler,
- 3.Eğitimsel işgörüler,
- 4.Ekonomik işgörüler,
- 5.Kültürel işgörüler”(Uçan, 2005, s.21).

2.1.1.Bireysel İşlevleri

Genel anlamda müzik eğitiminin de içinde bulunduğu sanat eğitiminin, insana katmış olduğu bireysel-toplumsal işlevleri ve faydaları, günümüze kadar araştırılmış ve incelenmiştir.

“Sanat eğitimi insanı özgürleştirir, kendini ve dış dünyayı tanıtır, yaratıcılığı geliştiren bir eğitim biçimidir. Sanayi toplumlarında insan yalnız kalmaktadır. Sanat eğitimi, kişiyi yaratıcı faaliyetlere yöneltmesi, estetik beğeni kazandırması ve hobiler oluşturması ile insanları ruhsal çöküntüden kurtarabileceği düşüncesi yaygındır. Alt yapısı hazırlanarak verilebilecek bir sanat eğitimi diğer derslerdeki başarıyı arttırabilir” (Karayağmurlar, 1991, s.386-387).

“Read’e göre sanat eğitiminin amacı, her bireyde kişiliğin gelişmesine yardımcı olmanın yanı sıra, içinde bulunduğu toplumsal gruba uyumunu da sağlamaktadır. Fakat bunun gerçekleşmesi için eğitimin şart olduğunu belirtir. Sanat eğitimin başlıca amaçları şunlar olmalıdır;

1. Tüm algı ve duyum tarzlarının doğal yoğunluğunu korumak.
2. Bu çeşit duyum ve algı tarzlarının birbiriyle ve çevreyle bağlantısında uyum sağlamak.
3. Duyguların anlaşılabilir, paylaşılabılır biçimde anlatımını sağlamak.
4. Zihinsel yaşantıların anlaşılabilir biçimde anlatımını sağlamak.
5. Düşünce ve düşünülenlerin istenilen biçimde anlatımını sağlamak” (Sena, 1972).

“Müziğin bireysel (fizyo/biyopsişik) işlevleri denilince, bireysel yaşamda müziğin gördüğü/yaptığı iş, üstüne düşen görev, oynadığı rol, gösterdiği önemli etki, bulunduğu anlamlı yardım ve katkı ile sağladığı anlamlı destek ve yarar akla gelir.

Uçan’a göre, müziğin insanın bireysel yaşamındaki başlıca işlevleri şöyle sıralanabilir;

- a. Bireyin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yaşamındaki durağanlığı devingenleştirme, devingenliği durağanlaştırma ve giderek bunları belirli bir devingenlik ya da durağanlık düzeyinde tutma,

b. Bireyi ilkel dürtülerden arındırma (bireydeki bu tür dürtüleri ortaya çıkarma-ifade etme-boşaltma ve böylece bireyi onlardan arındırma),

c. Bireyi, müzik yapma, müzik yaratma, müzik dinleme(tüketme), müzikle oynama vb. etkinlikler yoluyla fiziksel, devinişsel, duyuşsal ve bilişsel, yönlerden sağlıklı bir boşalım sürecine sokma; böylece, yine aynı yönlerden sağlıklı bir arınım ve doyum sağlama,

ç. Bireyi sağlıksız bunalım ve gerilimlerden uzak tutma, bireyi sağlıklı bir bunalım ve gerilim içine sokma, bireyin içinde bulunduğu bunalım ve gerilim durumunu sağlıklı bir düzeyde tutma,

d. Bireyin devinimlerini dengeleme,devinimlerdeki ritimsel akışı düzenleme, bireyin devinimlerini denetleme yeteneğini geliştirme, böylece bireye doğru-dengeli-rahat-yeterince gevşek ve yumuşak bir bedensel duruş ve deviniş olanağı sağlama,

e. Bireyin kendisini tanımasına, kendine güvenini artırmasına, kendini kanıtlamasına, kendini gerçekleştirmesine, yaşamını zenginleştirmesine ve böylece kendisine daha sağlıklı, mutlu bir yaşam kurmasına olanak sağlama, katkıda bulunma,

f. Bireyin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel yeteneklerini geliştirmesine katkıda bulunma; bireyin bilişsel-duyuşsal-devinişsel gelişimini hızlandırma,

g. Bireydeki yaratıcı gücü uyandırma, bireyin yaratma yeteneğini zenginleştirme ve onun gelişimini hızlandırma,

h. Bireydeki girişme-deneme-kullanma-uyarlama-değiştirme-geliştirme eğilimlerini güçlendirme,

ı. Bireyin sesini ve ses üretme organlarını daha iyi tanıma, daha etkili ve verimli biçimde kullanma ve denetleme yeteneğini geliştirme,

i. Bireyin artan/boş zamanlarını etkin olarak ve zevkli uğraşlarla değerlendirmesine olanak sağlama (giderek çalışma saatleri azalmakta, boş zamanları artmakta, artan boş zamanın insanın tinsel/tensel sağlığını bozmadan en iyi nasıl değerlendirilebileceği sorusuyla karşılaşmaktadır. Bu ve benzeri sorunların çözümünde müziğin, öteden beri çok yönlü ve etkili işgörülerini olduğu bilinmektedir).

j. İş, çalışma ve üretim yerlerindeki tekdüzeliği giderme, tinsel/tensel yorgunluğu azaltma, çalışma zevki ve sevinci yaratma, başkasıyla gereksiz yere konuşmadan alıkoyma, başkasını rahatsız etmeme; böylece, bireyde düzenli, etkili, verimli ve mutlu bir çalışma alışkanlığı oluşmasına katkıda bulunma. Bireyin dikkatini toplamasına, farkına varma-belleme-anımsama-düşünme vb. yeteneklerinin gelişmesine, duygularını güçlendirme ve denetlemesine, kendini anlamasına ve anlatmasına ve kendisi hakkında olumlu görüş geliştirmesine katkıda bulunma,

k. Bireysel sağaltımda (tedavide)kullanılışlı bir araç ve etkili bir yol/yöntem olma(müzikle sağaltım/müzik yoluyla sağaltım).

l. Bireysel ve gruplu danışmada, zihinsel özürlü ve otistik çocukları sağaltmada ya da iyileştirmede, uyumsuz çocuklardaki uyum bozukluklarını gidermede, sinirsel-tinsel rahatsızlıkları gidermede etkili bir uyarıcı ya da araç olma,

m. Belli duyguları inceltme ve yüceltmeyi kolaylaştırma,

n. Bireyin içinde yaşadığı doğal, toplumsal ve kültürel çevreye duyarlılığının artmasına, gelişmesine ve derinleşmesine olanak sağlama,

o. Bireyin çalışma, iş yapma, yaratma, disiplin, sorumluluk, başarı, güven, coşku, beğeni, sevgi duygularını uyandırma-geliştirme-kökleştirme-zenginleştirme-derinleştirmeye olanak sağlama” (Uçan, 2005, s.24-25-26).

Şenocak’a göre müziğin bireysel işlevleri şu şekilde sıralanabilir;

- “Müzik, bireyin anlatma ve anlama gereksinimi karşılamaşının yanı sıra yaşamının değişik dönemlerinde iletişim sağlar.
- Müzik, bireyin dengeli, başarılı, duyarlı ve mutlu olması için davranışları üzerinde belirli izler bırakır.
- Müzik, bireyin zihninin ve bedeninin uyum içinde olmasını sağlayan gizemli ve güçlü bir araçtır.
- Birey, kendisinde özel bir müzik yeteneği görmese bile, müzik ile ilgili çağrışımlar ve ses imgeleri hayatına sızar ve etkiler.
- Bireyin yaratıcı, düşünsel karşılaştırma ve hayal gücünü de geliştirir.
- Bireyin doğadaki sesleri ve müziği nasıl algıladığı önemlidir. Kamuoyu araştırmalarında insanın algılaması; %55’ in dinleyerek, %23’ü konuşarak, %13’ü okuyarak, %9’u yazarak şeklinde tespit edilmiştir.
- Müzik, bireyin kaslarını gevşetir, ona huzur veren endorfin hormonunu yükseltir.
- Müzik, bireyin beden ısısını etkiler.
- Müzik, bireyin strese bağlı hormonlarını düzenler.
- Müzik, bireyin üç boyutlu algısını etkiler.
- Müzik, bireyin zaman algısını değiştirir.
- Müzik, bireyin öğrenmesini ve hafızasını güçlendirir.
- Müzik, bireyin üretkenliğini artırır.
- Müzik, romantizmini ve cinselliğini geliştirir.

- Müzik, bireyin sindirimini harekete geçirir.
- Müzik, bireyin dayanma gücünü artırır.
- Müzik, bireyde bedensel rahatlık hissi yaratır.
- Bireyin devinimlerini dengeleme, denetleme, ritimsel akışı düzenleme, yeteneği geliştirme, bedensel rahatlama, duruş ve deviniş olanağını sağlama gibi özellikleri kazandırır.
- Bireyin boş zamanlarını düzenli huzur içinde geçirmesini ve sorunlarının çözümünü olumlu yönde etkiler.
- Bireyin yaşadığı doğal, toplumsal ve kültürel çevreye duyarlılığının artmasına ve davranışının değişimine olanak sağlar.
- Toplumun sanat değerlerinden ve kültürel öğelerinden faydalanıp bireysel çalışmasında katkıda bulunur”(Şenocak, 2005).

Tüm bu bireysel işlevlerin özünde, insanın gelişime duyduğu ihtiyaç ve bu ihtiyacın bir süreç içerisinde işlemesi bulunmaktadır. Müzik eğitimi de bu süreç içerisinde bireylerin fizyo/biyopsişik işlevlerini yerine getirmekte ve bireylerin sosyal ve toplumsal gelişimlerini sağlamada bir alt yapı hazırlamasına katkıda bulunmaktadır.

“Kendisini aşmaya çalışan, tüm insan olmak isteyen birey, bireysel yaşamın kopmuşluğundan kurtulma, daha anlamlı bir dünyaya geçme çabasındadır. Çevresindeki dünyayı kendisinin kılma, meraklı, çevreye aç benliği, bilimin, tekniğin en uzak burçlarına, atomun en gizli derinliklerine değin yöneltme, bireyselliğini toplumsallaştırma özlemi içindedir. Özünde, bireyden ötede bir şey olma isteği olan insan, bu bütünlüğe ancak başkalarında kendi yaşantısı olabilecek yaşantıları görüp onları kendisinin kılmakla varabileceğini sezer” (Öztopalan, 2007,s.10).

Bireyin bu anlamlı dünyaya geçme çabasında büyük rolü olan müziğin, bireysel katkıları kişiye sağlamada ve “kendini gerçekleştirme” yolunda ki olumlu etkisi vazgeçilmezdir.

Müziğin belirlenmiş ve tespit edilmiş olan bu işlevleri, ilköğretim okulları müzik dersleri çerçevesinde de, belirlenen programlarla görevini yerine getirmektedir.

2.1.2. Toplumsal İşlevleri

2.1.2.1. Toplumsallaşma ve Eğitim

Toplumsallaşma, yaşamını sürdürebilmek için yardıma ihtiyacı olan insanların, içinde doğdukları topluma adapte olabilme sürecidir. Toplumsallaşma süreci içerisinde insan, içinde doğduğu toplumun kültürel değerlerini öğrenir, kendine has beceriler edinir, kendi bilincine ulaşmış bir birey haline gelir.

“Toplumsallaşma, bir diğer kullanılan adı ile sosyalizasyon, toplumun mevcut değer ve normlarının bireylere öğretilmesi süreci olarak tanımlanabilir. Bu süreç içerisinde birey, ferdi olduğu toplum içerisinde nasıl davranacağını öğrenir. Aynı zamanda, bireyin sahip olduğu ya da toplum tarafından verilen rollerin ve sahip olunan statülerin gerektirdiği davranış biçimlerini, toplumun kendilerinden beklentilerini öğrenir. Toplumsallaşma sürecinde birey kendi toplumunun bir üyesi olmayı, toplumu tarafından kabul gören davranış örüntülerini, insanın davranışlarına yön veren, bunları belirleyip şekillendiren temel toplumsal ve kültürel değerleri (normları) öğrenir. Öğrenmekle de kalmayıp bunları içselleştirip kendisine mal eder ve bu değer ve normlar doğrultusunda davranmaya başlar. Daha öz bir anlatımla, birey toplumu ile bütünleşir ve toplumunun bir parçası haline gelir. Bu süreç bireylerin varlığı kadar toplumların da varlığı açısından oldukça önemlidir. Toplumun sağlıklı bir şekilde büyümesi ve hayatını devam ettirebilmesi toplumsallaşma sisteminin sağlıklı bir şekilde sürmesi ile mümkündür. Bir başka şekli ile toplumsallaşma yeni nesle toplumun sahip olduğu kültürel mirasın aktarılması da denilebilir. Bu açıdan bakılacak olursa ulusal ve evrensel kültür mirası toplumsallaşma süreci sayesinde yeni nesillere aktarılmaktadır”(www.wikipedia.com).

“Aile çocuğun toplumsallaşmasında en önemli ve en etkili görevi üstlenmiştir. Ailede gerçekleşen toplumsallaşma temeldir. Birey daha sonra başka gruplar içinde öğrendiklerini, bu temele göre biçimlendirir. Ailenin toplumsallaşmadaki önemi yalnızca çocukluk ve bebeklik döneminde değildir, ergenlik dönemi boyunca da devam eder. Ailenin herhangi bir nedenle bütünlüğünün bozulması ya da aile içindeki etkileşimin yetersiz olması, toplumsallaşma sürecini önemli ölçüde etkilemekte ve çocuğun hatalı ya da yetersiz toplumsallaşmasına neden olmaktadır”(Yalçın, 2006, s.76).

Toplumsallaşmayı etkileyen faktörler şu şekilde sıralanabilir;

*Aile: Kùltürü aktaran temel araçlardandır.

*Arkadaş grupları: Çocuğun ya da gencin yaşdaşlarından oluşan akran gruplarıdır.

*Okullar: Okullar formal toplumsallaşma kurumlarıdır.

*Kitle İletişim Araçları: Kişilerin tutum ve kanaatlerini etkileyen ve toplumsallaştıran önemli olgulardır (www.akademikspor.com).

“Toplumsallaşma sayesinde insan, toplumun ortaya koyduğu tavır ve hareket modellerini, örnekleri ve düşünme biçimlerini öğrenmektedir. Böylece toplumsallaşma, kişinin toplumsal kültürle bütünleşmesini ve içinde yaşadığı toplumla uyum sağlamasını mümkün kılan bir mekanizmadır. Kişinin toplum içinde diğerleri ile birlikte ortak bir hayat sürdürebilmesi, toplumun örf ve âdetlerine, geleneklerine, göreneklerine itaat etmesi, yeme, içme, giyinme, uyuma, oynama, çalışma bakımından asli birtakım teknikleri kabul etmiş bulunması, sosyal hayatın norm ve ayınlarına uyması ve grup içinde kendisine verilecek rolleri gereğince yerine getirebilmesi ile mümkün olabilir”(Yalçın, 2006, s.85).

“Bireyin sosyalleşmesinde (toplumsallaşmasında) eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yeri önemlidir. Bu faaliyetler hem devlet, hem birey ve hem de devletle bireyin birlikte ortaya koydukları gayretlerle ortaya çıkabilir. Kültürün kazanılması ve genç nesillere aktarılması da eğitimi, öğretim ve öğrenme süreci sonunda elde edilir. Eğitimin sosyalleşme içinde etkin bir yeri vardır”(Erkal, 1996, s.88).

“İnsanın kültürlenmesinde, sosyalleşmesinde eğitime düşen önemli görevler vardır. Eğitim, toplumun eğitime olan gereksinmelerini karşılamak için toplumca ortaya çıkarılmış bir toplumsal kurumdur. Eğitim, kurduğu okullarla ve eğitim yerleriyle toplumun kendisine verdiği eğitim görevlerini yerine getirmeye çalışır. Eğitim, kendisine verilen eğitim görevleriyle toplumu hem etkiler, hem de toplumun yapısından büyük oranda etkilenir”(Başaran, 1984, s.47).

“Sosyalleşme, değişik bir yorum bir ifade ile; insanın toplumsal değerlerle eğitimi demektir. İnsanın içinde yaşadığı toplumun kültür ve diğer toplumsal unsurları eğitim yoluyla

alması, benimsemesi, kendi şahsiyetine mal etmesi ve bu şekilde o topluma iştirak eden bir üye haline gelmesidir. Değişik bir ifadeyle; sosyalleşme, insanın topluma intibak mekanizmasıdır”(Günbattı, 2003,s.32).

Bu gibi tanımlar bireylerin sosyalleşmesinde eğitimin önemini vurgulamakta ve eğitimin, bireylerle toplum arasında bir köprü olduğunu aktarmaktadır.

2.1.2.2. Toplumsallaşma ve Müzik

“Müzik eğitimi bireylerin, giderek toplumların, sağlıklı, saygın, becerikli, yordamlı, dürüst, çalışkan, üretken, uyumlu ve çağdaş olabilmeleri için bir düşünce ve davranış eğitimidir. Müzik eğitimi ile kazandırılmak istenen her boyut kişiyi ve giderek toplum ya da toplumları maddi ve manevi olarak besler, biçimlendirir ve yüceltir. Maddi ve manevi, sağlam yetişmiş bireylerden sağlam toplumlar oluşur”(Bebek, 2007).

“Birey ile toplum ve farklı toplumlar arasında anlaşma, dayanışma, kaynaşma, işbirliği yapma, birleşmesinde ve bütünleşmesinde müzik, en önemli faktörlerden biridir. Müzik insanın toplumsal, dinsel, duygusal, düşünsel gereksinimlerini karşılamak için kullandığı uyaklı-uyaksız, ölçülü-ölçüsüz, sözlü-sözsüz doğal ya da yapay aygıtların seslerinden oluşan evrensel kültür düzeyidir. Müzik bir kültürel unsurdur. Aynı dil, ağız (şive), gelenek, görenek öğeleri gibidir. Bir yaşam tarzı olarak ya da daha kapsamlı bir ifadeyle “nispî kalıcılık gösteren toplumsal davranış ve algılama biçimleri” olarak kültürün, en önemli unsurlarından biridir. Müzik, eğitim yolu ile unsurların barış anlayışına bireysel ve toplumsal kültür özelliklerini aktaran, örf ve âdetlerini güçlendiren, kültür zenginliğine kimlik kazandıran birikimleri ve etkinlikleri kapsar”(Şenocak, 2005).

Yine toplumsallaşma adına bireylerin ilk müzik eğitimlerini aldığı kurum ailedir. İlk sesler ve taklit edilen melodiler anne babadan, varsa kardeşlerden ve diğer aile bireylerinden öğrenilir. Ailenin aynası olarak, bebeklik ve çocukluk dönemlerinde ilk melodiler ve müzikal paylaşımlar gerçekleşir, çocuğun müzikal çevreye açılım noktasındaki çıkış noktası, yine ailesidir. Aileden aldığı ilk müzikal birikim yerini böylece çevresel faktörlere, sosyal çevreye devreder.

Kültürün vazgeçilmez bir parçası olan sanatın içerisinde yer alan müzik; gerek formal gerekse informal eğitim yoluyla bireylerin toplumsallaşmasında önemli bir rol oynar.

Müzik; “1. İnsanı toplumsallaştırıcı bir eğitim aracıdır,

2. İnsanı yücelten bir güzel sanat evrenidir. Yücelen insan hem kendisi ve hem de toplum için değer olacağından müzik, eğitici-toplumsallaştırıcı olsa da, yüceltici olsa da insanın ve toplumun hizmetindedir. Bir toplumsal grup içinde müzik yaparak müzik aracılığı ile toplumsallaşma gerçekleştirilebilir. Bunun için müziğe nüfuz etmiş olma, onu tanıma ve çalgıda ustalaşmışlık önem kazanmaktadır”(Günay, 2006, s.189).

Müzik, toplumu oluşturan bireyler arasındaki etkileşimleri, toplumların birbirleriyle olan ilişkilerini düzenleyip, toplumsal ve toplumlararası anlaşma, dayanışma, paylaşma ve kaynaşmayı sağlar.

Uçan bu işlevleri şöyle sıralamaktadır:

“1.Bireyler (kişiler) arasında bağ kurma, duygu-düşünce-tasarım-izlenim alışverişi sağlama ve giderek ortak duygu-düşünce-tasarım-izlenim oluşturma,

2.Bireyin toplumsallaşmasını kolaylaştırıp hızlandırma: Müzikli etkinlikler yoluyla grup çalışmalarına katılma, grubun üyesi olma, grubun içinde dikkati çekme, gruba kendini kabul ettirme, grubun içinde toplumsal güven kazanma vb. özellikler oluşturup geliştirme,

3.Bireyler arasında, birlikte müzik yapma yoluyla, etkileşme, işbölümü-yardımlaşma-dayanışma-uyuşma-paylaşmayı geliştirip güçlendirme,

4.Birlikte çalışma sırasında bireylerin sorumluluk alma, aldığı sorumluluğu yerine getirme, yeni sorumluluklara hazır olma özelliklerini geliştirmelerine katkıda bulunma,

5.Bireylerin birbirlerine karşı açık, esnek, anlayışlı, hoşgörülü, saygılı, sevgili ve insancıl olmalarını sağlama,

6.Toplumsal iletişim, etkileşme, anlaşma, birleşme, dayanışma, kaynaşma ve bütünleşmeyi kolaylaştırma-hızlandırma-güçlendirme-pekiştirme,

7.Ulusal duygu-düşünce-tasarım-izlenimler oluşturma; oluşan ulusal duygu-düşünce-tasarım-izlenimleri geliştirme (pekiştirme-kökleştirme-zenginleştirme-derinleştirme),

8.Doğa, yurt, insan, toplum, ulus sevgisini toplumu oluşturan birey, küme, kesim, kurum ve kuruluşlar arasında yaygınlaştırma,

9.Uluslararası (toplumlararası) ilişkilerin kurulmasını, korunmasını, geliştirilmesini kolaylaştırma; böylece duygu-düşünce-tasarım-izlenim alışverişi, dostluk, işbirliği, kardeşlik, barış ortamının oluşup gelişmesine olanak sağlama,

10.Ulusal birliği simgeleme (ulusal marşımız “İstiklâl Marşı” ulusal birliğimizi simgeleyen bir müziktir),

11.Toplumsal iletişimi-etkileşimi kolaylaştırma-hızlandırma-yoğunlaştırma (törenlerde-şölenlerde, radyoda-televizyonda günün belli saatlerinde belirli müziklerin yer alması, temelde böyle bir işgörüden kaynaklanır)” (Uçan, 2005, s.26-27).

Yine Şenocak’a göre, birey ile toplum ve farklı toplumlar arasında anlaşma, dayanışma, kaynaşma, iş birliği yapma, birleşmesinde ve bütünleşmesinde müzik en önemli faktörlerden biridir.

- “Müzik insanın toplumsal, dinsel, duygusal, düşünsel gereksinimlerini karşılamak için kullandığı uyaklı-uyaksız, ölçülü- ölçüsüz, sözlü-sözsüz, doğal ya da yapay aygıtların seslerinden oluşan evrensel kültür düzeyidir.
- Müzik, bireyin yapmış olduğu çalışmaların topluma yansımaları, kendini kanıtlamasını, grup çalışmalarını ve kendine olan güveni sağlar.
- Birlikte yapılan çalışmalar bireyin sorumluluklarının, duygularının gelişmesini ve davranışlarını düzenlemesini sağlar.
- Bir toplumun geçmişi müziğinden anlaşılabilir.
- Ulusal ve uluslar arası etkileşimi sağlar.
- Müzik bireyler arası dayanışma, hoşgörü, sevgi ve işbölümü sağlar.
- Milli duygularımızın bütünleşmesini sağlar.
- Müzik, etkinlikler yoluyla bireyler arasında grup çalışmalarını güçlendirir ve duygusallığı yoğunlaştırır.
- Müzik, insanoğlunun yazılı ve sözel becerilerinin, özelliklerinin ve kendi yaşamlarının gelecek nesillerle bütünleşmesini sağlar.
- Birey çevresiyle etkileşimini müzik ile kurarak davranışlarını bilinçli ya da bilinç dışı bir şekilde topluma yansıtır.
- Müzik toplumla uyumlu, işbirliği duygusuna sahip, hak ve sorumluluklarının sınırını iyi çizen ve ona göre davranan bireylerin yetişmesini sağlar.

- Toplumsal iletişim araçlarının, kurumların yaygınlaşmasında önemli rol oynar.
- Müzik insan yaşamına renk ve çeşni katan, gönülleri eğlendiren, rahatlatan bir güçtür. Müziğin toplumun ruh sağlığında (olumlu veya olumsuz yaklaşım biçiminin belirlediği) tartışılmaz bir işlevi vardır.
- Evrenin doğaüstü güçlerle yönetildiğine inanan ilkel kavimler, müziğin kötü ruhlarla (büyücülerle) iletişim kurarak, onu kontrol altına alabilmek için kullanıldığına ve tedavide önemli işlevinin olduğuna inanıyorlardı. Dolayısıyla müziğin ilkel toplumlar üzerinde güçlü bir etkisi vardır.
- Müziğin, ulusal ve uluslar arası zaferlerde ve barışta toplumsal işlevi vardır.
- Bir ulusun örf, adet ve geleneklerini ifade etmeyi (ağıt, destan, oyun, düğün ve askere yollama v.b) üstlenmesi müziğin toplumsal işlevidir.
- Müziğin toplumların asayişini ve düzenini dolayısıyla barışı sağlayıcı etkisi bulunmaktadır.
- Müzik milletin sağduyusunu ve zevkini şekillendirir” (Şenocak, 2005).

Bu maddelere göre de müziğin toplumun her kesiminde anlaşma ve iletişimde ortak bir dil ve iletişim kaynağı olduğu, toplumun ve bireylerin birbirini anlamasında, duygularına yaklaşabilmesinde ve iletişim kurabilmesinde bir güç oluşturduğu görülmektedir.

Sanatın önemli bir kolu olan müziğin, toplumsal kalkınma adına önemli bir güç oluşturduğu da bilinen bir gerçektir.

“Gelişmiş toplumlarda sanatın, müziğin, ne kadar önemli olduğunu bile Atatürk’ün bu konu ile yıllarca ilgilenmesi, toplumsal kalkınmadaki önemini sözlerinde vurgulaması bilinmektedir”(http://www20.uludag.edu.tr/~ef_dergi/).

2.1.3. Eğitimsel İşlevleri

“Eğitimle, insanın değişimi ve gelişimi hedeflenmiştir. Sağlıklı bir eğitim, kişiyi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda, onu en iyi şekilde yetiştirmeyi amaçlar. Her insan, yaşamı boyunca, eğitim ve öğretimini sürdürürken çok yönlü bir müzik ortamı içinde bulunur. Çocukların ve gençlerin sağlam bir ruh ve kişilik eğitimi almalarında müzik eğitiminin önemli bir yeri vardır” (Kütahyalı, ?, s.5).

Bu sebeplerden dolayı müzik de, belli programlar dâhilinde ve eğitsel faaliyetler süreci içerisinde eğitim bütünlüğünün bir halkasını oluşturmuştur ve “müzik eğitiminin

içerisindedir”. Eğitim ise müzik olgusu ile bütünleşerek, müziğin geniş perspektifi içerisinde vazgeçilmez bir unsur haline gelmiştir.

Uçan’a göre “müzik, özü itibariyle eğitsel bir nitelik taşır. Herkes müzikle ilişkisinin biçimine, yönüne, kapsamına ve derecesine göre ondan bir şey alır, bir şey edinir, bir şey kazanır. Müziğin insan yaşamındaki hemen hemen tüm işlevleri ancak eğitim (müzik eğitimi) sayesinde oluşur, değişir, gelişir ve yetkinleşir”(Uçan, 2005, s.30).

Müzik, toplumsal hayatta farklı işlevleri olan bir olgudur. Ve bu işlevleri arasında en önemlisi sayılabilecek olan işlevi eğitimsel işlevidir. Müzik, bu eğitimsel işlevlerini, önceden programlanmış kurallar çerçevesindeki “genel, özengen ve meslekî sanat eğitimi” kolları içerisinde gerçekleştirir.

Müziğin eğitimsel işlevi ile ilgili birçok görüş yer almaktadır. Tüm görüşlerin özünde, müziğin eğitimsel işlevinin, bireylerin içsel dengesini sağlamasına ve birleştirici-yapıcı özelliği ile toplumların gelişimine olan katkısı bulunmaktadır.

Akkaş, müzik eğitiminin işlevlerini şu şekilde ifade etmektedir; “müzik eğitimi insanın soyut hayatında ve dünyasında içgüdülerini ve eğilimlerini sükûnetle ortaya koymasına yardımcı olur. Kişi olarak toplum içindeki davranışlarını etkiler. Gelişim alanında müzik ile ilgili etkinlikler sayesinde çocuk topluma daha iyi ve kolay bir şekilde uyum sağlar. Disiplin, düzen ve daha mutlu bir görüş açısı kazanır. Müzik eğitimi, çocuğun ruhsal yapısında, heyecanlı ve aşırı duygusallık ortamından daha sakin bir ortama yönelmesine yardımcı olur. Ayrıca güvensizlik, saldırganlık, gerilim ve korku gibi davranışlarda, güçlüklerin yenilmesi konusunda önemli bir etkidir. Bu eğitim, kişilik gelişmesinde çocuğun davranışını etkiler, dikkatini yoğunlaştırır, gözlem yeteneğini güçlendirir”(Akkaş, 1993).

Yine Şenocak’ın müziğin eğitimsel işlevleri ile ilgili görüşleri şöyledir;

- “Müziğin eğitimsel işlevi, bireyin yaşamındaki bütün işgörlerinin düzenli, etkili ve yararlı bir biçimde müzik ile öğretme ve öğrenme etkinliklerini kapsar.
- Müziğin eğitimsel işlevi, bireyin almış olduğu eğitimle ilgilidir. Müzik eğitim yöntemidir.

Müzik eğitimi, yaygın halk eğitiminin, gençliğe yönelik eğitim ve meslekî eğitimle gelişimini amaçlar.

- Müzik eğitimi, çocukların kelime hafızasının gelişmesini, sosyalleşmesini ve öz güvenini kazanmasında önemli bir görev üstlenir.
- Müzik eğitiminde enstrüman dersleri sayesinde çocukların fiziksel koordinasyonları gelişir.
- Müzik eğitimiyle çocukların ritm duygularından konuşmasına, yürüyüşüne kadar birçok gelişim sağlanır.
- Müzik eğitimi ile askerlerin eğitim ve sportif faaliyetlerinde disiplinli ve millî birlik duyguları güçlenir.
- Bireyin en hassas dönemi olan formasyonunun (kişiliğinin) oluşumunda, sahip olduğu yeteneklerinin gelişiminde en temel rolü müzik oynar.
- Müzik eğitimi, bireyin sanat ve kültür evrimini sağlar. Eğitim, ekonomik ve sosyal şartların eksikliği yüzünden sanatla ilgilenmeyen veya imkân bulamayan kimselerin en kolay ve en çabuk ulaştığı sanat türü müziktir.
- Bireyin zekâ düzeyi müzik eğitimiyle paralellik gösterir.
- Bireyin dengeli olması, mutlu olması, doyuma ve başarıya ulaşması belli bir süreçten geçer, bu da bireyin almış olduğu eğitimle ilgilidir” (Şenocak, 2005).

Müziğin eğitimsel işlevleri, Uçan tarafından şu dört başlık altında incelenmiştir;

1. Eğitim boyutu olma: Müziğin özündeki eğitsel nitelik, müziğin eğitsel amaçlara hizmet etmesi ve eğitsel gereksinimleri karşılamada veya gidermede işe yaraması onu çok eski çağlardan bu yana eğitimin bir boyutu haline getirmiştir. Bu bakımdan müzik öteden beri eğitimin en önemli kapsamsal öğelerinden biridir.

2. Eğitim aracı olma: Müziğin eğitim aracı olma işlevi, esas olarak, eğitimde-öğretimde müziğin gücünden, etkisinden ve katkısından yararlanma; dersler, üniteler, konular işlenirken bunlar ve kişiler arasında müzikle bağlantı sağlama ve belirli sonuçlara ulaşmak için müziği kullanma ilkesine dayanır.

3. Eğitim yöntemi olma: Müziğin eğitim yöntemi olma işlevi, esas olarak, eğitimde-öğretimde bir dersi, üniteyi, bir konuyu öğrenmek/öğretmek ya da işlemek için bilinçli olarak seçilen ve izlenen müziksel yol olarak kendini belli eder. Bunun yanı sıra eğitimsel-öğretimsel gerçekleri arayıp bulmak, yorumlamak ve açıklamak için uyulan/tutulan mantıklı müziksel düşünme yolu da dolaylı olarak müziğin eğitim yöntemi olma işlevi kapsamına alınabilir.

4. Eğitim alanı olma: Müziğin eğitim alanı olma işlevi, esas olarak eğitimde-öğretimde müziğin kendine özgü bir konu veya çalışma çevresi olma özelliğine dayanır. Bu özellik eğitimin türüne ve düzeyine göre müziğe ders, kol, dal, bölüm, okul, yüksekokul, fakülte ve enstitü biçiminde eğitimsel ve/veya eğitkurumsal bir yapı ve işleyiş niteliği kazandırır (Uçan, 2005, s.31,32) .

Müziğin eğitimsel işlevlerinin bir kolu olan Genel Müzik Eğitimi, ayırım yapmadan her kesime yöneliktir ve bireye (öğrenciye) temel müzik kültürünü tanıma, araç gereçlerini kullanma ve bunu hayatına geçirerek davranış biçimlerine dönüştürme olanağı sağlar.

“Genel müzik eğitimi, herkese yöneliktir. Sağlıklı, dengeli, başarılı ve mutlu bir “insanca yaşam” ve “insanca gelişim” için gerekli müziksel davranış değişiklikleri oluşturmayı ve ‘ortak genel müzik kültürü’ kazandırmayı amaçlar”(Uçan, 1999, s.9).

Genel müzik eğitiminin ilköğretim çağında verilmesi, gelişimin ve öğrenmenin hızlı olduğu bu dönemde, birey (öğrenci) açısından oldukça önemlidir. Bu çağ bireyi, sanatın önemli bir kolu olan müziği tanımaları ve kazanımlarını elde etmeleriyle müziğin eğitimsel işlevlerini gerçekleştirmesinde önemli rol oynar.

“Müziğin ilköğretim çağı çocuğunun yaşamında vazgeçilmez yeri ve önemi nedeniyledir ki müzik; ilköğretimde hem sağlam bir eğitim temeli, hem anlamlı bir eğitim boyutu, hem kullanışlı bir eğitim aracı, hem etkili bir eğitim yöntemi, hem de önemli bir eğitim alanıdır”(Uçan, 1999, s.8).

Uçan’a göre İlköğretim müzik öğretim programında kapsanması gereken başlıca müziksel eğitim ve öğretim boyutları şunlardır:

- 1.Müziksel Devinme Eğitimi ve Öğretimi,
- 2.Müziksel İşitme-Okuma Yazma Eğitimi ve Öğretimi,
- 3.Şarkı söyleme eğitimi ve Öğretimi,
- 4.Çalgı Çalma Eğitimi ve Öğretimi,
- 5.Müzik Dinleme Eğitimi ve Öğretimi,
- 6.Müziksel Yaratma Eğitimi ve Öğretimi,
- 7.Müziksel Bilgilenme Eğitimi ve Öğretimi,
- 8.Müziksel Beğeni Geliştirme Eğitimi ve Öğretimi,

- 9.Müziksel Kimlik/Kişilik Kazanma-Geliştirme Eğitimi ve Öğretimi,
- 10.Müziksel Duyarlılık Geliştirme Eğitimi ve Öğretimi,
- 11.Müziksel İletişimde/Etkileşimde Bulunma Eğitimi ve Öğretimi,
- 12.Müzikten Yararlanma Eğitimi ve Öğretimi”(Uçan, 1999, s.13).

Müzik Eğitiminin amaçlarını, Millî Eğitim Bakanlığı, Anayasa ve Millî Eğitim Kanunu esaslarına göre şu çerçevede ortaya koymuştur:

“Öğrencide müzik sevgisi ve yeteneğini geliştirmek, onları sanat anlayışına ulaştırmak. Her öğrenciyi, ilgi ve yeteneğine göre şarkı söylemeye, bir müzik aleti çalmaya, müzik eserlerini dinlemeye ve müzik yapmaya isteklendirmek ve de onlarda müzik duygu ve düşüncesini kazandırıp geliştirmek. Öğrencinin müzik bilgisi ve becerilerini elde etmesine yardımcı olmak. Müzik çalışmaları yoluyla öğrencilerin Atatürk inkılâplarına ve Türk milliyetçiliğine bağlı, Türk milletinin millî, ahlakî, insanî, manevî ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren, ailesini vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan yurttaşlar olarak yetiştirmelerine ve milli birliğin gelişmesine yardım etmek. Evrensel müzik çalışmaları yanında Türk halk müziği, Türk sanat müziği ve modern çağdaş Türk müziğinin tanıtılması, sevdirmesi ve geliştirilmesini sağlamak ve müzik aracılığı ile milletler ailesi içinde yakınlık ve dostluk duygularını pekiştirmek okul müzik eğitiminin esas ve temel ilkeleridir”(Sezginer,1990,s.219,220).

2.1.3.2. İşbirliğine Dayalı Öğrenme

Eğitim, çok yönlü bir süreçtir ve bu eğitim sürecinin ürünü öğrenmedir. Öğrenme, önceden plânlanmış eğitim girdilerinin sürece dâhil olması ve bu girdilerin belirli programlar dâhilinde işlenerek, süreç sonunda davranışsal ürünler olarak ortaya çıkmasıdır.

“Eğitimin hedefleri öğrenme ile gerçekleştirilir. Öğrenmenin içeriğini hedefler belirler. İçerik kültürden kültüre değişebilir. Fakat öğrenme olayı evrenseldir” (Erdoğan, 2008, s.9).

Öğrenmenin hammaddesi ise bilgidir ve bilgi etkileşimde bulunarak çoğalır. Bu etkileşimin ve paylaşımın sonucunda, hedeflenen öğrenme amaçları gerçekleşmiş olur.

“Bilgi, bireyin tek başına oluşturduğu bir olgu değildir. Bundan farklı olarak sosyal etkileşim içerisinde bir yetişkin (öğretmen, yönetici, veli) ya da akran ile işbirliği içerisinde girerek ve paylaşarak oluşturulan bir deneydir” (Türnüklü, 2005, s.259).

“Bilgiyi öğretme ve kazandırmanın yolları farklı olabilir. Bunlardan biri, bir ders programından ver bu programın uygulanmasında etkili yöntem ve tekniklerden yararlanılmasıdır. Çünkü kullanılan yöntem ve teknikler, öğrenmeye yönelik motivasyonu artırması ve öğrenilenlerin kalıcılığının sağlanması bakımından önemlidir. Bu yüzden, günümüzde örgün eğitimde etkili öğrenme yöntemlerinden yararlanıldığı bilinmektedir. Bu yöntemlerden biri “işbirlikçi öğrenme” yöntemidir” (Milli Eğitim Dergisi, 2009, s.317).

Açıkgöz’e göre işbirliğine dayalı öğrenme; öğrencilerin küçük gruplar halinde çalışarak ve birbirlerinin öğrenmesine yardım ederek öğrenmeyi gerçekleştirme sürecidir. İşbirlikli sınıflar, öğrencilerin öğrencilerin küçük gruplar halinde toplanarak etkileşimde buldukları, öğretmenin de gruplar arasında dolaşarak gereksinim duyanlara yardımcı oldukları yerlerdir.

İşbirliğine dayalı öğrenmeyi diğer küçük grup çalışmalarından ayıran en önemli özellik, öğrencilerin yalnız öğrenmelerinin yanında, asıl önemli olanın grup içerisinde işbirliği yaparak öğrenmeleridir. Bu öğrenme kalıcıdır. İşbirliğine dayalı öğrenme ortamında amaca ulaşmak için işbirliği ve karşılıklı ilişki zorunludur. Bir çocuk amacına ulaştığında onunla ilişkili tüm çocuklarda ortaklaşa amaçlarına ulaşmış olurlar (Müzik 6,7,8 Öğretmen Kılavuz Kitabı, 2008, s.A3).

İşbirliğine dayalı öğrenme gruplarının geleneksel öğrenme gruplandırma farkı şu şekilde özetlenebilir:

- Geleneksel öğrenmede gruplarda olumlu bağımlılık görünmezken, işbirliğine dayalı öğrenme gruplarında olumlu bağımlılık söz konusudur.
- Gruplar yetenek, cinsiyet, sosyal ve kişilik özellikleri göz önüne alınarak, heterojen şekilde kurulmalıdır.
- Geleneksel öğrenme gruplarında grubu yönlendiren bir lider varken, işbirliğine dayalı öğrenme gruplarında liderlik, grup üyeleri arasında paylaşılmaktadır.
- Geleneksel öğrenme gruplarında üyeler nadiren diğerlerinin öğrenmesi için sorumluluk duyarlar, işbirliğine dayalı öğrenme gruplarında, üyeler birbirlerinin öğrenme sorumluluğunu taşırlar. Grup sorumluluğu vardır.
- Geleneksel öğrenme gruplarında çoğunlukla tek başına çalışma vardır ve grup üyeleri bireysel ürünler yaratırlar, işbirliğine dayalı öğrenme gruplarında ise her

üyenin en iyi derecede öğrenebilmesi için üyeler arasında iyi çalışma ilişkilerinin yapılandırılması amaçlanır.

- Geleneksel öğrenme gruplarında bireyler arası ilişkilere daha az yer, önem verilir ve bir yarışma ortamı vardır. Oysaki işbirliğine dayalı öğrenme gruplarında liderlik, iletişim yeteneği, birbirine karşı dürüstlük, karar verme, grup içindeki çatışmaların çözümü, paylaşma gibi sosyal beceriler doğrudan öğretilir.
- İşbirliğine dayalı öğrenme gruplarında öğretmenin gözlemci ve katılımcı bir rolü vardır. Grup sürecinde ortaya çıkan sorunların çözümünü yapar. Öğretmen, grupların daha etkili çalışabilmesi için uygulama sürecindeki gerekli işlemleri yapılandırır.
- Geleneksel öğrenme gruplarında, grup çalışmasında paylaşımı sağlamak için yeterince bireysel sorumluluk yoktur. İşbirliğine dayalı öğrenme gruplarında ise grup üyelerine bireysel sorumluluk verilir. Bu sorumluluk, her üyenin değerlendireceği ve çalışacağı materyalle ilgilidir. Üyeler birbirlerine ilerlemeleri için dönüt verirler. Grup üyeleri kimin güdülenmesi ve kime yardım edilmesi gerektiğini bilirler. Grup, amacına ulaşmak için belirlediği grup etkinliğini en iyi kullanacak şekilde ilerler (Müzik 6,7,8 Öğretmen Kılavuz Kitabı,2008, s.A3).

2.1.3.2.1. İşbirliğine Dayalı Öğrenmenin Temel Öğeleri

- Olumlu bağımlılık
- Bireysel sorumluluk
- Yüz yüze etkileşim
- Sosyal beceriler
- Grup işleyişinin değerlendirilmesi
- Grup ödülü
- Başarı için eşit fırsat

Olumlu Bağımlılık

Öğrenciler, diğer grup üyeleri başarılı olmadıkça kendilerinin de başarılı olamayacaklarını bilerek birbirlerine bağımlılıklarına inanmalıdırlar.

Bireysel Sorumluluk

Öğrencilerin birlikte öğrenmeleri için, her öğrenciye belirli iş sorumlulukları verilmesi gereklidir.

Yüz Yüze Etkileşim

Grup üyeleri, gruba verilen görevin başarılabilmesi için birbirinin öğrenmesini etkilemeli, çabasını desteklemeli, birbirlerini güdülemeli, cesaretlendirmeli ve yardım etmelidir.

Sosyal Beceriler

Grup üyeleri birbirine güvenmeli, iyice tanınmalı, birbirlerini cesaretlendirmeli, gerektiğinde lider olabilmeli, aralarında etkili iletişim kurabilmelidir.

Grup İşleyişinin Değerlendirilmesi

Grup üyeleri, bireysel grup amaçlarını hangi ölçüde başarabildiklerini değerlendirmeli ve birlikte öğrenme becerilerini geliştirmeye devam etmelidirler.

Grup Ödülü

Bir ödül belirlenmeli ve bu ödül geleneksel grup çalışmalarından farklı olarak grup bireyelerine değil, tüm gruba verilmelidir.

Başarı İçin Eşit Fırsat

Öğrenciler en iyi oldukları konularda kendilerini gerçekleştirebilmelidirler (Müzik 6,7,8 Öğretmen Kılavuz Kitabı,2008, s.A3).

2.1.3.2.2. İşbirlikçi Öğrenme İle İlgili Araştırmalar

Yapılan örnek araştırmalara göre, işbirliğine dayalı öğrenme faaliyetlerinin, öğrencilerin akademik başarılarını artırma ve kalıcı öğrenmeyi sağlama gibi olumlu sonuçlarının olduğu ortaya çıkmıştır.

“İşbirliğine dayalı öğrenme yöntemi, öğrencilerin akademik başarılarını artırmıştır. Bu sonuç Swing ve Peterson (1982), Ravid ve Saphiro (1992) , Karaca2005), Whicker, Bol ve Nunnery (1997), Özgiresun (2005) gibi pek çok araştırmacının yaptıkları çalışmalardan elde ettikleri sonuçlara benzeşim göstermektedir.

İşbirliğine dayalı öğrenme yöntemiyle öğrencilerin öğrendikleri bilgileri daha yüksek düzeyde hatırladığı tespit edilmiştir. Bu sonuç Kurt (2001), Karaoğlu (1998), Namlu (1996), Erçelebi (1995) gibi pek çok araştırmacının yaptıkları çalışmalardan elde ettikleri sonuçlara benzeşim göstermektedir.

İşbirliğine dayalı öğretim yöntemi öğrencilerin fen bilgisi dersine karşı tutumlarını olumlu yönde artırmıştır. Bu sonuç Altıparmak (2001), Özgiresun (2005) gibi pek çok araştırmacının yaptıkları çalışmalardan elde ettikleri sonuçlarla benzeşim göstermektedir”(Erdoğan, 2008, s.99).

Millî Eğitim Dergisinde yayımlanan, resim dersine ilişkin, işbirliğine dayalı öğrenme tekniği içerisinde yer alan “grup dinamiği” etkinliği sonuçları ise şu şekildedir;

“1. Öğrenciler resim dersinin “grup dinamiği” etkinliği ile uygulanması hakkında %98’ i olumlu, %1.2’ si ise olumsuz hisler yaşadığı görüşündedir.

2. Öğrenciler, resim dersinde yararlanan “grup dinamiği” etkinliğinin ders hakkındaki düşüncelerini %100 oranında olumlu yönde değiştirdiği görüşündedir.

3. Öğrenciler resim dersinin “grup dinamiği” etkinliği ile uygulanması sürecinde %94 oranında hoşlandıkları birçok an olduğu görüşündedir.

4. Öğrenciler resim dersinin “grup dinamiği” etkinliği ile uygulanmasının %56 oranında resim dersine ilişkin bilgi ve becerileri kazanmalarında etkili olduğu görüşündedir” (Millî Eğitim Dergisi, 2009, s.312).

2.1.3.2.3. İşbirlikçi Öğrenme ve Müzik Eğitimi

Uygulamaya yönelik bir ders olan müzik derslerinde, işbirlikçi öğrenme yöntemiyle son derece olumlu sonuçların alındığı görülmüştür. İşbirlikçi öğrenme teknikleriyle, öğrencilerin bu derse olan tutumları olumlu olarak değişmiş, bilgi ve becerilerinin artmasında ise geleneksel tekniklere oranla çok daha fazla başarı elde edilmiştir.

“Müzik derslerinde de işbirlikli öğrenmenin öğrencileri geliştirici etkinliği araştırmalarla doğrulanmıştır. Bilen, “İşbirlikli Öğrenmenin Müzik Öğretimi ve Güdüsel Süreçler Üzerindeki Etkileri” başlıklı araştırmasında, müzik bilgilerinin öğrenilmesinde işbirlikli öğrenme yönteminin kulaktan nota ile ve kulaktan notalı öğrenme yöntemlerine göre daha etkili olduğunu bulmuştur. Araştırma bulgularına göre işbirlikli öğrenme, güzel şarkı söyleyebilme ve müziksel işitme becerilerinin, müziğe ilişkin olumlu tutumların ve güdülerin gelişiminde etkilidir. İşbirlikli öğrenme, öğrencilerde coşku yaratarak, derse ilgiyi ve katılımı arttırmaktadır. Öğrenciler, işbirlikli öğrenme yaşantılarını, diğer öğrenme yaşantılarına tercih etmektedir. Kocabaş "İşbirlikli Öğrenmenin Blok Flüt Öğretimi Ve Öğrenme Stratejileri Üzerindeki Etkileri" başlıklı araştırmasında, işbirlikli öğrenme tekniklerinin öğrencilerin

müziğe ilişkin tutumları, müziksel alan bilgileri, müziği öğrenme stratejileri ve blok flüt çalma becerileri üzerinde, geleneksel öğrenme tekniklerinden olumlu yönde ve anlamlı derecede etkili olduğunu bulmuştur”(<http://www.egitimdergisi.hacettepe.edu.tr>).

Kocabaş ve Uysal’ın (2006) “İlköğretimde İşbirlikçi Öğrenmenin Müzik Öğretiminde Sınıf Atmosferi ve Şarkı Söyleme Becerileri Üzerindeki Etkisi” adlı araştırmasında işbirlikçi öğrenme tekniklerinden biri olan birleştirme-I tekniğinin, geleneksel öğretim yöntemlerinden, “ezginin ritminden yola çıkılarak öğretimi tekniğine” göre, öğrencilerin müziksel alan bilgisi üzerinde anlamlı derecede olumlu yönde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca işbirlikli öğrenme tekniklerinden birleştirme-I tekniğinin; geleneksel öğretim yöntemlerinden “ezginin ritminden yola çıkılarak öğretimi tekniğine” göre, öğrencilerin şarkı söyleme becerilerini anlamlı derecede geliştirmekte olduğu; geleneksel öğretim yöntemlerinden ezginin ritminden yola çıkılarak öğretimi tekniğine göre sınıf atmosferi üzerinde anlamlı derecede olumlu yönde etkilidir.

Kocabaş ve Uysal’a (2006) göre, “geleneksel öğretmen merkezli bütün sınıf müzik öğretim yöntemlerinde öğrenci etkileşimi, duygu, bilgi ve beceri alış-verişi anlamlı derecede sınırlandırıldığından, bir çeşit duyguları ifade etme şekli olan şarkı söyleme becerisi de tam olarak gelişmemektedir. İşbirlikli öğrenme yönteminde ise öğrenciler sürekli birbirleriyle etkileşim içerisinde olarak öğrenmek ve öğretmek zorundadırlar. Bu durum ise müzik öğretiminde bütün öğrencilerin, öğrenme sürecine etkin olarak katılmalarını, kendilerini vermelerini sağlayıp, ilgilerini güdülenmişliklerini ve kişiliklerini etkilemektedir ve bu da öğrenme için sağlam bir temel oluşturmaktadır.”

“İşbirlikli öğrenme, sınıf ortamını bütün öğrencilerin başarılı olmasının amaçlandığı işbirlikli bir ortam haline dönüştürür. İşbirlikli sınıflar kaygının düşük ve öğrencilerin birbirine destek olduğu, özgüven ve motivasyonun artırıldığı sağlıklı bir ortamdır. İşbirliği uyumu içinde olan öğrenciler, baskın unsurun rekabet ve bireysel başarının olduğu ortamlarda genelde başarı motivasyonlarını kaybetmektedirler. Dahası rekabetçi sınıf yapıları, kaygıyı artırmakta ve eşit şartlarda yarışma şansı bulamayan öğrencilerin sistemden kopmasına sebep olmaktadır. Araştırmanın sonucunda da işbirlikli öğrenme yönteminin başarıyı artırıp, becerileri geliştirirken; öğrenme için olumlu bir ortam oluşturduğu da desteklenmiştir”(www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri).

2.1.3.3. Çoklu Zekâ

Çoklu zekâ kuramını geliştiren Gardner, zekâyı “ bir veya daha fazla kültürel yapıda değeri olan bir ürüne şekil verme ya da problemleri çözüme yeteneği” olarak tanımlamıştır. Gardner kuramını sözel-dil, mantıksal-matematiksel, görsel-uzaysal, müziksel-ritmik,

bedensel-kinestetik, sosyal zekâ, içsel zekâ olmak üzere önce yedi, daha sonra sekizinci olarak doğacı zekâyı ekleyerek açıklamaya çalışmıştır (www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/makale).

2.1.3.3.1. Çoklu Zekâ Kuramı'nın Temelleri

“1. Her insan, çeşitli zekâ alanlarının tümüne sahiptir. Çoklu zekâ kuramı, insanda yalnızca tek bir zekanın geçerliliğini belirlemek yerine, her insanın bütün zeka alanlarında yeteneğinin olduğu görüşünü benimsemektedir. Ancak her insanda söz konusu olan bu zekâ alanları değişik düzeylerde bulunabilmektedir.

2. Her insan, çeşitli zekâ alanlarından her birini yeterli bir düzeyde geliştirebilir. Çoklu zekâ kuramına göre yeterli ve uygun destek, imkân ve eğitim sağlandığında, gerçekte her bireyin zekâ alanlarının hepsinin oldukça yüksek bir düzeyde geliştirebilme kabiliyetine sahiptir.

3. Çeşitli zekâ alanları, genellikle bir arada karmaşık bir yapıda çalışırlar. Genellikle gerçek hayatta hiçbir zekâ alanı tek başına var olmaz. Çeşitli zekâ alanları birbirleri ile sürekli olarak etkileşim içindedir.

4. Bir kişinin her alanda zeki olabilmesinin birçok yolu bulunmaktadır. Bireyin belli bir zekâ alanında zeki sayılabilmesi için eğitimcilerce benimsenmi standart sayılabilecek birtakım nitelikler söz konusu değildir” (Kılıç, 2006, s.14).

2.1.3.3.2. Çoklu Zekâ Kuramı'nın İlkeleri

“Çoklu zeka kuramının ilkeleri şu şekilde sıralanmıştır:

1. İnsanlar çok farklı zekâ türlerine sahiptir.
2. Her insan aktif olarak kullandığı zekâları ile özel bir karışıma sahiptir. Her insanın kendine özgü bir zekâ profili vardır.
3. Zekâların her biri insanda farklı bir gelişim sürecine sahiptir.
4. Bütün zekâlar dinamiktir.
5. İnsandaki zekâlar tanımlanabilir ve geliştirilebilir.
6. Her insan kendi zekâsını geliştirmek ve tanımak fırsatına sahiptir.
7. Her bir zekânın gelişimi kendi içinde değerlendirilmelidir.
8. Her bir zekâ hafıza, dikkat, algı ve problem çözümü açısından farklı bir sisteme sahiptir.
9. Bir zekânın kullanımı esnasında diğer zekâlardan da faydalanılabilir.
10. Kişisel alt yapı, kültür, kalıtım, inançlar zekâların gelişimi üzerinde etkiye sahiptir.
11. Bütün zekâlar, insanın kendini gerçekleştirme yolunda farklı ve özel kaynaklardır.
12. İnsan gelişimini değerlendiren tüm bilimsel teoriler çoklu zekâ teorisini desteklemektedir.

13. Su anda bilinen zekâ türlerinden daha farklı zekâlar da olabilir” (Kılıç, 2006, s.14-15).

2.1.3.3.4. Çoklu Zekâ Kuramı'nın Eğitimde Kullanılabilirliği

Gardner'a göre (1999) Çoklu zekâ kuramının okullarda kullanılabileceği üç olumlu strateji bulunmaktadır. Bunlar;

1. Yeteneklerin Geliştirilmesi: Okulların amacı, öğretimin yanı sıra eğitim vermek olduğuna göre okullar, toplumun değer verdiği yetenekleri ve becerileri geliştirmekle yükümlüdürler.

2. Kavrama, ders konusuna ya da bilim dalına değişik yöntemlerle yaklaşması: Eğitimin kişiselleştirilmesi çerçevesinde, kişilerin değişik zekâ tiplerine sahip olduğu inancıyla aynı ders ya da konuyu farklı yöntemlerle öğretmeye çalışmak, daha çok öğrencinin konuyu kavraması için daha yararlı olacaktır.

3. Eğitimin kişiselleştirilmesi: Çoklu zeka kuramının özünü oluşturan kavram “herkes aynı değildir ve aynı şekilde öğrenemez” (Kılıç, 2006, s.35).

Bu stratejilerin sonunda ortaya çıkan ders planları, hedefe ve içeriğe uygun olmalı; tüm zekâ alanları dâhil olarak hazırlanmalı ve bu zekâ alanlarını çalıştırmaya yönelik etkinlikler tasarlanmalıdır.

Demirel'e göre çoklu zekâ kuramına göre ders planı hazırlama aşamasında birtakım kurallara uyulmalıdır;

- **Özel hedef ya da konunun belirlenmesi:** Bu aşamada yıllık ya da bireysel öğretim planlarında olduğu gibi eğitim programı için hedef belirleme söz konusudur. Hedefin açık, anlaşılır ve net olması gerekir.
- **Anahtar çok boyutlu zekâ sorularının sorulması:** Hedefi gerçekleştirmek üzere zekâ türlerinin nasıl kullanılabileceğini belirlemek için her bir zekâ ile ilgili sorular sorulur.
- **Olasılıkların düşünülmesi:** Hedefe ulaşmada her bir zekâ ile ilgili olarak neler yapılabileceği düşünülerek sınıfta hangi yöntem, teknik ve öğretim materyallerinin kullanılabileceği tasarlanır.
- **Beyin fırtınası:** Çok boyutlu zekâ planlama sayfaları kullanılarak her bir zekâ için kullanılabilecek öğretim yaklaşımları, beyin fırtınası kuralınca akla gelen her şey yazılarak listelenir. Her bir zekâ için 20-30 fikir bulunmaya çalışılır. Öğretmenlerin yapacağı grup çalışmaları daha güdüleyici olabilir.

- **Uygun etkinliklerin seçilmesi:** Planlama sayfası tamamlandığında eğitim hedefine uygun yaklaşımlar daire içine alınarak seçilir.
- **Aşamalı-sıralı ders planının hazırlanması:** Seçilen yaklaşımlar kullanılarak hedef ile ilgili ders ya da ünite planı düzenlenir. Planlama 1-2 haftalıkta yapılabilir.
- **Planın uygulanması:** Gerekli materyaller hazırlandıktan sonra plan uygulanır. Uygulama sırasında olabilecek değişikliklere göre düzeltmeler yapılabilir” (Demirel, 2003, s.128).

2.1.4. Ekonomik İşlevler

“Ekonomi, insanların üretim-tüketim faaliyetlerini organize eden ve toplumların uyum içerisinde yaşamasını sağlayan bir bilimdir. İnsanlar ürettikleri mal ve hizmetleri yine diğer insanların hizmetine ve kullanımına sunarak toplum ihtiyaçları sağlanır; maddi ve manevi doyum içerisinde süreç devam eder.

İnsanların yaşamak ve yaşamlarını devam ettirmek için bazı ihtiyaçları vardır. Bu ihtiyaçlarını karşılayabilmek için mal ve hizmet tüketimi yaparlar. Ekonomi bilimi, insanların ne kadar çok mal ve hizmet tüketirse, kendilerini o kadar mutlu hissedeceklerini varsayar” (www.msxlab.org/forum/ekonomi).

“Ekonomi, toplumların gereksinimlerine ve o toplumda, kabul görmüş değerlere göre; malların ve hizmetlerin üretilmeleri, (kıt) kaynakların dağıtılmaları, değişimleri, tüketilmeleri ile ilgili etkileşimlerin bilimsel çalışma alanıdır” (Günay, 2006, s.69).

Müziğin diğer tüm işlevlerini gerçekleştirebilmesi ve toplumun gereksinimlerine cevap verebilmesi, müziksel tüm ürünlerin ve hizmetlerin üretimi, dağıtımı, değişimi ve tüketimi gibi ekonomikselle süreçler ile mümkündür.

Şenocak’ın belirttiği gibi “ müzik, bir ürün, bir işkolu, bir tüketim alanı olarak, birçok bakımdan ekonomik işleve sahip bir konudur.”

“Dünyadaki müzik etkinlikleri açısından bakıldığında, ortaya hiç de küçümsenmeyecek bir ekonomik değer çıkıyor. Bu, birebir, doğrudan müziğe ait ürünler de değil. Reklamlarda, film müziklerinde, müzikle desteklenen anlatımlarda, yani birçok alanda oluşan bir şey”(Şenocak, 2005).

Son yıllarda teknolojinin gelişmesi ile müzik piyasasındaki değişimler ve bu değişimlerin getirdiği yenilikler, müzik ekonomisini de oldukça hareketlendirmiştir; talebin yüksek olması ile üretimin artması ve alım kolaylığı bunda etkili olmuştur.

“Bundan çok kısa bir süre önce, 1800’ lerde, hayal edilemeyecek olan müzik icralarının her eve girişi de müziğin ekonomik işlevini çok artırdı. O zamanlarda çok zengin ve de aristokratların dinleyebildiği orkestralar, oda müziği türleri ya da bizim toplumumuzda fasıl ve müzik grupları, bugün kasetçalar, CD çalarlarla hemen her evde olan şeyler haline geldi. Bütün bunlar çok büyük ölçüde ekonomik değer yaratıyorlar, milyarlarca sayıda kaset, CD ve bunların çalındığı aygıtlar olarak”(Şenocak, 2005).

Müziğin ekonomik anlamda sürecini devam ettirmesi, birbirine bağlı üç farklı alanın oluşturduğu zincirle sağlanmaktadır. Bunlar müzikal ürün veya hizmetin üretimi, bu ürünün dağıtım alanı ve yine bu ürünü tüketen son alandır.

Uçan’a göre müziğin ekonomik işlevleri şu şekilde sıralanabilir;

- **Üretim alanı olma:** Bağdama (yaratma) ve seslendirme-yorumlama (çalma-söyleme), çalgı yapımı, yapıtların basımı, bunları yapan bağdar (besteci), seslendirici, yapımcı ve basımcılar, müzik yapıtı üretilirken kullanılan araç, yöntem ve teknikler; sonunda ortaya çıkan ürün, yani bağdanan, seslendirilmiş olan, basılıp çoğaltılmış olan, müzik yapıtı ve yapılmış olan çalgı, müzik yapıtlarının ve çalgıların üretiminde kullanılan zaman ve verilen emek ve ortaya çıkan ürünün karşılığı olarak alınan (ödenen) ücret.
- **Dağıtım alanı olma:** Müzik yayıncıları, plakçılar-bantçılar-kasetçiler, müzik pazarlayıcıları, dinleti (konser) düzenleyicileri; müzik yapıtları ve çalgılarının depolanması, alımı satımı ve bunlarla ilgili düzenlemeler; radyo ve televizyonun bu alanda verdiği hizmetler.
- **Tüketim alanı olma:** Müzik dinleme (dinleti salonlarında, evde iş-çalışma yerinde, törenlerde, şölenlerde vb.); eğlenme-dinlenme-oyun sırasında müzik kullanma; kendi bireysel gereksinimi için çalma-söyleme; müzik yapıtlarının seslendirimiyle ilgili araç ve gereçleri alıp kullanma; dinleyiciler (müziğin tipik tüketicileri)” (Uçan 2005, s.29,30).

2.1.5. Kültürel İşlevler

Kültür, toplumların uzun zamanlar sonucunda elde ettiği birikimler ve bu birikimlerin ortaya çıkardığı alışkanlıklar bütünüdür.

“Güvenç’ e göre kültür (ya da uygarlık), toplumun bir üyesi olarak insanoğlunun kazandığı (iktisap ettiği) bilgi, sanat, ahlâk, gelenekler ve benzeri diğer yetenek ve alışkanlıkları kapsayan karmaşık bir bütündür” (Günay,2006,s.99).

Erdener’e göre “kültür, doğuştan başlayarak bilinçli ya da bilinçsiz edindiğimiz, içimize sindirdiğimiz, özümlediğimiz bilgilerin tümüdür. Bu bilgiler, dış dünyaya davranışlarımızla, yaptığımız araç ve gereçle yansır”(Kaplan, 2005,s.20).

Kültürün içinde sahip olduğu toplumun gelenek ve görenekleri, dili, sanatı ve bu sanatın içerisinde yer alan müziği gibi unsurlar sayılabilir. Bu unsurların içerisinde yer alan müzik olgusu, sahip olduğu toplumun özelliklerini ve yaşayışlarına ayna tutan, karmaşık ama önemli kültürel öğelerden biridir.

“Bir toplumun, ekonomi ve kültür alanında yarattığı, kendi yaşayışına ve insanlığın yaşayışına kattığı, çağına uygun değerlerle varlığını sürdürebilir. Kültür alanının bir dalı da müziktir”(Sun, 1968, s.196).

Müziğin önemini ve kültürel unsur olma özelliğini Günay, müzik kültürü tanımı içerisinde şu şekilde belirtmiştir; “ Müzik Kültürü; toplumun bir üyesi olarak insanoğlunun, genel kültürünün yanında kazandığı müzik sanatına ilişkin bilgi, beceri, tutum ve davranışlar ile müzik ortamlarında geçerli ahlâki kuralları, gelenekler ve benzeri diğer yetenek ve alışkanlıkları kapsayan karmaşık bir bütündür” (Günay, 2006, s.99).

Tüm kültür unsurları birbirleriyle etkileşim içerisinde. Müzik de bu unsurlardan biridir ve kültüre paralel olarak değişim özellikleri gösterebilmektedir.

“Çeşitli öğelerden oluşan kültür sistemi içinde müzik, sadece bir öğedir ve diğer kültür kurumları ile sıkı bir işbirliği içindedir. Herhangi birinde olan değişiklik, sistemi oluşturan tüm öğeleri ve müziği etkiler”(Kaplan, 2005, s.24).

Şenocak, müziğin kültürel boyutunu şu şekilde açıklamıştır; “müzik bir kültürel unsurdur. Aynı dil, şive (ağız), gelenek, görenek vb öğeler gibi. Yani bir yaşam tarzı olarak ya da daha kapsamlı bir ifadeyle “nispi kalıcılık gösteren toplumsal davranış ve algılama biçimleri” olarak tanımlayabileceğimiz kültürün, bir (belkide birinci ve en önemli) unsurudur müzik. Başka bir deyişle, insanoğlunun konuşarak, yazarak ya da başka bir türlü anlatamadığı duygu ve düşüncelerini, ses (ya da seslerle) ifade etmesi olarak tanımlayabiliriz müziği. Müzik ait olduğu yerin (toplumun) sözlerden çok daha derin ifade ettiği duygu ve düşüncelerdir. Böylece müzik bir bakıma, ait olduğu toplumun kültürel renk ve hissedişini ifade eder” (Şenocak, 2005).

Şenocak’a göre müziğin kültür içerisindeki rolü şunlardır;

- Müzik ülkenin kültür ögesidir. (Diğer bütün öğelerle birleşerek büyük bir anlam kazanır)
- Müzik bir anlatım sanatıdır. Farklı bölgelerin farklı kültürlerin ortak konuştuğu bir dildir.
- Müzik toplumun kültürünü, gelecek nesillere taşıyan bir iletişim sanat dalıdır.
- Farklı toplumların kültüründen faydalanarak kendini, özünü bozmadan yeniden biçimlendirebilir.
- Müzik kültürü, kendi içinde farklı türleri ve zenginliği kabullenip kullanabilme gücüne sahiptir.
- Bir ulusun örf, adet ve geleneklerini (ağıt, destan, halk oyunları, düğünleri, asker göndermeleri vb gibi) güncel olayları üstlenmesi müziğin kültürel bir işlevidir.
- İnsan üzerindeki etkisiyle farklı kültürler, olgular müzik ile bütünleşebilir.
- Müzik, düşünce, konuşma ve anlaşma aracıdır. Her türlü eğitimin ve kültürün vazgeçilmez temelidir. Milli kültürün en önemli unsurudur.
- Milli birlik ve beraberliğin oluşumunda ve korunmasında en önemli unsurdur.
- Milletin sürekliliğinin güvencesidir. Gelişmiş olgunlaşmış müzik kültürü, ilerlemenin temel taşlarından biridir.
- Bir milletin birlik ve beraberlik içinde yaşayabilmesi, milli duygularının güçlenmesine de etken olmaktadır.
- Dil, kültür ve ülkü birliği, bir topluluğun millet haline gelebilmesi için ne kadar önemli ise, müzik kültürü de o denli önemlidir.
- Müzik, en karışık soyut kavramları, çabuk ve hızlı bir şekilde zenginleştirerek zorlamadan topluma aktarır. (Müzik politik amaçlarla da kullanılabilir.)

- Müzik, milletin sağduyusunu ve zevkini şekillendirir.
- Toplumun kültürünü olumlu ya da olumsuz etkileyen en güçlü araçlardan biridir (Şenocak, 2005).

Uçan' a göre ise müziğin kültürel işlevleri şunlardır;

- Müzik bir kültür ögesidir, kültürün öbür öğeleriyle etkileşir (onlardan etkilenir, onları etkiler).
- Müzik bir dildir. Farklı yörelerden, farklı bölgelerden, farklı ülkelerden, farklı kıtalardan; farklı kesimlerden, farklı topluluklardan, farklı toplumlardan, farklı uluslardan; kısacası, farklı kültürlerden farklı insanların ve insan kümelerinin (topluluklarının) buluşabildiği, birleşebildiği, birlikteleşebildiği, az-çok anlaşabildiği biricik dildir. Bu dilin adı “müzikçe” dir, bu dile “müzikçe” denir. Müzikçe diller üstü bir dildir, bir “üst dil” dir.
- Müzik bir kültür ögesi olarak, içinde oluşup biçimlendiği kültürün (yaşama biçiminin) özelliklerini taşır.
- Müzik, insanın kültürel yaşamında “ geçmiş” ile “şimdi”, “şimdi” ile “gelecek” ve böylece de “geçmiş” ile “gelecek” arasında bağ kurar. Bunun doğal bir sonucu olarak da belli kültürel özelliklerin görece sürekliliğini sağlar.
- “Bireyler, kümeler, topluluklar ve toplumlar arasındaki benzerlik ve ayrılıkların ortak nedeni kültürüdür” (Güvenç, 1976). Müzik, söz konusu benzerlik ve benzemezlikleri simgelemede başta gelen kültür öğelerinden biridir.
- Her toplumun (ulusun) bir ses sistemi vardır. Toplumun müzik yapıtlarında kullanılan sesler sistemli olarak bir araya getirildiği zaman elde edilen ses dizisi (genel dizi) ve bu dizideki belirli seslerden oluşturulan özel diziler, bir bütün olarak “ses sistemi” diye adlandırılır. “Bir ulusun kullandığı seslerin bütünü (genel dizi) ve seslerden yapılmış özel diziler o ulusun müziğinin ses sistemini oluşturur” (Zeren, 1978).
- Bir toplum (ulus) kendi müziğini biçimlendirirken, giderek, bu müzik yoluyla kendisini yeniden biçimlendirir. Bu biçimlendirme-biçimleme sürecinde temel öge, kültürün hem nedeni hem de sonucu olan “insan” dır (Kağıtçıbaşı 1977).
- Müzik bir “kültürleme” - “kültürlenme” ve “kültürleşme”aracı, yolu/yöntemi, biçimi ve alanıdır.
- Müzik kültürü kendi içinde çok türliliği ve zengin çeşitliliği olan bir yapıya sahiptir” (Uçan, 2005, s.27, 28).

Tüm bu tanımlar müziğin, kültürün vazgeçilmez bir parçası olduğunu ifade etmektedir. Toplumların kültürel anlamda şekillenmesinde, olgunlaşmasında ve gelişmesinde yine müziğin ve müzik eğitiminin büyük rolü vardır. Müzik, toplumun her kesiminde ve hayatın her alanında, eğitsel anlamdaki rolünü gerçekleştirmektedir.

İnsan, sanatsal öğelerden örülü bir çevre içinde yaşarken; doğal, toplumsal ve kültürel bu çevresiyle sürekli etkileşimde bulunarak toplumsallaşır ve kültürlenir. Müzik toplumsal yaşamın gidişine paralel bir gidiş gösterir. Toplumsal yaşamdaki çeşitli dalgalanmalar, müzikte de kendini gösterir. Müziğin, insanlar ve toplumlar üzerindeki etkisi olumlu veya olumsuz olabilmektedir. Toplumun geliştirme ve güçlendirmede, müziğin etkisinden olumlu şekilde yararlanmada, kitle iletişim ve eğitim kurumlarının eğitici, düzeyli müzik konusunda göstereceği titizlik önemlidir. Genel müzik eğitimi, temel eğitimden başlayarak halkın günlük yaşantısına kadar her basamakta etkin bir biçimde yer almaktadır (http://www20.uludag.edu.tr/~ef_dergi/).

2.2.Sosyal Gelişim ve Sosyalleşme

2.2.1. Sosyal Gelişim

Sosyal gelişim, bireylerin topluma uyum sağlama sürecidir. Sosyal gelişim kavramı için birçok tanım yapılmıştır.

Aral ve diğerlerine (2000) göre sosyal gelişim; “toplumsal davranış, duygular, tutumlar, değerler vb. bakımından bireyin yaşam boyunca gösterdiği sürekli ve olumlu değişimlerin tümüdür. İnsanın içinde bulunduğu toplumun kendisinden beklediği ya da yapmasını istediği davranışları yapacak biçimde yetişmesi sosyal gelişimi oluşturur. Sosyal gelişim, çocuğun toplum içinde insanlarla iyi geçinebilmesi ve karşılıklı uyumudur”.

Çubukçu ve Gültekin’ e (2006) göre ise “sosyal gelişim, bireyin doğumundan yetişkin oluncaya kadar başka insanlarla olan ilişkilerinin ve onlara karşı geliştirdiği, ilgi duyduğu davranışların tümüdür. Çocuğun içinde yaşadığı toplumun bir üyesi haline gelmesi, toplumun bir parçası olduğunun bilincine varması, öğrenmesi onun sosyalleşmesidir. Başka bir deyişle, bireyin sosyalleşmesi, duygularını olduğu gibi tanımlama, onu yansıtma, ona zaman verme, dış dünya ile arasında köprü görevini görme, özdeşim kurabileceği bir kişi olmasıdır. Bireyde çeşitli tutum ve davranışların oluşması sosyal gelişiminin bir ürünüdür. Kişilik özellikleri sosyal çevrenin etkisi altında gelişir. Yaşam boyu devam eder. Daha yalın bir deyişle, sosyal

gelişim bireyin toplum içinde insanlarla iyi ilişkiler kurması ve toplum yaşayışına uygun davranışlar sergilemesidir”(Çubukçu, Gültekin, 2006, s.156).

Yine Yavuzer’e göre sosyal gelişme, “kişilerin sosyal uyarıcıya, özellikle grup yaşamının baskı ve zorunluluklarına karşı duyarlık geliştirmesi, bulunduğu grup ya da kültür içinde başkalarıyla geçinebilmesi, onlar gibi davranabilmesidir” (Yavuzer, 1996, s.49).

2.2.1.1. Sosyal Gelişim Kuramları

Sosyal gelişim kuramları, sosyal davranışların açıklanması ve anlaşılabilmesi açısından önemli bir yer teşkil eder. Bu davranışları açıklayabilmek amacıyla birçok kuram ortaya çıkmıştır.

“Gelişim teorileri içerisinde, Freud, psiko-analiz teorisiyle, beş aşamalı psikososyal yapıya dayalı olarak gelişimle ilgili bir model oraya koymuştur. Bu modele göre sosyal nitelikler, pozitif tutumlar ya da çocuklar tarafından gösterilen davranışlardır.

Gelişim teorileri içerisinde Piaget, bilişsel gelişim üzerine odaklanan bir teori ortaya koymaktadır. Bu kurama göre sosyal gelişim, bilişsel becerilerin kazanılmasına temeline dayanır. Geçirilen bilişsel gelişim, sosyal ilişki ve davranışlarda değişime yol açmaktadır” (Çubukçu ve Gültekin, 2006, Çetin ve Diğerleri, 2001).

“Sosyal öğrenme kuramı öğrenme işlemi 4 aşamada ele alır: Dikkat, hatırd tutma, yeniden üretme ve güdüleme. Çocuklar ilk olarak çevresindeki modellere dikkat ederler. Öğrendiklerini hatırlamak için sözel ve görsel kodlar kullanırlar. Yeni öğrenilen davranışların yaşama geçirilmesi yeniden üretme aşamasında gerçekleşir. Güdülenme aşamasında çocuğun davranışının doğru biçimde uygulamasının pekiştirilmesi söz konusudur” (Çetin ve diğerleri, 2001).

“Bunların kuramlar içerisinde Erikson’un psikolojik açıdan geliştirdiği kuram adından en çok sözü edilen kuramlardan birisidir. Erikson’a göre, bireyin psiko-sosyal gelişimi doğumdan ileri yaşlara doğru uzanan sekiz dönemde gerçekleşmektedir. Birbiriyle ilişkili olan bu dönemlerin her birinde birey, o döneme adını veren gelişim çatışması ya da karmaşası ile karşılaşmaktadır. Daha sonraki dönemlere sağlıklı olarak geçebilmek için bireyin bulunduğu dönemin gelişim çatışması ya da karmaşasını başarı ile atlatması gerekmektedir. Birey bu karmaşa ya da çatışmalarla başa çıkabildiği oranda daha sağlıklı bir kişilik geliştirebilecektir (Çubukçu, Gültekin 2006, s.157).

2.2.1.2. Psiko- Sosyal Gelişim Kuramı (E. Erikson)

“Erikson insan gelişimini ele aldığı 8 evrede bireyin başa çıkması gereken sorunları olduğunu belirterek, bireyin bu sorunlarla mücadelede başarılı olduğu takdirde, o döneme özgü gelişim görevini de yerine getirmiş olacağını savunmaktadır” (Yeşilyaprak, 2002, s.120).

“Kuramın önemli bir yönü de, bireylerin her dönemde, etkilendiği sosyal çevrenin, onun temel kişilik özelliklerini nasıl ve neden biçimlendirdiğine ilişkin genel yorumlar getirmesidir. Bunun için de her dönemde ilgili sosyal çevrenin sorumluluğunun bilincinde olmasının, bireyin gelişimini olumlu yönde etkilemesi beklenir” (Yapıcı-Yapıcı, 2005, s.44). Bu 8 evre aşağıda belirtildiği gibidir.

a. Temel Güvene Karşı Güvensizlik:

Doğumdan 1,5 yaşa kadar olan dönemdir. Organizmanın temel işlevi içe almaktır. Çocuk, tüm duyu organları ve sindirim sistemi ile dışarıdan gelen uyarıcıları ve besinleri almaya çalışır. Çocuğun bu ihtiyacını gideren kişi ise dış dünyayı temsil eden annedir. Annenin çocuğu acıktığı zaman beslemesi, altını kirlettiğinde değiştirmesi ve diğer ihtiyaçlarını karşılaması, tüm bunları düzenli bir şekilde yapması ve bununla birlikte çocuğuna dokunması, sevgi vermesi, çocukta anneye dolayısıyla dış dünyaya karşı temel güven duygusunun gelişmesine neden olur. Çünkü anne çocuğun gözünde dış dünyayı temsil etmektedir. İhtiyaçlarının uygun bir şekilde karşılanması ve sevilmesi çocuğun kendini değerli bir varlık olarak algılamasına ve etrafına güven duygusu geliştirmesine neden olur.

b. Özerkliğe Karşı Kuşku ve Utanç:

Birinci yılın ortalarından, üçüncü yılın başına kadar olan dönemdir. Freud’un anal dönemine denk düşer. Bu dönemde çocuk, yürümeyi, konuşmayı, anüs kaslarını kullanmayı öğrenir ve yavaş yavaş bağımsız hareket etmeye başlar. Anüs kaslarını denetlemeyi öğrenen çocuk bu aşamada tutmak veya bırakmak davranışlarını da öğrenir. Tutma ve bırakma davranışı yalnızca dışkılama işlevi ile sınırlı değildir, ilerde bazı kişilik özelliklerinin ortaya çıkmasına neden olur. Eğer anne ve baba aşırı otoriter ve aşırı koruyucu tutumlar sergilemezse, çocuk kendini denetlemeyi daha kolay öğrenir ve bağımsız davranışlar geliştirebilir.

Ancak bu dönemde çocuğa çok sıkı bir tuvalet eğitimi uygulanırsa çocuk tuvalet eğitimi sırasında sık sık azarlanıp cezalandırılırsa ve bağımsız hareketleri engellenirse, çocuk kendi davranışlarından kuşku ve utanç duymaya başlar ve ilerde anal kişilik dediğimiz aşırı düzenlilik, cimrilik, inatçılık gibi denetlemeye yönelik davranışlar ortaya çıkar.

c. Girişimciliğe Karşı Suçluluk:

Üç ve yedi yaşlar arasında kalan ve Freud'un fallik dönemine denk düşen dönemdir. Bu dönemde çocuk, kendi kendine öğrenmeye, kendi başına hareket etmeye ve dış dünyayı keşfetmeye başlar. Fakat çocuğun bu girişim isteği ile birlikte bazı aktiviteleri anne ve baba tarafından yasaklanır. Çocuklar bu nedenle zaman zaman yapmak istedikleri ve yasaklanan şeyler arasında bocalar. Bu durumda anne babanın anlayışlı olması ve çocuğun her davranışına tepki göstermemeyi öğrenmeleri gerekir.

Çocuklar bu dönemde kendilerini değişik yetişkin rollerine sokmaya ve güçlerini daha zor işlerde denemeye başlarlar. Eğer bu dönemde çocuklara kendi kendilerine bir şeyler yapma izni verilmezse, suçluluk duygusu gelişebilir ve yapmak istediklerinin her zaman yanlış olduğuna inanmaya başlar.

d. Başarılı Olmaya Karşı Aşağılık Duygusu:

Yedi ve onbir yaşlar arası Freud'un Latans döneminin karşılığıdır. Bu dönem çocuğun okul başladığı ve okul faaliyetlerinin ön plana çıktığı dönemdir. Çocuklar bu dönemde okula başlarken, Erikson'un başarıma duygusu dediği geliştirirler ve tamamlamış olduğu bir işin verdiği zevkle azim arasındaki ilişkiyi görmeye başlarlar. Bu dönemde çocuğun yaşlılarla olan iletişimi de çok önemli hale gelir. Dış dünyaya açılması, okul ve grup içindeki çalışmaları ve arkadaşları tarafından kabulü, çocukta yeterlilik duygusu oluşturmaya başlar. Bu dönemde çocukların bu mücadelede zorlanmaları, arkadaşları ile kendini karşılaştırdığında kendini başarısız görmesi ve büyükler tarafından motive edilmemesi aşağılık duygusunun çekirdeklerini oluşturur.

Bu dönemde çocukların başarılı olma ihtiyaçları çok fazladır. Anne, baba ve öğretmenlerin, çocukların yaptıkları işleri takdir etmeleri ve başarı duygusu yaşamalarına olanak sağlamaları gerekir.

e. Kimlik Kazanmaya Karşı Kimlik Bocalaması:

Ergenlik dönemi; çocukluktan yetişkinliğe kadar olan, ilköğretimin son yılları ve ortaokul yıllarına denk düşen dönemdir. Bu dönemde, gençler açısından temel sorun çocukluktan kurtulup, yetişkin kimliği geliştirme sorunudur. Cinsiyet hormonlarının faaliyete geçmesi ile birlikte, bedensel büyüme ve değişim hızla sürerken zihinsel gelişme de fiziksel gelişime eşlik eder. Bu dönemde ilk defa "Ben kimim?" sorusu sorulur ve cevabı bulunmaya çalışılır. Erikson, erken yaşlardaki karmaşaların sağlıklı bir şekilde çözümlenmesinin kimlik

arayışı için temel oluşturduğunu söyler. Güven duygusu geliştirebilmiş gençler, sağlıklı bir kimlik kazanmak için kendilerine model olabilecek yetişkinlere ihtiyaç duyarlar. Çevrede uygun özdeşim kurabilecekleri kişilerin olması çok önemlidir. Birey bu dönemde kendisi için önemli olan veya beğendiği kişileri taklit ederek uygun bir kimlik geliştirmeye çalışacaktır.

Bu dönemde ergenin fiziksel görünümü, erkek ve dişi cinsiyet rollerini benimsemesi önem kazanır. Genç nasıl görüldüğüyle çok yakından ilgilidir. Aynı zamanda cinsiyetine uygun rolleri de öğrenmesi ve kimliğine katması gerekir. Bu dönemin diğer bir özelliği de bireyin hayatının en önemli kararlarından birisi olan meslek seçimine yönelmesidir. Erikson'a göre bu dönemde ergen, tüm bu değişimlerle baş etmek zorundadır. Eğer bu dönem başarılı bir şekilde atlatılırsa, yani birey başarılı bir kimlik edinirse, kendine güvenen sağlıklı bir birey olur. Eğer başarılı bir kimlik edinemezse kimlik arayışı ve karmaşası devam eder. Bu dönem bireyin aileden bağımsızlığı kazandığı ve "kendi" olduğu dönemdir. Artık kendi beğenileri, kendi fikirleri ve kendi idealleri vardır. Birey artık kendi çizdiği yolun yolcusudur. Bu nedenle birçok kişi ailesiyle sorunlar yaşayabilir (Eldeleklioğlu, 2007, s.143-145).

"Marcia, kimlik kazanma çabaları içindeki bireyin durumunu gruplara ayırmıştır:

Başarılı kimlik statüsüne sahip kişiler kimlik bunalımı geçirmiş ve bir karara varmış kişilerdir. Bunlar genellikle aileleriyle ve çevreleriyle çatışma yaşamışlardır.

İpotekli kimlik statüsüne sahip kişiler bunalım yaşamamışlardır ama bir karara varmış gibi görünmektedir. Bu karar da aslında ebeveynlere aittir. Bu gruba giren kişilerin bağımsız karar verebilme yetenekleri gelişmemiştir.

Moratoryum kimlik statüsü, bunalım yaşayan ama herhangi bir çözüm bulamayan kişilerin durumudur. Özellikle Avrupa ve Amerika'da görülen, kişinin bir süre işlerini ve ilişkilerini askıya alıp başıboş dolaşması moratoryum kimlik statüsü örneğidir. Bu kişilerin genellikle aile ilişkileri dengesizdir.

Dağınık kimlik statüsü ise, henüz bunalımın yaşanmadığı, bağlanmanın da bulunmadığı durumu ifade eder. Bu kişiler genellikle en az etkileşim ve yönlendirmenin bulunduğu ailelerden gelenlerdir" (Bacanlı, 2000, s.75).

f. Yakınlığa Karşı Uzaklık:

Yaklaşık 18-25 yaşları arasındaki dönemdir. Birey daha önceki dönemleri sağlıklı bir şekilde geçirmiş ve ergenlik döneminde sağlıklı bir kimlik edinmişse bu dönem daha rahat geçecektir. Bu dönemde bireyin kimlik sorununu halledip hemcinsleri ve karşı cinsle yakın ilişkiler kurması gerekir. Eğer başarılı bir kimlik edinmişse, kendi kimliğini kaybetmekten

korkmadan diğerk insanlarla ve karşı cinsten insanlarla anlamlı ve yakın ilişkiler kurabilir ve eş seçmeye yönelir. Fakat kimlik sorunu başarılı bir şekilde çözümlenememişse, birey kendi kimliğini kaybedeceği korkusuyla karşı cinse ve yakın arkadaşlıklara bağlanamayacaktır. Bağlılık duygusu geliştiremeyen ve uzun süre yalnız kalan birey ise kendini diğerk insanlardan uzak ve soyutlanmış hissedebilir.

g. Üretkenliğe Karşı Durgunluk:

Bu dönem yetişkinlik yıllarıdır. Bireyin bir iş sahibi olması, aile kurması ve çocuk yetiştirilmesi beklenir. Birey çocukları yoluyla neslini devam ettirir ve işinde de üretken olmaya çalışır. Eğer birey bunları gerçekleştiremez ise, üretkenliğin aksine, bir işe yaramadığı duygusuna kapılabilir. Karşılıklı alıp vermeye dayanmayan yapay ilişkiler kurabilir ve bunların sonucu kendisini mutsuz hissedebilir.

h. Benlik Bütünlüğüne Karşı Ümitsizlik:

Yetişkinlik döneminin ardından olgunluk dönemi gelir. Birey eğer daha önceki evreleri uygun bir şekilde geçirmiş ve karmaşaları çözümlenebilmişse, geriye dönüp baktığında yaşadıklarından hoşnutsa, kimliğine uygun rolü oynamışsa, kimlik bütünlüğüne sahip, mutlu ve uyumlu biri olacaktır. Ancak, üretkenlikten yoksun, kendi kimliğine uygun rolü oynamamış, yakın ilişkiler kuramamış ve pişmanlık duygusu içinde ise umutsuzluk duygularına kapılabilir (Eldeleklioğlu, 2007, s.146).

2.2.2. Sosyalleşme

Sosyalleşme, bireyin doğumuyla başlayan uzun bir süreçtir. Bu sürecin başlangıcı ve ilk etkileri, bireyin tüm yaşamında belirgin özelliklerini gösterebilmektedir.

Gander (1993) sosyalleşme sürecini şu şekilde tanımlamıştır; “bireyin gelişiminde en önemli süreçlerden biri sosyalleşmedir. Sosyalleşme, bireylerin özellikle çocukların belirli bir grubun işlevsel üyeleri haline geldikleri ve grubun diğerk üyelerinin değerlerini, davranışlarını ve inançlarını kazandıkları bir süreçtir. Her ne kadar bu süreç, doğumdan hemen sonra başlayıp bireyin yaşamı boyunca sürmekle birlikte, etkilediği davranışların çoğu ilk çocukluk döneminde belirgin duruma gelmektedir”(Çubukçu, Gültekin, 2006, s.156).

Dönmezer'e (1994) göre “sosyalleşme sayesinde insan, toplumun ortaya koyduğu tavır ve hareket modellerini, örneklerini ve düşünme biçimlerini öğrenmektedir. Böylece

sosyalleşme kişinin toplumsal kültürle bütünleşmesini ve içinde yaşadığı toplumla uyum sağlamasını mümkün kılan bir mekanizmadır”(Özçelik, 2007, s. 73).

Sosyalleşme bireylerin kimliğini oluşturan önemli bir olgudur. Kimliği oluşan ve toplum içerisinde bir yer edinen bireyler, toplumun sahip olduğu kimliği oluştururlar. Toplumsal davranışların temelini de bu yapı belirler ve bu davranışlar nesilden nesle aktarılır.

“Sosyalleşme, bireyin toplumun kültürünü öğrenme ve içselleştirme sürecidir. Bir diğer ifade ile sosyalleşme, insan olma sürecidir. Sosyalleşen birey, toplumun bir üyesi haline gelir ve diğer bireylerle benzer davranışları gösterir. Toplumsallaşma en aciz canlılardan olan insan yavrusunu, içinde yaşadığı toplumun değer ve bilgi birikimiyle donatır. Bir taraftan bireylere kimlik kazandırırken, diğer taraftan da toplumun kültürünü kuşaktan kuşağa aktarır. O, hem toplumsal davranışı etkiler, hem de kimliğin gelişimini etkiler” (Şanlı, 2007, s.18).

2.2.2.1. Sosyalleşme Kurumları ve Eğitim

Aile

“Sosyalleşme insanın yaşamı boyunca devam eden bir olgudur ve farklı zamanlarda farklı yoğunlukta devam eden bir süreçtir. Bu sürecin başlangıç noktası ailedir ve bireylerin ilk sosyalleşme deneyimlerini yaşadığı kurumdur.

Aile yüz yüze etkileşimin olduğu, çocuğun toplumsallaşmasında ilk ve en önemli kurumdur. Çocuk konuşmayı duygusal paylaşımı ve toplumsal dünyayı ilk defa aile içinde öğrenmeye başlar. Çocuklar benzer şekilde öğrenirler; ancak öğrendikleri şeyler aileden aileye değişir. Çünkü aileler, gelecekte çocuklarından değişik beklentiler içinde oldukları için birbirinden farklı değerleri öğretirler.

Aile, toplumun en küçük sosyal topluluğudur ve bu küçük topluluklar ne kadar birbirine de benzese, kültür, yaşayış, alışkanlıklar ve ekonomik anlamda birbirinden farklılıklar teşkil etmektedir. Aynı zamanda aile, kendi içerisinde de zamanla değişiklik gösterebilen canlı ve durağan olmayan bir kurumdur. Bu sebeple sosyal hayatın işleyişini her anlamda etkiler.

Aile yapı olarak zamanla değişmeye uğramış olmasına rağmen toplum hayatında vazgeçilemeyen, alternatifi olmayan bir sosyal müessesedir” (Davarcı, 2008, s.9, 10).

Okul

Aileden sonra çocuğun, ilk defa sistematik kurallar zincirinde etkileşimde bulunduğu ve eğitim ile desteklendiği sosyal kurum okuldur. Okul bireylerin eğitim sürecinde onların sosyalleşmelerine, kişilik gelişimlerine ve davranış şekilleri geliştirmelerine olanak sağlayan en önemli kurumlardan biridir.

Daha resmî ve örgütlü bir sosyalleşme kurumu da okuldur. Okul öğrencilerin belli bir plân ve program çerçevesinde eğitilerek sosyalleşmesini sağlar. Okul çocukların sosyal dünyasını genişletir. Okulda çocuk, farklı sosyo-ekonomik çevreden gelen kişilerle aynı ortamı paylaşır. Çocuk okulda cinsiyetler arası, diğer çocuklarla ve öğretmenleriyle ilişkiyi öğrenir (Davarcı, 2008, s.11, 12).

Arkadaş Grupları

Aile ve okulun dışında çocuğun sosyalleşmesini sağlayan diğer önemli faktör de arkadaş gruplarıdır. Bu gruplar sayesinde çocuğun sosyal beceri ve tavırlarında değişim görülebilir. Çocuk arkadaş gruplarında edindiği sosyal davranışları aile de ve okul içerisinde sergileyebilir.

Çocuğun sosyalleşmesinde etkili olan ve aynı yaştaki kimselerin meydana getirdikleri bu arkadaş çevresidir. Bu çeşit arkadaşlık grupları, insanın sosyal görüş ufkunu genişletir ve böylece insanlar çok yönlü bir şahsiyet kazanır. Arkadaşlık grubu vasıtasıyla yeni duyguları öğrenmek, yeni davranışlar ve bilgiler kazanmak imkânına sahip olunur.

Arkadaş grupları çocuğun sosyal tavırlarını etkiler. Bu sosyal tavırlar, çocuğun genellikle diğer bireylere ve sosyal yaşama karşı tüm tavırlarını içerir. Bir dereceye kadar ailede kazanılan sosyal tavırlar, çocuğun arkadaş grubuyla olan deneyimleri sonucu değişebilir (Şanlı, 2007, s.29, 30).

Kitle İletişim Araçları

“Günümüzde internet, televizyon, radyo, gazete, dergi ve sinema gibi görsel ve işitsel araçlar sayesinde insanlık birçok yönlü bir iletişim içerisinde. Bu iletişim sayesinde toplumsal bir hareketlilik yaşanmakta ve bu hareketlilik de toplumsal ve sosyal yapıyı geliştirmekte, değiştirmekte, kısaca etkilemektedir.

Kitle haberleşme araçları insanların eğitimi, sosyalleşmesi ve şahsiyetlerinin oluşumunda çok büyük tesirlere sahiptir. Bu tesirler sadece kişilerin günlük yaşayışlarındaki alelade davranışlar üzerinde olmamakta, aynı zamanda onların dini ahlâki ve kültürel karakterleri ve şahsiyetleri üzerinde de son derece etkili olmaktadır. Günümüz teknolojisinin eğitime getirdiği en yeni eğitsel kurum kitle iletişim araçlarıdır. Bu araçlar çocuğa bir takım davranış modelleri sunar, kuvvetli şahsiyet tipleri ve kahramanları ortaya çıkarır. Onların

yaşayış tarzlarına özendirir. Böylece onu sosyalleştirici bir süreci tamamlarlar” (Şanlı, 2007, s.31).

Sosyalleşme ve eğitim birbirinden ayrı düşünölemeyen iki toplumsal unsurdur ve birbirinin tamamlayıcı yönleri bulunmaktadır. Bu sebeple eğitim kurumlarının oluşmasında sosyal ihtiyaçların da rolü vardır. Bu yüzdendir ki eğitim kurumları olan okulların görevi, öğrencilere eğitim-öğretim vermenin yanı sıra, onların sosyalleşmelerine ve olumlu şahsiyet geliştirmelerine olanak sağlamaktır.

“Okul öğrencilere sadece müfredat programındaki bilgileri aktarmak, oradaki amaçlar doğrultusunda bazı beceri, alışkanlık ve davranış kalıpları kazandırmakla sosyalleştirme görevini yapamaz. Elbette çocuklar farklı bilim dallarındaki bazı pratik ve teorik bilgileri öğrenmek için okula gelirler. Ama bu bilgi ve becerileri öğrenirken, aileden ve diğer sosyal kurumlardan çok farklı bir yapıya sahip olan okul toplumu içinde yaşamayı da öğrenirler. Okullar adeta aile ortamı ile büyük sosyal kurumlar arasında bir geçiş toplumdur; belki aile kadar sıcak ve hoşgörölü değildir ama içinde yaşadığımız toplumun diğer bazı kurum ve gruplarındaki kadar acımasız da değildir.”(Davarcı, 2008, s.23).

“Eğitim bir yandan toplumun devamlılığını sağlayan temel değerleri muhafaza ederken, diğer yandan da sosyal gelişmeyi destekler ve bunların arasında bir dengenin kurulmasına hizmet eder. Eğitimin sosyal ve millî karakterinin temel niteliklerinden birisi, belki de en önemlisi, sosyal tesanütü ve sosyal entegrasyonu temin etmektir. Aynı zamanda bu durum, fert ve toplum için de bir varoluş şartıdır. Hiçbir toplum bu tür bir varlık şartından fedakârlık yapmayı düşünemez. Çünkü onun varlığının sürekli olabilmesi için, söz konusu şartların zaafiyete düşürölmeden devam ettirilmesi gerekir. Toplumun yaşaması buna bağlıdır” (Şanlı, 2007, s.35).

2.2.2.3. Sosyalleşme Sürecinde Müzik Eğitimi

Sosyalleşme sürecinde çocuğun kazanması gereken birtakım sosyal beceriler bulunmaktadır. Çocuk bu sosyal becerileri kazanırken, çevresi ile iletişim kurmasına ve kendini rahat ifade etmesine olanak sağlayacak, sanat ve spor gibi dalların birleştirici özelliğinden faydalandırılmalıdır. Sosyal ve birleştirici özelliğiyle önemli bir sanat dalı olan müzik, ilköğretim çağı çocuklarına, eğitim yoluyla temel sosyal becerilerin kazandırılmasında önemli bir rol üstlenmektedir.

Palut (2003)’e göre, sosyalleşme sürecinde çocuğun kazanması gereken temel sosyal beceriler şunlardır:

- “-Kendine güven,
-Yetenek ve becerilerin farkında olunması
-Kendinlik gelişimi (Kendini değerlendirme),
-Arkadaşlık ilişkileri”

Müzik Eğitimi ve Kendine Güven

Müziğin, çocukla çevresi arasındaki doğrudan bağlantıyı artırması, aynı zamanda kendini ifade gücünü arttırarak, kişinin “ben kimim” sorusunu sormasına yardımcı olması gibi özellikleri, çocuğun kendine güven duygusunun gelişiminde önemli bir etkidir.

Örneğin müziğin nasıl yaratıldığını öğrenen bir çocuk, aynı zamanda, doğuştan gelen kendi yaratıcılığı hakkında da önemli şeyler öğrenir. Çocuk bir çalgıya ya da müzik parçasına çalışırken elde ettiği performans ile çalışma saatleri arasındaki bağlantıyı anlamaya başlayınca, hayattaki başarısı görgüsü ve çalışma disiplini de gelişerek kendini tanımaya başlar

Müzik eğitimi bireysel benlik tasarımı arttırdığı gibi toplumsal özgüveni de artırır. Okul ve sınıf içerisindeki grup çalışmaları, öğrencilerin grup içindeki uyum ve başarıları sayesinde toplumsal özgüvenlerini geliştirir.

Müzik, çocuğun çevresi ile daha rahat iletişim kurmasını sağlayarak, kendini daha rahat ifade etmesine, dolayısıyla sosyal becerilerinin ve kendine güven duygusunun gelişimine yardımcı olur.

Müzikle ilgilenen çocukların anlatım güçlerinin geliştiği, iş yapma alışkanlığı ve sorumluluk duygularının önemli ölçüde arttığı, yaratıcı yeteneklerinin yükseldiği ve çocukların kendilerine olan özgüvenlerinin gelişme içinde olduğu görülmüştür.

Yetenek ve Becerilerin Farkında Olunması ve Müzik Eğitimi

Bireyin psikolojik gereksinimlerinin karşılanması ve tam olarak gelişmesinin önemli bir parçası olan müzik, bireye bu gereksinimlerini karşılamasına olanak verdiği gibi, ona kendini özgürce ifade etme, yeteneklerinin farkına varma, kendi kişiliğini sınama gibi olanaklar da verir.

İnsan çoğu kez bir karar alırken kendi benliğinin üzerindeki kanıların etkisi altındadır. Örneğin hedef ve ideallerini çoğu kez yetenekleri üzerindeki algıya göre belirleyecektir. Bu hedef ve ideallere ulaşmak için gerekli bilgileri toplayacak, başarı olasılıklarını ölçecektir.

Buna göre çocuğun müzik yolu ile kişisel yeteneklerinin farkında olması, bir kat daha önem kazanmaktadır.

Bireyin kişisel bir doyum elde etmesi ve topluma katkıda bulunabilmesi, sanat eğitimi yolu ile kendi yeteneklerini keşfetmesinden geçer.

Kendinlik Gelişimi (Kendini Değerlendirme) ve Müzik Eğitimi

Bireyde sosyal becerilerin gelişimindeki diğer bir olgu da kendisini diğerlerinden farklı biri olarak düşünebilen bireyin kendisini nasıl değerlendirdiği, nasıl gördüğüdür. İnsan kendini tanıdığı, kendini güvende hissettiği ve rahat olduğu ölçüde faydalıdır.

Müzik, çocuğa özel olduğunu hissettirir. Kendisi ve sosyal çevresinin saygı duyduğu, katılımcı bir birey olmasını sağlar.

Ayrıca müzik, bireysel farklılıkların ortaya konulmasında da en önemli araçlardan biridir. Birçok değişik etkinlik sayesinde çocuktaki kişisel potansiyel ortaya çıkar.

Müzik eğitimi yolu ile engellemelerden, baskılardan kurtulan çocuk, baskı altında tuttuğu duygularını açığa vurarak kendini ifade etme fırsatı bulur. Böylece çok yönlü düşünebilen, düşündüklerini rahatça aktarabilen, başkalarının düşüncelerini olduğu gibi benimsemeyen bir kişilik geliştirir.

Nasıl resim, duygu, düşünce ve hayalleri renk ve çizgilerle dışa vuruyorsa, müzik de duygu, düşünce ve hayalleri ses ile dışa vurmaktadır. Çocuk sevgiyi öğrenmişse sevgiyi, öfkeyi öğrenmişse öfkeyi müzik yolu ile dışa vurur.

Şarkı söyleme, ritimle hareket etme, dinleme ve çalgı çalma, bireyin müzikal oluşumları öğrenmesini sağlar. Bu etkinlikler, kişinin bedensel koordinasyon, zamanlama, hafıza, konsantrasyon ve dinleme becerilerini geliştirmeye yardımcı olur. Araştırmacılar müziğin, bireyin sosyal ve duygusal olgunlaşmasında otokontrol, iş paylaşımı ve kendini ifade becerilerinde etkileri olduğunu belirtmektedir.

Arkadaşlık İlişkileri ve Müzik Eğitimi

Bireyin, toplumsal bir varlık olarak gelişimini sağlıklı bir şekilde sürdürebilmesi için bazı becerileri kazanması ve yaşamında kullanabilmesi gereğinden yola çıkarak, bu becerilerden birinin de arkadaşlık ilişkisi becerisi olduğu kabul edilebilir.

Çocuklarda arkadaşlık konusunda çalışmaları olan Howes'e göre, arkadaşlık iki kişi arasında üç gerekli ögesi olan duygusal bir bağ olarak tanımlanmaktadır. Bu üç öge; karşılıklı tercih, karşılıklı eğlence ve becerikli etkileşime girme yeteneğidir.

Çocukta ise, arkadaşlık kavramının önem kazandığı yıllar okul yıllarıdır. Çocuğun aile ortamından kopup dışla açıldığı ve arkadaşlık ilişkileri geliştirdiği bu dönem çocuğun ileriki yaşamında ruh sağlığı ve sosyal uyumu için önemli bir dönemdir.

Sosyalleşme süreci içerisinde, sınıf içerisinde ve dışarıda yapılacak müziksel etkinlikler sayesinde çocuk, grup içerisinde bir yer edinerek birlikte iş yapma alışkanlığı, kurallara uyma gibi alışkanlıklar geliştirerek farklı dostluklar kuracaktır.

Varol'un 2001'de yaptığı araştırmanın sonuçları da bu savı doğrular niteliktedir. Farklı okul korolarında görev alan öğrenciler üzerinde yapılan bu araştırmanın sonuçlarına göre, öğrencilerin arkadaş çevrelerinin arttığı, birlikte iş yapma becerilerinin güçlü olduğu, kendine güven duygularının geliştiği ve kendini ifade edebilme yeteneklerinin arttığı gözlenmiştir.

Ayrıca koroyu çalıştıran öğretmenlerin gözlemlerine göre; öğrencilerin birbirleriyle daha çabuk kaynaştığı, dayanışma içerisinde oldukları, sınıf dışında da yeni arkadaşlıklar kurdukları saptanmıştır.

Müzik eğitiminin ilke ve amaçları içerisinde de bireyin kendini ifade etmesine, duygu ve düşüncelerini rahat bir şekilde açığa vurmasına yardımcı olma gibi özellikler vardır.

Bu nedenle, özellikle çocukluk yıllarında, bireyde sosyal becerilerin gelişimine yardımcı olmak amacı ile müziği çocuğun yaşamının içine katmak, gerek genel, gerekse özengen eğitim sistemi içerisinde çocuğa doğru ve bilinçli bir müzik eğitimi vermek, aileler ve eğitimciler tarafından göz ardı edilmemelidir.

Bireyin duygusal ve sosyal gelişiminde bu kadar etkisi olan müzik eğitiminden, çevresi ile uyum problemi yaşayan sorunlu çocukların eğitiminde de yararlanılmalıdır (Akgül, 2008, s.30-32).

III. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Bu araştırma gerçek deneme modellerinden öntest-sontest kontrol gruplu model şeklinde plânlanmıştır. Bu çalışmada, yansız atama ile Fatih Sultan Mehmet İlköğretim Okulu'nda B ve E şubelerinden iki grup belirlenmiştir. Bunlardan B grubu deney, E grubu ise kontrol grubu olarak kullanılmıştır.

Her iki şube öğrencileriyle deney öncesi ve deney sonrası sosyal davranış ve beceri ile müziksel hazır bulunuşluk ölçmeleri yapılmıştır.

Modelin simgesel görünümü;

B	R	O1.1	X	O1.2
.....				
E	R	O1.1		O1.2

(Karasar, 2005, s.97)

3.2. Evren Ve Örneklem

Çalışmanın evreni, Türkiye'deki tüm ilköğretim 7. sınıf öğrencileridir. Çalışma örneklemini ise Tarsus Fatih Sultan Mehmet İlköğretim Okulu 7. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Çalışma grubu olarak yedinci sınıf öğrencilerinden B/E şubeleri ele alınmıştır.

3.3. Araştırmanın Deseni

Deney grubu öğrencileriyle yapılacak olan 8 haftalık 5 etkinliğin uygulanmasına yönelik zaman içeriği aşağıdaki gibidir.

Etkinlik	I. Hafta	II. Hafta	III. Hafta	IV. Hafta	V. Hafta	VI. Hafta	VII. Hafta	VIII. Hafta
1.	X							
2.		X						
3.	X	X	X	X	X	X	X	X
4.				X				
5.					X	X	X	

3.3. Verilerin Toplanması

Çalışmada öğrencilerin sınıf içi müzikal ve sosyal gelişim seviyelerini anlamak için iki farklı veri toplama aracı kullanılmıştır. Bunlardan birincisi, öğrencilerin kendi yaş özelliklerine uygun müzikal hazır bulunuşluklarını ölçen; içerisinde “çalma, söyleme, dinleme, müzikal uyum ve isteklilik vb. değişkenleri kapsayan, diğeri ise sınıf içi sosyal davranışlarını ve sosyal becerilerini ölçen 18 ve 12’şer maddelik iki gözlem formudur; ayrıca likert tarzında olup çok düşük, düşük, orta, yüksek, çok yüksek sıralama ölçeği ile öğrencilerin sosyal ve müzikal hazır bulunuşluklarını sıralamayı amaçlamıştır.

Bu ölçekler doğal ortamlarda yapılandırılmış bir gözlem aracı olarak da kullanılacaktır.

İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğine ve sosyalleşmeye olan katkısına yönelik gözlem formu maddeleri, araştırmanın amaçları bölümünde de yer alan problem cümlelerinin alt maddeleri olarak aşağıdaki gibi gruplandırılmıştır.

A- Müzik dersinin işlevselliği

1. İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının ritim duygusu üzerindeki etkisi nedir?

Madde 1) Öğrencilerin sahip olduğu ritim duygusu ve ritim tekrar becerisi

Madde 6) Ritim çalgılarını bireysel anlamda ve grup içerisinde çalabilme becerisi

Madde 14) Çeşitli müziklerin, hız, gürlük ve diğer yapısal özelliklerini ayırt edebilme

2. İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının ezgisel beceri üzerindeki etkisi nedir?

Madde 2) Duyduğu ezgiyi sesiyle tekrar edebilme becerisi

Madde 3) Şarkıları temiz ve doğru söylemedeki yeterliliği

Madde 5) Koro çalışmalarında grup ile söyleme becerisi

3. İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının çalgı çalabilme ve üretebilme becerisi üzerindeki etkisi nedir?

Madde 4) Bulunduğu sınıf ve yaşa göre flüt çalabilme derecesi

Madde 11) Kendi düzeyine uygun müziksel araç ve gereçler yapabilme isteği

Madde 12) Flüt dışında herhangi bir enstrüman çalabilmedeki yeterlilik düzeyi ve hazır bulunuşluk seviyesi

4. İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının müzikal ihtiyaç, istek ve motivasyon gibi içsel süreçlere etkisi nedir?

Madde 7) Bireysel ve birlikte müzik yapmaya isteklilik ve motivasyon derecesi

Madde 8) Müzikal sorumluluk ve ödevlerini yerine getirme durumu

Madde 10) Müzik dersi süresinde, müzikal bir çevrede olduğunun farkına varabilme özelliği

Madde 13) Farklı türdeki müzikleri dinleme ve beğeni duyabilme özelliği

Madde 16) Ders dışı müzik etkinliklerinde görev almaya isteklilik

Madde 17) Belli başlı müzik okulları ve müzik ile ilgili meslekleri tanımaya duyduğu ihtiyaç

5. İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının müzik kültürü üzerindeki etkisi nedir?

Madde 9) Müzik yazısını doğru okuyabilme ve yazabilmedeki yeterliliği

Madde 15) Türk devlet ve toplulukları ile dünya müziklerinden belli başlı örnekleri tanıyabilme ve ayırt edebilme

Madde 18) Yaratıcılık özelliği ve bu özelliğini müzikal etkinliklerde kullanabilme

B- Sosyalleşme Üzerine Etkisi

6. İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının uyum sağlama ile saygı ve güven becerisi üzerine etkisi nedir?

Madde 1) Öğretmenlerine ve arkadaşlarına duyduğu saygı ve güven

Madde 2) Grup içerisinde kabul görme ile grupla özdeşleşme çabası

Madde 3) Sınıf içi kurallara uyma, yerinden kalkmama ders dinleme gibi temel davranış özellikleri

7. İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının dili kullanma, kendini çeşitli biçimlerde ifade becerisi üzerindeki etkisi nedir?

Madde 4) Türkçe'yi doğru ve etkin kullanma ile sözsözsel iletişim becerisi

Madde 5) Sözsözsel ve yazımsal anlamda kendini birey olarak ifade edebilme becerisi

Madde 6) Ders içi etkinliklerde heyecan, kaygı gibi faktörlerin kendini ifade edebilmesine etki durumu

8. İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının görev alma ve sorumluluk becerisi üzerindeki etkisi nedir?

Madde 7) Kendi ilgi ve yeteneklerinin farkında olabilme ve bunun üzerine çaba sarf etme yetisi

Madde 8) Ders içi ve ders dışı etkinliklerde sorumluluk alma ve kendini kanıtlama güdüsü

Madde 9) Okul içi sosyal etkinliklerin gerektirdiği grup çalışmalarına gereken özeni gösterme derecesi

9. İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının müzikal sosyal beceri üzerindeki etkisi nedir?

Madde 10) Duygu düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade edebilme yatkınlığı

Madde 11) Grup içerisinde yaratıcılık ve üretime duyduğu istek

Madde 12) Sevgi, hoşgörü, paylaşım ve sorumluluk alma duygularının müzik dersi içerisindeki yeri ve faktörü

3.4. Verilerin Analizi

Araştırma sonucunda deney ve kontrol gruplarına uygulanan gözlem formlarından elde edilen verilerin çözümlenmesi, sıralama ölçeğine bağlı kalınarak maddelerin yüzdeler oranlarının hesaplanmasıyla gerçekleştirilmiştir.

3.5. Denel Uygulamalar

Bu uygulamalar, deney grubu öğrencileri için tasarlanmış 8 hafta süren 5 etkinliği kapsamaktadır

3.5.1. Etkinlik-1

A. Etkinliğin Konusu:

Konu, öğrencilerin üç gruba ayrılarak müziksel beğenileri ve eğilimleri doğrultusunda seçtikleri müzik parçalarını, hazırladıkları dans ve figürler eşliğinde seslendirmeleri olarak belirlenmiştir.

B. Etkinliğin Amaçları:

- Etkinlik, öğrencilerin özgüven duygularının gelişimine katkı sağlamayı ve medeni cesaretlerini artırmayı amaçlamaktadır.
- Bu yaş ve sınıftaki öğrencilerin, müzikal beğenilerinin ve eğilimlerinin hangi doğrultuda olduğu belirlenecektir. Öğrencilerin özgüven duygularının gelişimine katkı sağlamayı ve medeni cesaretlerini artırmayı amaçlamaktadır
- Bu etkinlikle birlikte, genel anlamda öğrencilerin beğenileri ve ilgileri doğrultusunda yaptıkları grup çalışmasıyla, normal program dahilindeki diğer etkinliklere hazırlık arasındaki motivasyon ve isteklilik farklılığı görülebilecektir.

- Öğrencilerin grupla çalışma sürecinde grupla özdeşleşme durumu, tek tek her öğrencinin grup içerisindeki görev dağılımına uyup uymadığı, liderlik görevini hangi vasıflardaki öğrencinin üstlendiği izlenecektir.
- Öğrencilerin kendi hazırladıkları dans, oyun ve figür hareketleri sayesinde, müziğin ritmini bedensel hareketlere dönüştürmedeki yaratıcılıkları ve buna grup içerisindeki hakimiyet becerileri gözlemlenecektir.
- Öğrencilerin hazırlamış oldukları bir konu ve etkinlik için materyal sağlamadaki özverileri ve disiplinleri gözlemlenecektir.
- Öğrencilerin bir süreç sonunda harcadıkları emek ile kendilerini topluluk karşısında rahat ifade edebilme ve heyecan-kaygı durumlarını kontrol altına alabilme becerileri gözlemlenecektir.
- Öğrencilere işbirliği içerisinde birlikte çalışabilme ve sorumluluğunu yerine getirebilme ile grup disiplini duygusu verilmeye çalışılacaktır.

C. Materyal:

- Öğrencilerin kendi işbölümleriyle temin ettikleri, seçtikleri müzik türüne ve parçalarına ait CD ve müzik sistemi.
- Okul üniformaları dışında kendilerini rahat ifade edebilecekleri ve amaca uygun giysiler.
- Müzik odasından temin edilen vurmali çalgılar, klasik ve elektro gitarlar.

D. Süre:

- Hazırlık süresi: Bir hafta
- Sunum süresi: Bir ders saati

E. 1.Grup Çalışma İçeriği

- 1. grubu 2 kız ve 2 erkek öğrenci oluşturdu.
- Öğrencilerin ilgi ve beğeni duyduğu müzik türleri; Halk Müziği, Pop Müzik, Türk Rock Müziği olarak tespit edildi.
- Etkinlik yapılması için ortaklaşa seçilen müzik türü, halk müziği ve Silifke yöresine ait halk oyunu olarak belirlendi.

Materyaller;

Beden eğitimi odasından temin edilen folklorik yöresel kıyafetler
Silifke Yöresi halk oyunları müziği içerikli CD ve CD çalar
Kaşık olarak seçildi.

2.Grup Çalışma İçeriği:

- 2. grubu 3 kız öğrenci oluşturdu.

- Öğrencilerin ilgi ve beğeni duyduğu müzik türleri; Türk pop müziği, rap ve hiphop, arabesk ve fantezi müziği olarak belirlendi.

- Etkinliğin yapılması için ortaklaşa seçilen müzik türü, Türk pop müziği olarak belirlendi; bu müziğin bünyesinde olan popüler gruplardan biri ve müzikleri örnek alındı.

Materyaller,

Öğrencilerin renkli kartonlardan yapmış oldukları şapkalar
Renkli fular ve kıyafetler
Örnek alınan müzik grubuna ait CD ve CD çalar
Küçük kesilmiş renkli karton parçaları olarak belirlendi.

3.Grup Çalışma İçeriği:

- 3. grubu 3 erkek öğrenci oluşturdu.

- Öğrencilerin ilgi ve beğeni duyduğu müzik türleri; rock müzik, hiphop, rap olarak belirlendi.

- Etkinliğin yapılması için ortaklaşa seçilen müzik türü; rock müzik olarak belirlendi ve gündemde olan Türk rock gruplarından biri ve müziği örnek alındı.

Materyaller;

Müzik odasından temin edilen klasik ve elektro gitarlar
Elektro gitar amfisi,
Bateri çalmada kullanılan bir çift baget, davul ve sıra,
Örnek alınan rock grubuna ait CD ve CD çalar
Rock grubunu yansıtan takı ve aksesuarlar ile buna uygun giyim tarzı olarak belirlendi

3.5.2. Etkinlik-2

A. Etkinliğin Konusu:

Konu, sınıf içerisinde koro halinde söylenen şarkıların, öğrencilerin kendi yaptıkları ve hazırda bulunan ritim çalgıları eşliğinde seslendirilmesi etkinliği olarak belirlenmiştir.

B. Etkinliğin Amaçları:

- Öğrencilerin, gurupça verilen görevleri tamamlamak için istekli çalışabilme ve guruba karşı sorumlu olma güdüleri geliştirilecektir.
- Öğrenciler, hazırda bulunan ritim çalgılarından esinlenerek, kendi imkânları ve yaratıcılıkları dâhilinde ritm çalgıları tasarlayabilecek; bu çalgıları hazır yapılmış ritm aletleriyle kıyaslayabileceklerdir.

- Hazırda bulunan ve kendi yaptıkları ritm aletlerini kullanarak, solo ve koro halinde söylenen şarkılara bir müzik aletiyle eşlik edebilme kazanımı ve tecrübesi yaşayabileceklerdir.
- Üretkenlik ve yaratıcılık anlamında sorumluluklar verilerek, öğrencilerin birlikte müzik yapmaya isteklilik ve motivasyon seviyeleri artırılmış olacaktır.
- Öğrencilere, etrafındaki kişilere ve onların fikirlerine saygı duyma alışkanlığı kazandırılacaktır.
- Öğrencilerin birbirilerine, müzikal etkinlikler bünyesinde iyimser, hoşgörülü ve içten davranışlar sergilemesi sağlanacaktır.
- Birlikte ve işbirliği içerisinde çalışabilme disiplini ve birlikte müzik yapabilme duygusu kazanımı yaşayabileceklerdir.
- Kendi ritimsel becerilerinin farkına varabilecek ve bu becerilerini geliştirebileceklerdir.

C. Materyal:

- Öğrencilerin ritm aleti yapabilmeleri için, kendi imkânları dahilinde temin ettikleri tüm malzemeler(cam şişe, su petleri, nohut, mercimek, kum, yumurta kolisi, taş, tahta, demir..vb)
- Müzik odasından temin edilen diğer ritm çalgıları(kastanyet, zil, bilek zili, marakas, bongo, sesli yumurta, def, balık sırtı agogo, perküsyon Noel çanı, çelik üçgen).
- Öğrencilerin tasarlamış oldukları ritm aletleri;

Cam ve pet şişelerin nohut ve mercimekle doldurulmasıyla yapılan marakaslar.
Geniş kapların ağızlarına balon gerilerek yapılan, bongo şekli verilmiş çalgı(ses üretimi bongodan farklı olarak vurularak değil, balonun çekilerek bırakılmasıyla).
Büyük yoğurt kaplarının iki ucundan bağlanan ipe, boyuna asılan ve flüt çubuklarıyla çalınan trampet.
Yumurta kolisinden iki parçanın,kesilerek içerisine kum doldurulması ile birbirine yapıştırılması suretiyle yapılmış sesli yumurta örneği.

Etkinlik sürecinde kullanılacak ritm çalgıları aşağıdaki gibidir;

Öğrencilerin tasarladığı ritm çalgıları: 1 trampet, 1 marakas, 1 sesli yumurta
Hazırda bulunan ritm çalgıları: 2 kastanyet, 3 marakas, 1 çelik üçgen 1 def

D.Süre:

- Hazırlık süresi: Bir hafta
- Sunum süresi: Bir ders saat

3.5.1.3. Etkinlik-3**A. Etkinliğin Konusu:**

Blok flüt parçalarının, öğrencilerin kullanacağı klasik gitarlar eşliğinde seslendirilmesi olarak belirlenmiştir.

B. Etkinliğin Amaçları:

- Etkinlik, öğrencilere sorumluluk alma ve yerine getirme, birlikte çalışma ve grup içinde görev alma alışkanlıkları kazandırmayı amaçlamaktadır.
- Çoksesli bir eşlik çalgısı olan klasik gitarın öğrencilerce kullanımıyla, bunun müzik derslerine olan katkıları görülecektir.
- Öğrencilerin sahip olduğu yeteneklerini keşfetmeleri ve bu yeteneklerini ilerletme çabası içine girmeleri sağlanacaktır.
- Popüler bir çalgı olan klâsik gitarın bir okul çalgısı olarak kullanımının, öğrencilerin motivasyon ve istekliliğini ne derecede etkilediği gözlemlenecektir.
- Öğrencilerin derste kullandıkları blok flüt ve ritim çalgıları dışında, okulda aldıkları eğitim dâhilinde, telli bir enstrümana karşı göstermiş oldukları beceri ve kavrama düzeyleri belirlenecektir.
- Blok flüt çalan öğrencilerin, en başta ritmik düzensizlik ve dikkatsizlikten kaynaklanan birlikte çalma problemlerinin; klâsik gitarın katkısı eşliğinde ne derecede çözümlendiği izlenecektir.
- Çok sesli bir çalgı olan klâsik gitarın armonik özelliklerinin, ezgileri zenginleştirmesi ve çoksesliliğe taşımasının, okul şarkılarına ve öğrencilere etkisi gözlemlenecektir.
- Öğrencilerin, bir enstrüman dâhilinde uygulayacakları ritmik yapıyı; ritim notası, tablatür ve benzeri işaretleri okuyarak seslendirmeyi öğrenmeleri amaçlanmaktadır.
- Etkinlik süresince öğrencilerin özgür düşünen, sorgulayan yeni fikirler üreten bir düşünce yapısına sahip olmayı öğrenmeleri istenmektedir.

C.Materyal:

- Öğrencilerin kullanacağı 5 adet klasik gitar ve tellere vuruş için gerekli penalar,
- 5 adet blok flüt.

D.Süre:

- Hazırlık süresi: 8 hafta

- Sunum süresi: 1 ders saati

Gitar çalışma programı aşağıda verildiği gibidir.

1. Hafta	Gitarın fiziksel yapısı, perde sistemi - Gitar ve pena tutuşu, pena vuruşu, oturuş vb gibi tekniksel bilgiler - Am, Dm, E akor kalıpları - TAB okuma
2. Hafta	Am, Dm, E akor kalıpları basış teknikleri ve hızlandırma etüdüleri - Vals ritmi - Ritim eşliğinde akorları değiştirme çalışmaları -“Hatırla Sevgilim” şarkısı ve akorları
3. Hafta	“Hatırla Sevgilim” şarkısının grup olarak çalınması ve söylenmesi - TAB tekniği ile “ Çok Uzaklarda” şarkısının çalımı
4. Hafta	4/4 lük ritim (Folk Ritmi) – Folk ritim kalıbının beraber çalınması ile ilgili etüdüler - “Çok Uzaklarda” şarkısının folk ritmi eşliğinde çalınması ve söylenmesi
5. Hafta	Folk ritmi ile örnek parça çalışmaları - TAB ile “Arkadaşım Eşek” şarkısının çalımı- C, G, Em, D- B7 akor kalıpları
6. Hafta	“Marş” ritmi ile akor geçiş çalışmaları – “Arkadaşım Eşek” şarkısının marş ritmi eşliğinde çalınması
7. Hafta	Gitarlar eşliğinde “Çok Uzaklarda” şarkısının blok flütler ile çalınması çalışmaları
8. Hafta	Gitarlar eşliğinde “Arkadaşım Eşek” şarkısının blok flütler ile çalınması çalışmaları

3.5.1.4. Etkinlik-4**A. Etkinliğin Konusu:**

Bu etkinliğin konusu, deney grubunda bulunan öğrencilerin, önceden belirlenmiş yer ve tarih bünyesinde konser etkinliğine götürülmesidir.

B. Etkinliğin Amaçları:

- Öğrencilerdeki, sosyal faaliyetlerin önemi ve insan hayatındaki gerekliliği düşüncesi geliştirilmiş olacaktır.

- Bu tür sosyal faaliyetlerle, öğrencilerin medeni cesaret kazanmalarının kolaylaştığı ve eğlenirken sosyalleştikleri görülecektir. Birlikte yapılan sosyal faaliyetler neticesinde,

öğrencilerin birbirleriyle ve çevreleriyle ilişkilerinde daha olgun ve yapıcı davranışlarda bulunduğu hissedilecektir.

- Öğrencilerin birbirleriyle kaynaşması ve ortak çalışmalar yapması açısından bu tür etkinlikler büyük önem taşımaktadır.

- Öğrencilerin sosyal faaliyetlerinin artmasının, derslerindeki başarıyı artırdığı düşünülmekte ve bu etkinlikle grupta yer alan öğrencilerin okul ile sosyal etkinlikleri bağdaştırması istenmektedir.

- Öğrencilerin birlikte hareket edebilme, alınan kararlara uyma, okul dışındaki hareketlerini ve içsel davranışlarını kontrol altına alabilme güdülerini geliştirilmiş olacaktır.

- Okulda öğrenilen bilgilerin sadece okulda kalmaması, hayata geçirilebilirlik ilkesi açısından bu tür faaliyetlerin artması gerektiği düşüncesi, bu etkinlikle vurgulanmış olacaktır.

- İçerik kapanıklık, çekingenlik, sosyal fobi gibi nedenlerden dolayı, öğrencinin sosyal ortamlardan kendini geri çekmek istemesi, çok yakını dışındaki diğer insanlarla aynı ortamı paylaşmaktan kaçınması ve güvensizliği, bu tür sosyal etkinliklerle azalmaya başlayacak; yerini paylaşım, güvene ve sağlıklı içsel davranışlara bırakacaktır.

- Öğrenciler; diğer etkinliklerde görev alarak gerçekleştirmiş oldukları müzik yapma davranışlarının daha kapsamlısını ve gelişmişini, bu etkinlikte görebileceklerdir.

- Öğrencilerin, çeşitli enstrümanların canlı olarak kullanıldığını ve nasıl seslere sahip olduğunu görmeleriyle müzik kültürlerine katkı sağlanmış olacaktır.

- Farklı müzik türlerini aynı konser etkinliği içerisinde dinleme fırsatı bularak, müzik türlerinin birbirlerinden farklı yönlerini analiz edebilecekler ve çalgı farklılıklarını canlı olarak görebileceklerdir.

- Bu tür etkinliğin okul öğrencileriyle toplu olarak yapılmasından dolayı, öğrencilerin diğer çevreleriyle yapmış oldukları sosyal faaliyetlerinden daha kalıcı izler bırakacağı ve paylaşımın daha fazla olacağı düşünülmektedir.

- Yönlendirmeye ve tanıtıma dönük bir konser etkinliği olacağından, öğrenciler güzel sanatlar ile ilgili mesleklerin tanıtımında bulunarak, mesleki rehberlik hizmetlerinin bir kısmını kaynağından alma fırsatı bulmuş olacaklar.

- Öğrenciler bu etkinlikten almış olacakları bilgi birikimini ve edinecekleri konser tecrübesini, çevreleriyle ve diğer öğrencilerle paylaşarak etkileşim içerisine girebileceklerdir.

- Bu etkinlik okul bünyesinde yapılacağından, öğrencilerin bu tür sanatsal etkinliklere katılmasında ailelerden gelebilecek önyargılı olumsuz davranışlar okul sayesinde olumlu hale çevrilebilecek ve bu faaliyetlerin, öğrenci ailelerinin bakış açısından meşrulaşması sağlanabilecektir.

C. Etkinliğin İçeriği:

Konserde yer alan müzik türlerine ait toplulukların icra sırası aşağıdaki gibidir;

- Klasik gitar topluluğu
- Batı müziği orkestrası
- Halk müziği topluluğu
- Rock ve popüler müzik topluluğu

D. Süre:

- Etkinliğin yapılacağı mekâna ulaşım ve etkinlik süresi olan dört saat.

3.5.1.5. Etkinlik-5

A. Etkinliğin Konusu:

Bu etkinliğin konusu; seçilmiş müzik örneklerine ait örneklerin, o müziğin özelliklerini yansıtan giysi ve enstrümanların eşliğinde 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı törenlerinde öğrencilerce sunumu olarak belirlenmiştir.

B. Etkinliğin Amaçları:

- Etkinliğin planlanması aşamasında öğrencilerin fikirleri alınacak ve sosyal bir faaliyet olan bu etkinliğin yapılanma sürecinde, öğrencilerin de payının olması sağlanacaktır.
- Bu yapılanma sürecinde eğitim ve öğretim teknikleri içerisinde sıkça kullanılan “beyin fırtınası” yönteminden yararlanılacaktır.
- Bu teknik ile, öğrencilerin kendi fikirlerini ve yaratıcılıklarını özgürce ortaya koyabilecekleri bir ortam oluşturulacak ve kısa zamanda çok sayıda fikir elde edilerek bu fikirler değerlendirilmeye alınacaktır.
- Öğrencilerin grup içerisinde kaygı ve heyecana dayalı sözsöz iletişim ve Türkçe’yi doğru kullanamama problemleri tespit edilerek bu problemlerin çözümüne yönelik önlemler etkinliğe eklenecektir.
- Değerlendirilmeye alınacak fikirlerin uygulanma sürecine, öğrencilerin kendi seçimleri de dâhil edilerek demokratik bir ortam sağlanacak ve karar verebilme özgürlükleri bu demokratik ortam içerisinde öğrencilere yaşatılacaktır.
- Uygulamaya alınacak fikirlerin tespiti ile çalışma süreci başlayacak ve görev dağılımı yapılarak öğrencilerde sorumluluk bilinci oluşturulacaktır.
- Etkinlik konusuna yönelik üreticilik ve yaratıcılık özgürlüğü tanınarak öğrencilerin araştırma yönleri desteklenecek ve yaratıcılık özelliklerini müzikal etkinliklerde kullanabilme becerisi ortaya çıkarılacaktır.

- Gurup içerisinde alınan kararların bireysel kararlardan daha etkin olduğu; gurubun sürekliliğinin ve istikrarının sağlanması için bu kararlara saygı duyularak uyulmasının gerekliliği düşüncesi öğrencilere verilmeye çalışılacaktır.
- Verilen görev ve sorumlulukları imkanları neticesinde yerine getiremeyen öğrenciler, ailelerinden yardım alabilecekler ve ailevi faktörlerin öğrencilerin sorumluluğunu yerine getirmedeki payı gözlemlenecektir.
- Öğrencilerin dünya müziklerinden belli başlı örnekleri tanımaları ve fikir sahibi olmaları, kendi araştırmaları sayesinde sağlanacaktır.
- Öğrencilere, farklı çalgıları somut olarak tanıma ve tutuş özelliklerini öğrenme ile bu çalgıları konser niteliğinde bir programda çalar gibi kullanma (playback) tecrübesi yaşatılacaktır.
- 23 Nisan törenlerinde hazırlanacak sunum ile topluluk karşısında kendilerini ifade etme olanağı yaşayacak olan öğrenciler, tecrübelerini diğer öğrenciler ve öğretmenleri ile paylaşacaklardır.

C. Süre:

- Etkinliğin öğrencilerle planlanması ve sunum hazırlıkları olarak geçecek olan 3 hafta.

D. Materyal:

- Seçilecek müzik türlerinin icra edilmesinde kullanılan ve bu müzik türlerini yansıtan çalgılar.

- Seçilecek müzik türlerini ve çalgılarını tamamlayan konser kıyafetleri.

1. Sunun etkinliğinin planlama aşaması, aşağıda verildiği gibidir.

- Beyin fırtınası tekniğinin kullanılması ve etkinliğin belirlenmesi
- Müzik türlerinin seçilmesi ve öğrencilerin gruplara ayrılması
- Müzik türleriyle ilgili çalgıların temini ile öğrencilere paylaştırılması
- Grupların müzik eşliğinde çalıştırılması
- Sunum kıyafetlerinin seçimi ve temin edilmesi

- 23 Nisan Töreni ve sunum etkinliği

2. Beyin fırtınası yönteminde öğrencilere sorulacak sorular şunlardır:

- a. 23 Nisan etkinliğinde nasıl bir sunum gerçekleştirmek istersiniz?
- b. Bu etkinlikte herhangi bir araç gereç kullanmak ister misiniz? İstiyorsanız sizce bunlar neler olmalıdır?
- c. Etkinliği gruplaşarak mı, yoksa hep beraber mi gerçekleştirmek isterseniz?

3. Sunumda kullanılması öngörülen çalgılar aşağıdaki belirtildiği gibidir:

Klasik batı müziği çalgıları: İki keman, iki yan flüt ve viyolonsel.

Türk halk müziği çalgıları: İki bağlama, bendir, kabak kemane ve kaval.

4. Sunum sırasında çalınacak parçalar şunlardır:

Klasik batı müziği: Dört mevsim konçertosu; Antonio VIVALDI

Türk halk müziği: Gesi bağları; Kayseri yöresi, kaynağı, Ahmet Gazi AYHAN.

IV. BULGULAR VE YORUM

4.1. Etkinlik Süreçleri

Bu bölümde ilk olarak, deney grubuna uygulanan müzikal etkinliklerin gözlem süreci etkinlik sırasıyla verilmiştir.

Etkinlik-1: Öğrencilerin üç gruba ayrılarak müziksel beğenileri ve eğilimleri doğrultusunda seçtikleri müzik parçalarını, hazırladıkları dans ve figürler eşliğinde seslendirmeleri

1.grup:

- 10 kişilik çalışma grubunda yer alan öğrencilerle, müzik odasında ders öncesi bir araya gelindi ve etkinliğin içeriği anlatılarak öğrenciler karma olarak 3 gruba ayrıldı.
- Grup içerisinde kız ve erkek öğrencilerin ilgili olduğu müzik türleri, kendi içlerinde benzerlik göstermesi sebebiyle, grup dağılımı tamamen öğrencilere bırakıldı.
- Öğrencilerin bir haftalık çalışma süreci içerisinde, beden eğitimi öğretmeninden ilgili halk oyunu hakkında yardım aldıkları görüldü.
- Beden eğitimi öğretmeni ile yapılan görüşmede, öğrencilerin daha önceden bu yöre oyunu hakkında az da olsa tecrübelerinin bulunduğu ve ritm anlamında zorluk çekmeyecekleri, aynı zamanda “Silifke’nin yoğurdu” adlı oyunun çalışmaya uygun olduğu ve seçildiği öğrenildi.
- Müzik öğretmeni tarafından, oyunu gerçekleştirecek olan öğrencilerden, bu oyun ile ilgili teorik bilgileri araştırmaları ve bilgi edinmeleri istendi.
- Genel anlamda kız öğrencilerin araştırmaya ve oyuna dönük çalışmaya daha istekli oldukları görüldü. Erkek öğrencilerle yapılan görüşmede, bunun sebebinin daha önceden oyun ve dans ile ilgili bir aktivitelerinin olmadığı ve üzerlerindeki çekinme, becerememe duygusunu atamadıkları öğrenildi. Bunun üzerine bu öğrencilere, internet kanalıyla bu dans örnekleri izletildi ve evde tekrar izleme yoluyla taklit ederek çalışmaları istendi.
- Kız öğrencilerin ise konuya büyük bir istekle eğilmeleri, sosyal hayatlarında da dans ve oyun gibi kavramların büyük bir yer kapladığı, kendileriyle yapılan görüşme ile öğrenildi. Öğrenciler aynı zamanda bu tür etkinliklerin ders içerisinde sürekli hale gelmesini ve çalışacakları Silifke oyununu 23 Nisan törenlerinde de sergilemeyi talep ettiler.
- Öğrencilerin çalışma süreçleri, müzik odasında ders saatleri dışında gözlemlendi. İnternet ve okul kütüphanesi gibi kaynaklardan halk oyunları hakkında bilgi topladıkları görüldü.

- Öğrencilerin bu oyun ile ilgili getirmiş oldukları bilgilerin başlıcaları aşağıda görüldüğü gibidir.

Öğrenci Kaynakları:

Silifke Oyunları: Silifke, kaşık oyunları bölgesi içinde bulunmaktadır. Silifke'nin hemen hemen bütün oyunları kaşıkla oynanmaktadır. Halk oyunları üzerinde, otuz-kırk sene önce ilk araştırmalar yapıldığında karşılıklı iki sıra halinde oynanan karşılama yoktu. Son zamanlarda karşılıklı iki sıra haline dönüşmüş karşılamalara da rastlanmaktadır. Anadolu'nun Akdeniz'e açılan kesimlerinde oynanan danslarda, Anadolu insanının günlük yaşamı çeşitli safhalarıyla anlatılmaktadır. Danslar hareketli, canlı ve neşelidir. Oyunların çoğu davul ve klarnet eşliğinde sürdürülmektedir. Ritm sazı olarak koltuk davulu, şişe ve fincan kullanıldığına da rastlanmıştır. Oyunlar, Türkiye'nin Akdeniz kıyılarına aittir. Kızlar ve erkekler olarak karışık oynanır. Oyuncuların her iki elinde kaşık vardır. Bir elde iki kaşık bulunur. Kaşıklar ritm vermek içinde kullanılır.

Silifke'nin Yoğurdu: Bu dans, eski bir Türkmen-Yörük dansıdır. Kadın erkek, karşılık oynar. Silifke ekonomisinde hayvancılığın yeri önemlidir. Oyunun başından sonuna dek, yoğurdun üretimini gözlemek olasıdır.

Eşlik Eden Müzik Aletleri: Davul, klarnet, şişe, keman, bağlama, kaşık.

Kullanılan Giysiler:

Kadın Giysileri;

Başta Giyilenler; fes-kep, çalma-yazma-örtü;

Sırtta Giyilenler; göynek, göynek-gömlek, üçetek, öncek-önlük, şalvar, kuşak, kolsuz aba, belcek (Kolon), mecediyeli üç etek;

Ayağa Giyilenler; edik-çizme, çorap;

Takılar; gerdanlık, bilezik;

Aksesuar; kaşık (oyun aracı);

Erkek Giysileri;

Başta Giyilenler başlık (dolak);

Sırtta Giyilenler mecediye gömlek, gömlek (zıbın), cepken, şalvar, kuşak;

Ayağa Giyilenler çorap, yemeni;

Aksesuar Kaşık (www.tufak.org.tr/yorelerimiz-silifke.htm).

- Öğrencilerin bedensel bir aktivitede bulunacakları bir etkinliği, araştırma yoluyla edindikleri teorik bilgilerle desteklemeleri; bireysel çalışabilme ve araştırmaya olan tutumlarını olumlu yönde etkiledi.
- Erkek öğrencilerin, konuya adapte oldukları ve kız öğrencilerle etkileşim ve bilgi alışverişi içerisine girerek bu konudaki çekingenliklerini üzerlerinden attıkları görüldü.
- Beden eğitimi öğretmenlerinin de katkısıyla, bir haftalık çalışma süreci sonunda etkinlik hazır hale geldi ve müzik derslerinin 10 dakikası etkinliğin birinci grubuna ayrıldı.
- Oyunda görev alan erkek öğrencilerden biri, oyun başlamadan önce sınıfa büyük bir özgüven ve rahatlıkla oyunun temel özelliklerini, çalgılarını ve giysilerini anlattı. Bu durum öğrencilerin başlangıçta çekindikleri ve kendilerini yetersiz gördükleri bir alana, işbirliği çerçevesinde harcanan emek ve zamanla, rahatlıkla hakim olabilecekleri sonucunu ortaya çıkardı.
- Müzikle beraber etkinliğe başlayan öğrenciler, bir hafta gibi kısa bir sürede dahi oyunu başarı ile sınıfa sundular.
- Sınıf öğrencilerinin, oyun ekibini dikkatle izledikleri ve yerlerinde aynı hareketleri bedenleriyle taklit etmeye çalıştıkları görüldü ve ilk grup sunumunu tamamladı.

2.Grup:

- Öğrenciler 1 haftalık ders dışı çalışma süreçlerinde, müzik odası ve bünyesindeki CD çalar olanaklarından faydalandılar. Grubun tamamen kız öğrencilerden oluşmasından dolayı, çalışma kıyafetlerinin giyildiği ve bu kıyafetlerin örnek alınan pop grubunun kıyafetleriyle benzerlik gösterdiği ve grup elemanlarıyla özdeşim kurulduğu görüldü.
- Öğrencilerin çalışma süreçleri içerisinde, pop grubuna ait video klipleri izleyerek bu gruba ait kareografileri ve birtakım figürleri benzetme eğilimlerinde oldukları izlendi.
- Bir haftalık çalışma süreci sonunda 2.Gruba ayrılan 10dk' lık süre içerisinde öğrenciler etkinliklerini sergilediler. Müzik ve video klip eşliğinde gösterilerini yapan öğrenciler, beceri gerektiren ve zorlu hareketleri klipe paralel doğrultuda yaparak sınıfın beğenisini kazandılar ve hazırlamış oldukları küçük renkli kartonları sınıfa saçarak gösteriyi tamamladılar.
- Gösterinin tamamlanmasından sonra, sınıftaki kız öğrencilerin büyük bir bölümü, kendilerinin de buna benzer bir gösteri hazırlamak ve 23 Nisan törenlerinde bu gösterilerini sunmak istediklerini talep ettiler. Kitleye örnek olma ve diğer öğrencileri olumlu yönde etkileme açısından yapılan çalışmanın verimli olduğu gözlemlendi.
- Ders sonunda, çalışmayı gerçekleştiren kız öğrencilerden ikisi, ileride örnek aldıkları pop grubu tarzında çalışmalar yapabilmek için hangi okullarda okunması gerektiği sorusunu

sordu. Bunun gibi gösteriye yönelik meslekler için kurulmuş olan konservatuarlar ve sahne sanatları fakültelerinin olduğu, bu meslek dallarını ve okullarını şimdiden araştırmaya başlamaları gerektiği, kendilerine ifade edildi.

3.Grup:

- Öğrencilerin 1 haftalık çalışma süreçlerinde, orta düzeyde gitar çalma seviyeleri etkinliğin kalitesini olumlu yönde etkiledi(3.etkinlik). Beraber yapılan gitar egzersiz çalışmaları, seslendirecekleri ve eşlik edecekleri parçanın özelliğine ve zorluk derecesine göre gerçekleştirildi.

- Davul çalacak olan öğrencinin kendine özgü baget kullanma stili geliştirmesi ve sırayı da vurmalı bir çalgı olarak başarılı bir şekilde kullanması arkadaşları tarafından takdir edildi. Öğretmeni ve arkadaşları tarafından olumlu pekiştirilecek ödüllendirilen bu öğrenci, diğer çalışmada yanında müzik aletleri mağazasından temin ettiği bir davul aksesuarını da getirerek arkadaşlarına kullanımı hakkında bilgiler verdi.

- Öğrencilerin bir orkestra disiplini içerisinde çalışması ve tekrarlardan birinde CD' de çalan müziğe olan eşliklerinde hata yapılmaması üzerine ders sonunda, taklit ettikleri grubun birer posteri öğretmenlerince hediye edildi.

- 2 öğrenci parçanın gerektirdiği tekniklerde gitar çalışarak, 1 öğrenci de bagetler yardımıyla davul ve sırayı kullanarak 1 haftalık çalışma sürecini bitirdiler. Öğrenciler, çalışma sürecinde enstrüman kullanarak şarkıyı seslendirmede zorluklar yaşasa da ders gününe kadar bu zorluklar aşıldı.

- 3. grup kendilerine ayrılan 10 dk'lık süre içerisinde, ders bünyesinde etkinliğini sergiledi. Elektro gitarı kullanan öğrenci CD' de çalan müziğe eşlik etmede zorluk çekmese de, klasik gitarı kullanan öğrenci, zaman zaman ritme ayak uydurmakta zorlandı. Fakat, bütünsel anlamda CD' de çalan müziğe eşlik etme, ritim çalan öğrencinin ritme hakimiyeti, şarkının sözlerinin enstrüman çalarken söylenebilmesi ve rock müziğe özgün hareket ve figürlerin doğruluğu; etkinliğin olumlu yanları olarak gözlemlendi.

- Bu etkinlik, öğrencilerin ilgi ve yeteneklerini ortaya çıkarmaya yönelik bir çalışma olduğundan; öğrencilerin müzik, dans gibi yetenek gerektiren meslek kollarını araştırmasını ve sorgulamasını sağladı.

- Öğrencilerin oyun, dans gibi enerji ve hareket gerektiren ritmik faaliyetlerini, sevdikleri bir müzik türüyle kaynaştırarak, çalışma motivasyonlarının yükselmesi sağlandı.

- Öğrencilerde bulunan özgüven ve medeni cesaret eksikliğinin, çalışma süreci ve sunum sırasında oldukça azaldığı görüldü.

- Öğrencilere hareket, mimik ve jestlerini özgürce sunabilecekleri ve kendilerini rahatça ifade edebilecekleri bir ortam hazırlandı; çalışma, sınıfın diğer öğrencilerine bu tür faaliyetler ve etkinlikler açısından olumlu birer örnek teşkil etti.

2. Etkinlik: Sınıf içerisinde koro halinde söylenen şarkıların, öğrencilerin kendi yaptıkları ve hazırda bulunan ritm çalgıları eşliğinde seslendirilmesi

- Etkinlikte deney grubunu oluşturan 10 öğrenci, ritm çalgıları yapımında ve bu çalgıları grup içerisinde kullanımında; 10 öğrenci dışında kalan sınıfın diğer üyeleri, koro şarkılarını seslendirmekle görevlendirildi.

- Hazırlık süreci, ritm aletlerini kullanacak olan öğrencilerin, orjinal ritm aletlerinden esinlenerek yeni ritm aletleri oluşturma ve tasarlama etkinliği ile müzik odasında başladı.

-Deney grubu dışında kalan sınıfın diğer öğrencileriyle, koro çalışma parçası olarak 23 Nisan Marşı belirlendi ve müzik odasında çalışıldı. Bu öğrenciler arasında da ritm grubu öğrencilerine özenerek ritm aletleri yapan ve gösteren öğrenciler dikkat çekti. Kendilerinin de bu aletleri kullanmak istediklerini belirterek, yeni bir ritm çalgıları grubu oluşturulmasını talep ettiler. Böylece öğrencilerin yapılan etkinliklere ve yeni üretime açık olduğu, tüm öğrencilere yaratıcılıklarını kullanabilecekleri fırsatlar verilmesi gerektiği görüldü.

-Deney grubu öğrencileri ile bir araya gelinerek, öğrencilerin kullanacakları ritm çalgıları belirlendi.

-Deney grubunun kullanacağı ritm aletleri ve oluşturulan partiler, öğrencilere istekleri ve işbölümleri doğrultusunda dağıtıldı; ders gününe kadar bireysel olarak ve grup içerisinde çalışıldı.

- Bazı öğrencilerin ritm aletlerini değiştirmeli kullanmak istemeleri üzerine, öğrencilerin tüm aletlerden yararlanmaları ve tecrübe etmeleri için çalışma sonlarında çalgıları değiştirmeleri kararlaştırıldı. Kararlaştırma süreci oylama yapılarak, öğrencilerin demokratik bir ortamı paylaştıklarının ve birey olarak düşüncelerinin yetişkinlerce değerli olduğunun hissedilmesi sağlandı. Değişmesini istemeyen öğrenciler, kendi düşüncelerinin uygulanmaması karşısında olgunlukla hareket ettiler ve müzik dersinde süregelen tartışmalar ve huzursuzluklar yaşanmadı.

- Koro grubundan birkaç öğrencinin katılımıyla, ritm çalgıları grubu egzersizlerini tamamladı.

- Koro ve ritm partileri, ders saatinde ve süresinde öğrenciler tarafından seslendirildi.

- Deneý grubunda bulunan, trampet, def ve kastanyeti kullanan öðrencilerin; çalışma süresinde yapmış oldukları aksaklıkları ve ritimsel yanışları giderdikleri ve uyumu sağladıkları gözlemlendi.
- Marakas, sesli yumurta ve çelik üçgeni kullanan öðrencilerin, çalışma süresince mevcut olan aralarındaki anlaşmazlıkların ve uyumsuzluklarının, ders saatinde ve sunum esnasında tamamen ortadan kalktığı gözlemlendi.
- Ritm çalgılarının koro ile uyumunda, çalışma sürecinde giderek azalan problemler; sunum esnasında mevcut değildi.
- Birlikte çalışmaktan doğan yardımlaşma, taklit, işbölümü gibi grup etkileşimi gerektiren olguların, öðrencilerin ritimsel davranış ve becerileri üzerindeki olumlu etkisi izlendi.
- Ritm çalgılarının, öðrencilerin koordineli ve uyum içerisinde çalışabilme becerilerine sağlamış olduğu katkı, birlikte müzik yapabilme disiplini ve grubun sorumluluklarını yerine getirebilme özverisi, tüm deneý grubu öðrencilerinde gözlemlendi.
- Öðrencilerin ders bünyesinde, ritm aletlerini ellerine aldıklarında düzensiz ve gürültücü şekilde kullanmalarının, düzenli ve işbirlikçi bir çalışma süzgecinden geçtikten sonra ortadan kalkabileceği görüldü. Ritm çalgılarının da dâhil olmak üzere, okulda kullanılan tüm araç ve gereçlerin bir çalışma disiplininin olduğu, her şeyin amacına uygun kullanılmasının gerektiği, ihtiyaç olduğunda kendilerinin de yaratıcılıklarını kullanarak benzerlerini ortaya çıkarabilecekleri düşünçesi öðrencilere yansıtıldı.

3. Etkinlik: Blok flüt parçalarının, öðrencilerin kullanacağı klasik gitarlar eşliğinde seslendirilmesi

- Etkinlik, deneý grubuna ait öðrencilerin müzik odasında bir araya getirilerek; yapılacak olan etkinliğin içeriklerinin anlatılmasıyla başladı.
- Popüler bir çalgı olan gitarın öðrencilerce çalınacak olmasının, öðrencilerdeki isteklilik ve motivasyon derecesini artırdığı görüldü. Tüm öðrencilerin gitar çalışmasına katılmak istemesi üzerine, gitar kullanacak öðrencileri belirlemek için seçim yapılmasına karar verildi ve seçim kriterleri belirlendi. Seçim kriterleri aşağıdaki gibidir.

a) Fiziki Yapı: Öðrencilere, gitarın fiziksel özellikleri ve olanakları ile, bu enstrümanın öğrenilmesinde anatomik olarak avantaj teşkil eden parmak ve kol uzunluğu, tırnak yapısı gibi örnekler anlatıldı. Tüm öðrencilerin kendi yapısı bünyesinde gitar çalabileceği, fakat sınırlı olan süre içerisinde, en çabuk öğrenebileceği düşünölen öðrencilerin seçileceği anlatıldı.

-Öðrencilerin parmak yapısı ve kol uzunlukları gibi fiziksel özellikleri ile ilgili notlar alındı.

-Tüm öğrencilere, önceden temin edilen klasik gitarlar, standart tutuş özelliklerinde tutturuldu ve uyum özellikleri izlendi.

b) Ritimsel Hazırbulunuşluk: Klasik gitarın, etkinlik içerisinde daha çok ritimsel anlamda kullanılacak olmasından dolayı, öğrencilere yapılan müzikal öntest verilerinden yararlandı. Ayrıca öğrencilere ritmik tekrar anlamında testler uygulandı. Ritmler tek ölçü ve bütün olarak soruldu.

- Öğrencilerin fiziki yapısı ve ritimsel hazır bulunuşluk özellikleri göz önünde bulundurularak yapılan uygulamalardan sonra, gitar eğitimi verilecek 5 öğrenci seçildi. Diğer 5 öğrenci ise, gitar çalacak öğrencilerin eşlik edecekleri flüt partilerini çalmakla görevlendirildi.

- Gitar eğitimi verilecek olan 5 öğrenciye gitarları teslim edildi ve çalışma süreci başladı.

1. Hafta:

-Gitarın fiziksel yapısı, perde sistemi, gitar ve pena tutuşu öğrencilere anlatıldı. Sol el parmak numaraları verildi ve perdelere basış teknikleri ile ilgili egzersizler yapıldı. Öğrencilerden gelen bir soru üzerine pena ve tırnakla çalmanın farkları ile avantaj ve dezavantajları anlatıldı.

- Müzik derslerinde genelde hâkim olan disiplinsiz flüt sesleri, ilgisiz çalmalar ve farklı sesler egzersiz başlangıcında son derece azdı.

-Gitarın çoksesliliğinden ve akor sisteminden bahsedilmesi, popüler gitar eğitimi temelinin ritme dayandığı ve bildikleri tüm şarkıların gitar ile çalınabileceği bilgisi, öğrencilerin ilgisini ve merakını artırdı.

- Sol el egzersizlerinden sonra akorlar ve basış şekilleri tahtaya çizildi. İlk olarak la minör (Am), re minör (Dm), E (mi majör) akorları işlendi.

- Öğrencilerin ilk defa kullandıkları telli bir çalgıda, akor kalıplarını basmada zorlandıkları ve birkaç öğrencinin bu durumdan şikayetçi olduğu gözlemlendi. Akor kalıplarını basabilen öğrencilerin ve onlara verilen pekiştireçlerin de etkisiyle, diğer öğrenciler arasındaki olumsuz tutumlar yerini örnek almaya ve yardımlaşmaya bıraktı.

- Öğrenciler, akorları analiz etme ve basmadaki zorlanmalarında birbirlerinden aldıkları yardımın da etkisiyle, çalışmayı daha verimli ve keyifli hale getirdiler. Sınıf ortamında daha ilgisiz ve disiplinsiz geçebilen blok flüt öğrenme süreci, egzersizde yerini karşılıklı yardımlaşma ile soru cevaba ve bol deneme yanılma yöntemine bıraktı. Ortamdaki motivasyon yoğunluğu, karşılıklı iyi niyeti artırdı; öğrencilerin genelde dikkat dağılması sonucu oluşan, tenffüsü beklemeden tuvalet gibi ihtiyaçları karşılama mazereti ile dışarı çıkma isteğinin sona erdiği ve söz istemeden konuşmadıkları gözlemlendi.

- Öğrencilere ikinci bir bilgi olarak TAB sistemi ve bu sistemin notalara nasıl karşılık geldiği anlatıldı. Öğrenciler TAB sistemindeki gitar tellerini porte çizgileriyle karıştırmış olsa da, çizilen örnekle bu sistem öğrenildi ve pekiştirildi.

2.Hafta:

- İkinci çalışmada, öğrencilerin ilk çalışmada almış oldukları bilgileri pekiştirdikleri ve verilmiş olan akor kalıplarını iyi derecede basabildikleri gözlemlendi.

- Birlikte yapılan akor kalıplarını basabilme ve değiştirme çalışmalarından sonra, üç zamanlı bir ritm olan vals ritmi, öğrencilere örneklerle anlatıldı. Tüm öğrencilere, tek bir akor üzerinde vals ritmini nasıl yapacakları, bileğin konumu ve tellere vuruş şekli örnek verilerek anlatıldı. Öğrenciler arasında ritmik anlamda uyum olmaması, sınıf içerisinde gürültüye ve tartışmaya neden oldu. Bunun üzerine tüm öğrencilere, tek tek eşlik edilerek ritm çaldırıldı ve beraber ritim çalmalarda sadece kendilerinin değil, tüm grubun sesine kulak verilmesi gerektiği anlatıldı.

- Bu bilgi üzerine, grup üyelerinin birbirlerini daha çok izlediği, öğrencilerin grubun ortak sesine kulak vererek çaldıkları gözlemlendi. Bu örnek probleminden sonra öğrencilere, yaşanan olumsuzluklarda birbirlerini suçlamak ve kargaşa çıkarmak yerine; her çalışmada bir ya da birkaç problemin olabileceği, bu problemlerin birbirlerini dinleyerek ve problemin özüne inerek çözülebileceği anlatıldı. Öğrenciler anlatılanları, hak vererek dinlediler ve onayladılar.

- Öğrenciler sırasıyla, önce akor geçişlerini, daha sonra tahtaya yazılan “Hatırla Sevgilim” şarkısını gitarlarıyla akor basarak çalıştılar.

- Öğrenciler arasında, müzik derslerinde söz almayan, katılımcı olmayan pasif ve çekingen roldeki öğrencilerin, şarkı çalışmasında diğer öğrenciler kadar aktif ve girişken oldukları gözlemlendi.

- Ders içerisinde kaygı ve heyecan düzeyi yüksek olan öğrencilerin, bu sebepten kaynaklanan kendilerini ifade etme ve Türkçe’yi kullanma becerilerindeki zayıflıkları; şarkı söylemelerinde, öğretmen ve diğer öğrencilerle olan diyaloglarında görülmedi.

- Sınıf içerisinde dikkat problemi olan öğrencilerin, gitar çalışırken tamamen uğraşlarına yöneldikleri ve çalışmalarını aksatmadıkları gözlemlendi.

- Öğrencilerin birbirlerini daha çok izlediği ve gözlemlendiği, bununla beraber olumlu davranış sergileyen öğrencilerin daha fazla örnek alındığı izlendi.

3.Hafta:

- Bu çalışmada öğrencilerin, verilen akorları pekiştirdikleri ve “ Hatırla Sevgilim” şarkısını eksiksiz çaldıkları görüldü.

- Öğrencilerin birkaçının, pena, gitar teli, gitar askılığı ve şarkı repertuarı gibi gitar ile ilgili farklı araç ve gereçleri etkinlik sınıfına getirdiği görüldü. Böylece öğrencilerin, çalışmalarını haricinde ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda davrandıkları ve müzikal bir çevrenin beklentilerine uygun hareket etmeye başladıkları izlendi.
- İki öğrencinin, gitar kullanılırken ritm çalgılarının da kullanılmasını talep etmesi, öğrencilerin müzikal anlamda yaratıcılık ve girişimcilik duygularının ortaya çıkması olarak değerlendirildi.
- Öğrencilerle beraber, “Çok Uzaklarda” adlı şarkı içerisinde yer alan nota değerleri, bono yapılarak okundu. Öğrencilerden bazılarının, nota ve sus değerlerini unutmuş olduğunun görülmesi üzerine, bu nota ve sus değerleriyle ilgili örnekler tahtaya yazıldı ve öğrencilerden okumaları istendi. Öğrencilerin bu konudaki eksikleriyle ilgili ev egzersizleri ve çalışmaları verildikten sonra tekrar parçaya dönüldü ve bono çalışması tamamlandı.
- Öğrencilerden, verilen parçanın bireysel olarak çalışılması istendi ve ev ödevi verildi.
- Müzik dersi bünyesinde kendine güvensiz izlenimi yaratan ve çalgı çalma kabiliyetinin az olduğunu düşünen öğrencilerin, bireysel tab ve ritm çalışmalarında oldukça istekli görüldükleri ve sık sık kendilerini dinletmek istedikleri gözlemlendi.
- Öğrencilerin bazılarının, söylenmediği halde gitar çalmak için tırnak uzatmaya başladığı ve birbirleriyle bu konuda etkileşim halinde buldukları görüldü.
- İki öğrenciyle görüşülerek, ailelerinin kendilerinde gördükleri heves ve ilgi üzerine kendilerine gitar almayı ve müzik öğretmenleriyle görüşmek istedikleri öğrenildi.

4. Hafta:

- Bu çalışmaya başlarken, müzik derslerine çeşitli mazeretlerle geç kalan öğrencilerin her zamankinden daha erken geldikleri görüldü. Çalışmaya gelen öğrencilerin hepsinin, çeşitli sebeplerle kirlenen ve dağılan müzik odasını gönüllü olarak temizledikleri ve düzene sokmaya çalıştıkları izlendi.
- Öğrencilerin çalışma parçaları dışında yeni parçalar ve notalar temin ettikleri, kendilerinde olmayan parçaları ise birbirleriyle fotokopi amaçlı paylaştıkları izlendi. Müzik derslerinde çok fazla rastlanmayan bu paylaşım ve araştırma güdüsünün öğrencileri olumlu bir şekilde etkilediği görüldü.
- Üç öğrencinin notalarını ve şarkılarını, temin ettikleri dosyalara ve klasörlere koydukları; düzene dikkat ettikleri ve bu öğrencilerin derste müzik defterlerini hiç getirmeyen öğrenciler oldukları görüldü.

- İki öğrencinin velisiyle görüşme yapıldı. Veliler, çocuklarının okula daha hevesli geldiklerini; sorumluluklarını öncesine kıyasla daha fazla yerine getirmeye çalıştıklarını, diğer ders öğretmenlerinden de olumlu sözler duyduklarını ifade ettiler.
- Aynı zamanda bu veliler, çocuklarına ödüllendirme amaçlı gitar almayı düşündüklerini ve bu konuda yardım istediklerini belirterek, yetenekleri ve istekleri dâhilinde, öğrencileri Anadolu Güzel Sanatlar Liselerine nasıl yönlendirebilecekleri konusunda sorular sordular.
- Çalışmaya genel parmak egzersizleri ile başlandı ve yeni bir ritm olan 4/4 lük folk ritmi ile ilgili örnekler verildi, tartımı tahtaya çizildi.
- Öğrencilere folk ritmini öğretme sürecinde ritim çalgılarından yararlanıldı. Ritm çalgılarıyla folk ritmi, tekrar yöntemiyle tüm öğrencilere yaptırıldı. Öğrencilere ezberletilen ve çaldırılan bu ritmin gitar üzerinde nasıl uygulanacağı, tahtaya çizilen şekil ve çalma örnekleriyle anlatıldı.
- Öğrencilerin, deneme yanılma yoluyla bu ritmi kısa sürede doğru şekliyle seslendirdiği görüldü ve tüm öğrencilerden birlikte çalmaları istendi. Vals ritmini birlikte çalmanın vermiş olduğu tecrübe ve hazır bulunuşluk sayesinde, öğrencilerin birbirlerini sürekli kontrol ettiği, ve birbirlerinden bağımsız çalmadıkları görüldü. Öğrencilerin grup ile çalışabilme disiplinini kazandıkları; grup ile uyumsuzluk ve çatışma özelliği gösteren öğrencilerin ise bu özelliklerini en aza indirmiş olduğu, dikkat edilen diğer önemli farklılıktı.
- Şarkını akorları tamamen ritme uygun olarak çalışıldıktan sonra, öğrencilere ton kavramı ve şarkının hangi tondan söyleneceği ile ilgili kısa bilgiler verildi. La minör tonunda çalınan parçaya neden mi sesi ile başladığı konusunda sorulan bir soru, yine ton bilgisi bünyesinde açıklandı ve parça söylenerek bir örnek verildi.
- Öğrencilere gitar eşliğinde tek tek söylenen şarkı, istenen çizgiye ulaştığında toplu söyleme çalışmaları yapıldı. Öğrencilerin sesine uyumlu bir tonda söylenen parça sıkıntı yaratmadan çalışma tamamlandı.

5. Hafta:

- Bu çalışmada öğrencilerin araştırmaya ve yaratıcılığa dönük yönlerinin daha da belirginleştiği izlendi. Öğrencilerin yeni şarkı ve tab düzenlemelerini farklı kitaplardan, yayınlardan ve internetten araştırıp getirdikleri; farklı akor kalıplarını kendi başlarına çözmüş oldukları ve yine birbirleriyle paylaşım içerisine girdikleri görüldü.
- Üç öğrencinin, öğrenmiş oldukları şarkı ve ezgileri ailelerine, arkadaş çevrelerine çalmaları, bunu sınıf içinde özveriyle anlatmaları ve kendilerine güven geldiğini belirtmeleri olumlu karşılandı. Öğrencilerin özgüven ve kişilik gelişimlerinde, başarmaya ve beğeni toplamaya yönelik sanatsal etkinliklerin önemi hissedilmiş oldu.

- Sırasıyla do majör, re majör, sol majör, mi minör ve si majör7 akor kalıpları tahtaya çizildi ve öğrencilere öğretildi. Öğrencilerin ikisinin, daha önceden bu kalıpları çalıştığı ve basmada zorlanmadığı gözlemlendiyse de genel anlamda çalışılması ve tekrar edilmesi gerekli olduğu tüm öğrencilerce belirtildi.

- “Arkadaşım Eşek” şarkısı tab yöntemi ile tahtaya çizildi ve öğrencilerce seslendirilmeye başlandı.

- Etkinliğin sonlarına doğru öğrencilerin talebi üzerine, dersi izlemek isteyen öğrencilerin arkadaşları sınıfa alındı. Pasif katılım da olsa, gitar ile ilgili sorulan sorular bu çalgıya olan ilginin ne kadar arttığını ve yapılan etkinliklerin diğer öğrenciler tarafından, dışarıdan da olsa ne kadar takip edildiğini göstermiş oldu. Dersin sonunda öğrenciler arkadaşlarına, “Hatırla Sevgilim” ve “Çok Uzaklarda” şarkılarını birlikte çalarak küçük bir sunum yaptılar ve arkadaşlarının beğenisini kazandılar.

6. Hafta:

- Önceki hafta öğrencilerce yapılan küçük sunumun, dinleyici arkadaşları tarafından daha geniş bir öğrenci kitlesine ulaştığı ve bu kitlenin çalışmayı izlemeyi talep ettiği görüldü. Mekânın yetersizliğinden dolayı çalışmaların aksayabileceği düşünüldüğünden bu talep uygun görülmedi; fakat etkinlik sonunda yapılacak dinletiyeye tüm öğrencilerin katılabileceği belirtildi.

- Okul öğrencilerinin göstermiş olduğu bu ilgi, çalışmaların ve etkinliğin doğru yönde ilerlediğini, öğrencilere kendi ilgi ve beklentileri yönünde verilen etkinliklerin onları katılıma ve araştırmaya daha fazla yönelttiğini göstermiş oldu. Böylelikle eğitimde en önemli ilkelerden biri olan gönüllülük ilkesinin, öğrencilerin içsel davranış eğilimleri dikkate alınarak hazırlanmış etkinlikler sayesinde gerçekleştirilebileceği görüldü.

- Öğrencilere “marş ritmi” hakkında bilgi verildi ve tahtaya çizilerek örnekle anlatıldı.

- Verilen marş ritmi öğrencilerce algılandı; birlikte marş ritmi çalışmaları farklı akorlarla yapıldı. Öğrencilerin gitarı kullanmadaki seriliğin ve el çabukluğunun arttığı görüldü.

- “Arkadaşım Eşek” şarkısı söylenerek ve doğru çalınarak beraberce seslendirildi. Öğrencilerin, acemiliklerini atmanın vermiş olduğu güvenle daha istekli ve coşkulu çalmaları dikkat çekti.

7. Hafta:

- Gitar çalma etkinliğine katılan öğrencilerin, hedeflenen süre içerisinde etkinliğin gereklerini yerine getirmesinden sonra; flüt çalan diğer 5 öğrenciye daha önceden verilmiş olan “ Çok Uzaklarda” şarkısı öğrencilerden grup halinde dinlendi. Öğrenciler, daha önce yapılan etüdlerin ve çalışmaların etkisiyle grubun uyumunu aksatmadan parçayı çalabildi.

- İlk defa gitar eşliğinde flüt çalacak olan öğrencilere, bir eşlik çalgısıyla flüt çalarken dikkat edilmesi gereken önemli noktalar anlatıldı. Parçayı çalarken kulaklarının sürekli eşlikte olması gerektiği üzerinde duruldu ve ritme hâkim öğrencilerden biriyle gitar eşliğinde bir örnek seslendirildi.

- Örnek seslendirmeyi dinleyen tüm öğrencilerle gitar eşliğinde bir prova yapıldı ve öğrencilerin bazılarının ölçü başlarında olan “sus” değerlerine dikkat etmediği görüldü. Bunun üzerine “sus” değerini dikkate almayan öğrencilere, yapılan yanlış anlatıldı ve doğrusu çalınarak örnekler verildi.

- Diğer çalışmada bu yanlış giderildi, tüm grup ritmi dinleyerek parçayı uyum içerisinde seslendirdi.

- Gitarların flütlerle akord uyumu sağlandı.

- Son aşama olan parçanın gitar çalan öğrenciler eşliğinde çalınması sırasında, gitar çalan öğrencilerin, söylenmeden nota sehparını ve notalarını bir konser itinasında önlerine koydukları, oturma şekillerini ise yine bu uyum çerçevesinde kendilerinin belirlediği görüldü. Daha pasif bir çalışma süreci geçiren flüt grubunu, yine gitar öğrencilerinin kendilerine uygun gelen bir düzene ve sıraya soktuğu müdahale edilmeden izlendi ve öğrencilerin, etkinliklerde olması gereken itina ve özen gibi kazanımları elde ettikleri görüldü.

- Öğrencilerin kendilerinden ve yaşlarından beklenmeyecek bir olgunluk göstererek çok seri bir şekilde dinletiyeye hazır olmaları olumlu karşılandı.

- Komut verilerek, parçaya iki ölçü önce gitarlar daha sonra ise flütler eşliğinde başlandı. Gitar çalan öğrencilerin kendi aralarındaki uyumu, akor geçişlerine verdikleri özen, dikkatle birbirlerinin ellerini ve notalarını takip etmeleri, yaptıkları işi benimsediklerinin ve ciddiye aldıklarının bir göstergesi oldu. Parça hatasız, başarı ile seslendirildi.

8. Hafta:

- Son hafta çalışması, gitar öğrencilerinin diğer arkadaşlarına hazırlamış oldukları parçaları çalmayı talep etmeleriyle başladı. Bu talep değerlendirildi ve sınıf dışında bekleyen kalabalık bir öğrenci grubunun olduğu görüldü. Öğrencilere sessiz olmaları ve dikkatle dinlemeleri dâhilinde dinletiyeyi izleyebilecekleri söylendi, tüm öğrenciler içeri alındı.

- Gitar ve flüt öğrencilerinin, kalabalık bir kitleye ilk defa hitap edecekleri sebebiyle, diğer çalışmalara göre daha heyecanlı olduğu izlendi. Bu heyecanın normal olduğu ve çalarken sadece işlerine odaklanarak kaygı seviyesinin azalacağı öğrencilere anlatıldı. Öğrencilerin yine konser itinası ile dinletiyeye hazırlandıkları, uyarılmadan sıraya geçtikleri ve düzeni sağladıkları görüldü.

- Dinleyicilerin sessizliği sağlandıktan sonra ilk parça olan “Arkadaşım Eşek” gitar ve flütler eşliğinde seslendirildi. Dikkat edilen nokta ise, gitar çalan öğrencilerden üçünün flütlerle beraber parçanın ezgisini çalması oldu. Çalışılmamasına rağmen öğrencilerin bu çalma tekniğini kullanması dinletinin sürprizi oldu. Böylece öğrencilerin yaratıcılıklarını kullandığı ve kendilerinden bir şeyler katma adına uğraş gösterdikleri fark edilmiş oldu.
- Dinleyici öğrencilerin, şarkıya sözleriyle eşlik etmeleri ve elleriyle ritmik alkış tutmalarıyla, çalan öğrencilerin motivasyonunun arttığı, daha güçlü ve sesli bir çalma tekniğini tercih ettikleri görüldü.
- Parçanın başarıyla seslendirilmesinin sonunda öğrenciler, dinleyici gruba selam verdiler ve büyük bir alkış aldılar. Gitar çalan öğrenciler, daha önceden hazırlamış oldukları parçaları dosyalarından çıkardılar ve çalarak sözleri ile seslendirdiler.
- Öğrencilerin, çaldıkları parçaları şu ana kadar öğrenmiş oldukları ritimler eşliğinde seslendirmeleri ve özellikle bu anlamda parçalar tercih etmeleri; bu etkinlik sayesinde, müzikal anlamda seçicilik, karar verme ve ritmik uyumsama yönlerinin ortaya çıktığını gösterdi.
- Tüm öğrenciler eşliğinde söylenen şarkılarla etkinlik tamamlandı.

4. Etkinlik: Deney grubunda bulunan öğrencilerin, önceden belirlenmiş yer ve tarih bünyesinde konser etkinliğine götürülmesi

- Etkinlik süreci Anadolu güzel sanatlar lisesinin, tanıtım ve öğrenci katılımını sağlamak amacıyla, ilköğretim okulları öğrencilerine konser vereceğini okullara duyurmasıyla başladı. Etkinliğe deney grubunda yer alan öğrencilerin götürüleceği, okul idaresi ve öğrenci velilerinden sonra, sınıflarında bulunan deney grubu öğrencilerine iki gün öncesinden bildirildi. Öğrenciler böyle bir etkinliğin içerisinde bulunmayı sevinç ile karşıladılar. Okul bünyesinde düzenlenen konser gibi sanatsal faaliyetlerin, öğrencilerce olumlu ve istekli karşılandığı bir kez daha görüldü.
- Üç öğrencinin, etkinliğin bir gün öncesinde Anadolu güzel sanatlar lisesi hakkında Müzik Öğretmenlerine sorular sorduğu ve konser etkinliğinde ne tarz müziklerin çalınacağını merak ettiği görüldü.
- Etkinlik günü öğrenciler sınıflarından alındı ve öğrencileri götürmek üzere okul çıkışına gelecek olan minibüs beklenmeye başlandı. Öğrencilerin çoğunun yerinde duramadığı ve biran önce konserin yapılacağı yer olan kültür merkezine gitmek istediği görüldü.

- Minibüsün gelmesiyle tüm öğrenciler, sırayı ve nizamı bozarak minibüsün geldiği yere koştu ve birbirlerine öncelik vermeden ezilme pahasına minibüse binmeye çalıştı. Bu davranışları üzerine öğrenciler, öğretmenlerinden gelen tepki ve uyarıyla karşılaştı. Bu davranışlarının hiç hoş olmadığı, önce öğretmenlerinin talimatını beklemeleri gerektiği, daha sonra saygı kuralları çerçevesinde birbirlerini ezmeden, sırayla minibüse binmeleri gerektiği öğretmenlerince anlatıldı. Uyarıyı alan ve davranışlarının hatalı olduğunu anlayan öğrenciler özür diledi ve etkinlik yerine gidildi.
- Minibüsten iniş sırasında, bu kez öğrencilerin sırayı bozmadan birbirlerine öncelik verdiği ve indikten sonra öğretmenlerinin talimatını beklediği görüldü.
- Öğrencilerle konser salonunun olduğu binaya gidildi ve başka ilköğretimden gelen öğrencilerinde bina girişinde konseri beklediği görüldü.
- Kız öğrencilerden biri, ailesinin bu tarz konser etkinliklerine arkadaşlarıyla gitmesine derslerini olumsuz etkileme ihtimali ve çevresel güvensizlikten dolayı izin vermediğini sohbet sırasında belirtti. Bunun üzerine erkek öğrencilerden biri de, Güzel Sanatlar eğitimi veren bir okulda okumayı çok istediğini ve bunu ailesine belirttiğini; ailesinin ise bu duruma karşı çıkarak kendilerinin uygun gördüğü bir Anadolu lisesinde okumasını istediğini üzülenek belirtti.
- Bunun üzerine öğrencilere, bu konuyla ilgili daha çok araştırma yapıp ailelerini de bu okullar ve meslekler konusunda bilgilendirmeleri gerektiği öğrencilere anlatıldı.
- Bu öğrenciler gibi birçok öğrencinin olduğu düşünüldüğünde, ailelerin okullarda rehberlik servislerinde, mesleki rehberlik alanında daha çok bilgilendirilmesinin gerektiği ve öğrencilerin ilgi, yetenek ve beklentileri doğrultusundaki okullara yerleşmesinin gerekliliği, uzmanlarca ailelere anlatılmalıdır.
- Konser için kapılar açıldığında, salona girme sırasında öğrencilerin öğretmenin yanından ayrılmadığı ve minibüse binmedeki düzensizliğin aksine, belli bir nizamla içeriye girdiği görüldü.
- Öğrenciler uygun yerlere oturtuldu, hazırların tamamlanmış ve konserin başlamak üzere olduğu görüldü.
- Program, Anadolu güzel sanatlar lisesi müdürünün açılış konuşması ile başladı.
- Salonda aşırı uğultu ve ses olmasından dolayı, yetkili biri tarafından, sağlıklı bir dinleti olması için sessiz olunması gerektiği uyarısı yapıldı.
- Deney grubu öğrencilerinin diğer okul öğrencilerine nazaran çok daha dikkatli ve duyarlı olmaları dikkat çekti. Bunda, yapılan diğer etkinliklerin öğrencilerde bırakmış olduğu kalıcı davranışlar olabileceği düşünüldü. Öğrencilerin etkinliklerdeki öğrenme yaşantılarında, dinleti

verme tecrübelerinin olması, dinleti öncesi bekleme ve dinleti sırasındaki tecrübeleri bu durumla ilişkiliydi.

- Deney grubu öğrencilerinin, konseri kendi yaşlarına yakın olan lise öğrencilerinin vereceğini anlamasıyla şaşkınlıkları izlendi ve konser başladı.

- Öğrencilerin gitar çalma etkinliğinde bulunmalarının da etkisiyle, klasik gitar topluluğunu dikkat ve ilgiyle izledikleri görüldü. Seslendirilen parçaların batı müziği tekniğinde yazılmış klasik müzik eserleri olması, öğrencilerin ilgisini fazlasıyla çekti ve dinleti sonunda bu türle ilgili çeşitli sorular yönelttiler.

- Konseri veren lise öğrencilerinin, orkestra şefi eşliğinde klasik batı müziği eserlerini büyük bir coşkunlukla seslendirmeleri, öğrencilerden büyük alkış aldı. Deney grubu öğrencilerinin memnun ifadeleri yüzlerinden anlaşılıyordu. Birkaç öğrencinin yanlarında getirdikleri defterlere notlar aldığı görüldü.

- Klasik Türk sanat müziği topluluğunun, sanat müziği çalgılarıyla sahneye çıkmaları, öğrencilerin bu çalgılara olan merakını artırdı ve öğrenciler bu çalgılarla ilgili sorular yönelttiler. Öğrencilerin bu tarza yabancı olduklarının hissedilmesi üzerine, kendi kültürlerinin bir ürünü olan sanat müziği ve halk müziğinin, sanatsal anlamda değerli olduğu ve kültürlerin bir yansıması olan yöresel müziklerin halkça benimsenmesi gerektiği daha sonra öğrencilere anlatıldı.

- İlk defa canlı olarak halk müziği dinlediğini söyleyen bazı öğrenciler, bu müzikten çok keyif aldıklarını belirttiler ve çalgılar eşliğinde coşkuyla söylenen türkülere eşlik ettiler.

- Rock müzik topluluğunun sahneye çıkması ile öğrencilerin coşkusu çok daha fazla arttı, yerlerinde duramayan seyirciler arasındaki öğrenciler, sahneye fazla yakınlaşınca yetkililer tarafından uyarı aldı. Deney grubu öğrencilerinin, öğretmenlerinin bu durum karşısında tavrını ve tutumunu kontrol ettikleri ve öğretmenlerinden gelen olumsuzluk üzerine onun tavırlarını model aldığı görüldü; bu durum öğrenciler arasında da memnuniyetsizlik ifadesi yarattı. Sahnenin görünmemesi üzerine, deney gurubu öğrencilerinin öğretmenlerini daha elverişli bir yere oturttarak saygılarını ifade etmeleri, öğretmenleri tarafından memnuniyetle karşılandı. Daha sonra konser dinlemenin bir adabı ve seyircilerin sahneyi kapatmasının saygısızlık olduğu erkek öğrenciler tarafından ifade edildi.

- Öğretmenlerin davranışlarının bazı durumlarda öğrenciler tarafından model alındığı ve tutumlara yine öğretmen davranışlarına göre yön verildiği görüldü.

- Konser bitiminde program, okul müdürünün, Anadolu güzel sanatlar lisesi ve bölümleri hakkında bilgi vermesi, ve bu lisenin giriş sınavları içeriğinin neler olduğunu anlatması ile devam etti.

- Öğrencilerden gelen sorulara okul müdürü yanıt verdi.
- Deney grubunda bulunan çekingen sayılabilecek bir öğrencinin soruları okul müdürü tarafından beğenildi. Bunlar,
 - “ Okulumuza bu lise hakkında ailelerimize göstereceğimiz broşürler neden gelmiyor?”
 - “ Bu liseye girmek için yetenekli olmak yeterli mi, yoksa uzun bir çalışma yapmak gerekir mi?” soruları oldu. Medeni cesaret göstererek bu soruları sorması öğretmeni tarafından memnuniyetle karşılandı.
- Soruların bitimiyle program, okul müdürünün gösterilmiş olan ilgiye teşekkür etmesi ve arzu ettikleri takdirde tüm öğrencilerin, okullarına tanıma amaçlı ziyaretlerde bulunabileceğini belirtmesi ile sona erdi.
- Konser çıkışında öğrencilerin, bu okulla ilgili merak ettikleri soruları öğretmenlerine yönelttikleri görüldü.
- Öğrencilerin yarısı, yazın yapılacak olan bu okula giriş sınavlarına hazırlanmak istediklerini, kendilerinden emin ve ne istediklerini bilen bir ifade ile öğretmenlerine anlattılar.
- Ayrıca bu okulun giriş sınavı ve bu duruma olumsuz bakacaklarını düşündükleri aileleriyle görüşmeleri ve onları ikna etmeleri konusunda öğretmenlerinden yardım talep ettiler.
- Konseri çok beğendiklerini ve ilk defa bu kadar farklı türü bir arada izlediklerini belirten öğrenciler, okullarında da bunun gibi farklı müzik türlerine ait gruplar olsa mutlaka birine katılacaklarını ifade ederek beğenilerini gösterdiler.
- İki öğrenci, konser ile ilgili tuttıkları notları, arkadaşlarına ve ailelerine okuyarak paylaşım yoluna gideceklerini anlattı.
- Konser gibi etkinliklere arkadaşlarıyla gitmesini ailesinin hoş görmediğini belirten kız öğrenci, öğretmenin konseri nasıl bulduğunu kendisine sorması üzerine, ilk defa kalabalık bir grupta konsere gittiği için kendini tuhaf ve mutlu hissettiğini ve okul yoluyla daha çok etkinliğe katılmak istediğini belirterek öğretmenine teşekkür etti.
- Öğrencilere sorulan, kullanılan çalgıları nasıl buldunuz sorusu üzerine öğrenciler, çalgıların kitaplarda gördüklerinden farklı olduklarını ve hepsinin uyum içerisinde çalınmasının kendilerini çok heyecanlandığını; özellikle viyolonsel ve keman elektro gitar ve bateri gibi çalgıları çalmak istediklerini belirttiler.
- Okul müdürüne soru soran çekingen öğrenciye ise, soruları sorarken heyecanlanıp heyecanlanmadığı ve istediği cevapları alıp almadığı sorusu yöneltildi. Bunun üzerine öğrenci, gitar çalma etkinliğinden sonra, heyecanını ve gurup karşısında kendini ifade etmedeki güçlüğüne yenmeye başladığını, diğer derslerinde ise daha rahat derse katıldığını anlattı. Cevapları ise beğendiğini ve tahmin ettiği cevaplar olduğunu belirtti.

- Öğrenciler tekrar minibüse bindirildi, bu etkinliğe katıldıkları için kendilerine teşekkür edilerek evlerine bırakıldı.
- Öğrencilerin medeni cesaretlerine katkı sağlayan bu etkinlik, onların kalabalık bir ortamda birlikte nasıl hareket edecekleri ve aldıkları bir görevi gurup bilinciyle nasıl yerine getirmeleri konusunda tecrübe sahibi olmalarını sağladı. Aynı zamanda ilk defa edindikleri tecrübeleri ve öğrendikleri bir takım bilgileri, sosyal hayatta kullanabilecekleri ve çevreleriyle paylaşabilecekleri bir ortamı yaşantılarına eklemiş oldular. Bu gibi faaliyetlerde dahi olsa yaşanan olumsuzluklarda, saygı, sevgi, paylaşım, hak ve hukuk gibi evrensel bir takım doğruları savunmaları ve toplum bilinci kazanmaları konusunda önemli bir etkinlik yaşanmış oldu.
- Konserin, aynı zamanda öğrencilerin tüm müzikal beklentisini karşıladığı, ve öğrencilerin bilmedikleri müzik tarzlarını ilk defa canlı dinleme şansını bu etkinlikle yakaladıkları görüldü.

5. Etkinlik: Seçilmiş müzik örneklerine ait örneklerin, o müziğin özelliklerini yansıtan giysi ve enstrümanların eşliğinde 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı törenlerinde öğrencilerce sunumu

- Etkinlik süreci, öğrencilerin belirlenen gün ve saatte müzik odasında toplanmalarıyla başladı. Toplanan öğrencilere son etkinlikle ilgili düşünceler aktarıldı ve kendilerinin de içinde bulunacağı bir fikir paylaşımı olacağı ve bu paylaşımın “beyin fırtınası” olarak isimlendirildiği anlatıldı. Öğrencilerin bu ifadeyi tam olarak anlayamamaları üzerine, bunun bir öğretim tekniği olduğu ve müdahale edilmeden tüm öğrencilerin kısa cümlelerle fikirlerinin alınacağı, konu ile ilgili söylemek istedikleri neler varsa dinleneceği anlatıldı.
- Kendi düşüncelerinin alınacağı fikri öğrencilerce olumlu karşılandı ve etkinlikten bahsedilmemesine rağmen tüm öğrencilerin, yapmak istedikleri etkinliği söz almadan ve aynı anda paylaşmaya çalıştığı görüldü. Bunun üzerine öğretmenlerince bu duruma müdahale edildi ve “beyin fırtınası”nın birtakım kuralları olduğu anlatıldı.
- Öğrencilerin sıralara oturmasıyla, etkinliğin 23 Nisan kutlama törenine öğrencilerce hazırlanacak bir sunumun olduğu anlatıldı ve bu durum öğrencilerce sevinçle karşılandı.
- Hazırlanacak olan sunumun içeriğinin ve ayrıntılarının yapılacak olan “beyin fırtınası” ile belirleneceği ve bu beyin fırtınasının 20 dk. süreceği öğrencilere aktarıldı.

- Yapılacak uygulamanın kuralları anlatıldı ve bunun bir çeşit söz alma oyun olduğu, söz almadan konuşan ve arkadaşını dinlemeyen öğrencinin oyundan diskalifiye edileceği öğrencilerle paylaşıldı.

- Bunun bir oyun olduğu düşüncesi ile öğrencilerin ilgi ve dikkatinin arttığı gözlemlendi.

- Öğrencilerin kendilerine sorulan soruları; yaratıcılıklarını ve hayal güçlerini kullanarak fikirlerini birer cümleyle ve sırayla söyleyecekleri, ve fikirleri kabul edilen öğrencilere ödül verileceği anlatıldı.

1. Basamak (Fikir Paylaşımı)

- Öğrencilerin, her soruya sonra ikişer defa cevap hakkı olduğu anlatıldı ve ilk soru yöneltildi. Sorular ve öğrencilerin verdikleri cevaplar aşağıda belirtildiği gibidir.

Soru-1) 23 Nisan etkinliğinde nasıl bir sunum gerçekleştirmek istersiniz?

Ö1: - Dans edebileceğimiz sevdiğimiz müzikler çalınsin istiyorum,

- Kızlar ve erkekler kendi aralarında ayrılın ve iki farklı dans gurubu olsun.

Ö2: - Flüt korosu oluşturalım, bir kısmımız ritim aletleriyle eşlik etsin.

- Öğretmenimiz de gitarını çalarak eşlik etsin.

Ö3: - Sevdiğimiz şarkıları ve türküleri koro eşliğinde tüm sınıfça söyleyelim.

- Farklı müzik aletleri çalalım, orkestra oluşturalım.

Ö4: - Orkestra getirelim, bizde yanlarında gitar çalalım.

- Ritim aletlerini gitarla beraber kullanalım.

Ö5: - Konserine gittiğimiz lise öğrencileri gibi farklı müzik türlerini çalalım.

- Değişik çalgıları çalalım.

Ö6: - Farklı müziklerle dans grupları oluşturalım.

-Güzel sanatlar lisesi öğrencilerini çağıralım.

Ö7: - Orkestra getirelim ve yanlarında çalalım.

- Güzel sanatlar lisesi öğrencilerini çağıralım.

Ö8: - Müzik eşliğinde tiyatro oynayalım.

- Güzel sanatlar lisesi öğrencileriyle çalalım.

Ö9: - Popüler grupları okulumuza getirelim bizde yanlarında dans edelim.

- Halk ve sanat müziği korosu oluşturalım.

Ö10: - Klasik müzik parçalarını gitar ile çalalım.

- Rock müzik orkestrası kuralım.

2. Basamak (Fikirleri Tartışma ve Gruplandırma)

- Öğrencilerin tüm cevapları birer kağıda yazıldı ve tekrar öğrencilere okundu. Bazı fikirler olanaksız olsa da, öğrencilerin nasıl bir etkinlik yapmak istediğini ifade ediyordu.

- Öğrencilerle fikirlerinin açılımları tartışıldı, birer cümleyle tekrar fikirleri alındı ve genelde tüm fikirlerin beğenildiği fakat olanaklar dâhilinde birinin seçileceği öğrencilere anlatıldı.
- Yapılan gruplandırma sonunda öğrencilerin genellikle Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin vermiş olduğu konseri örnek aldığı, aynı coşkuyu ve çeşitliliği yaşamak istedikleri verilen cevaplardan anlaşılıyordu.
- Fikirlerin seçiminin, olanaklar ve sınırlılıklar dâhilinde yapılacağı öğrencilere tekrar aktarıldı ve seçim aşamasına gelindi.

3. Basamak (Fikirlerin Seçimi ve Karar verme)

- Öğrencilere düşüncelerinden ötürü teşekkür edilerek, sınırlılıkları ve imkanı zorlayan fikirlerin elemeye alındığı anlatıldı.
- Öğrencilerin çoğunda hakim olan beraber müzik yapma isteği ve Güzel Sanatlar Lisesinin vermiş olduğu konserin örnek alınması üzerine, öğretmenlerinin Batı ve Türk Müziği türündeki eserleri seslendirme teklifi oy birliği ile kabul edildi.

Soru-2) Bu etkinlikte herhangi bir araç gereç kullanmak ister misiniz? İstiyorsanız sizce bunlar neler olmalıdır?

- Bu soruya öğrenciler genel anlamda, gördükleri ve bildikleri tüm çalgıları kullanmak istediklerini söyleyerek cevapladılar. Öğrencilerin bir kısmı, tüm çalgıları çalmayı bilmedikleri için bunun mümkün olamayacağını belirtti. Bir öğrencinin, öğretmence daha önceden düşünülen, “parçaların CD’ den çalınarak verilmesi mümkün olabilir” cevabı üzerine bu öğrenci ödüllendirildi ve bu fikir tüm öğrencilerce kabul edildi.
- Öğrencilere, çalan bir müzik eşliğinde, çalar ve söyler gibi davranmak (playback) üzerine bilgi verildi.
- Ayrıca öğrencilerin farklı giysiler giyme fikirleri sonucunda, sunum sırasında bu müzik türlerini yansıtabilecek giysiler giyilmesine karar verildi.

Soru-3) Etkinliği gruplaşarak mı, yoksa hep beraber mi gerçekleştirmek isterseniz?

- Bu soru üzerine öğrencilerden farklı fikirler geldi. Kimi öğrenciler sunumun ikili, kimi öğrenciler ise üçlü gruplar halinde olmasını talep etti. Bu durumun sonucu olarak, gruplaşmalar ve anlaşmazlıkların görülmesi üzerine; zaman sınırlaması olduğu ve belirlenen süre içerisinde sunumun tamamlanması gerektiği öğrencilere anlatıldı.
- Sonuç olarak; öğrencilerin iki farklı müzik türünü beşerli iki grup tarafından seslendirmeleri uygun görüldü.
- “Beyin Fırtınası” tekniği tamamlandı ve bu teknikle öğrencilerin, “demokratik bir ortamda nasıl söz almaları gerektiği”; “grup kararlarının önemli olduğu ve saygı duyulmasının zorunluluğu” düşüncelerini benimsediği izlendi. Ayrıca yaratıcı fikirlerin ortaya atılması,

bunların konuşulup tartışılması ve mantığa en yatkın olan düşüncelerin süzgeçten geçirilmesi adına olumlu bir çalışma sergilenmiş oldu.

- İki öğrencinin, beyin fırtınası sırasında söz aldığı ve yazılanları tekrar okuduğunda, istem dışı konuşma ve okuma güçlüğü yaşadığı fark edildi. Heyecana ve kaygıya dayalı olduğu fark edilen bu problem üzerine bu öğrencilere, 23 Nisan tören programını sunma ve etkinlik sunumlarını içeriksel olarak seyircilere okuma görevi verildi.

- Aynı hafta içerisinde öğrencilerle bir araya gelindi ve seçilen müzik türlerinin “Türk halk müziği” ve “Klasik batı müziği” olduğu öğrencilere bildirildi.

- Öğrencilere gönüllü oldukları müzik türünde görev verileceği söylendi. Üç öğrenci klasik batı müziğinde görev almak isterken, yedi öğrenci tercihini Türk halk müziğinden yana kullandı. Grup içindeki sayı dengesizliğini gidermek için kura yoluna gidilmek istendiyse de, öğrencilerden ikisinin kendiliğinden klasik batı müziğine geçmesi ve Türk halk müziğinde görev almak isteyen arkadaşlarına fırsat tanımak istemesi, öğrenciler arasındaki saygı ve hoşgörünün arttığı izlenimini yarattı.

- Çalgıların en yakın zamanda temin edileceği ve öğrencilere tanıtılacağı bildirildikten sonra tüm öğrenciler, belirlenen çalgıların tutuş ve kullanım prensiplerini araştırma ödevi ile görevlendirildi.

- Sunum için gerekli olan çalgılar, daha önceden görüşülen, müzik aletleri satan bir mağazadan kiralandı ve müzik odasına taşındı. İkinci çalışma haftasında deney grubu öğrencileri, hazırlamış oldukları araştırma ödevleri ile müzik odasında toplandılar. Öğrencilerin, daha önceden ön bilgi edindikleri bu çalgılara dokunmada ve kullanmada son derece hassas davranması öğretmenlerinin dikkatini çekti. Öğrencilerin genel kanısının, bu çalgıların hassas malzemelerden ve ağaçlardan yapıldığı ve çizilmelere karşı dikkatli olunması gerektiği yönünde olduğu görüldü. Öğrencilerin bu denli duyarlı olmasında, gitar çalma etkinliğinin yanı sıra, Güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin konser sırasında çalgılarına gösterdikleri özeninde öğrencilerce örnek alınabileceği etkisinin olduğu düşünüldü.

- Dâhil oldukları müzik gurubunun gerektirdiği çalgılar, ilgileri doğrultusunda öğrencilere dağıtıldı.

- Paylaştırılan tüm çalgılar, doğru tutuş şekilleri ile öğrencilere tek tek gösterildi ve ses çıkarması için gerekli kullanım şekilleri anlatıldı. Ön bilgiye sahip olan öğrencilerin bir kısmı, kendiliğinden doru tutuş şekillerini aldı ve öğretmenlerinin onayını bekledi. Verilen sorumluluğun yerine getirilmesinin, öğrencilerin hazır bulunuşluk seviyesini olumlu yönde etkilediği görüldü.

- Çalgıların paylaşımını takiben, sunum için önceden belirlenmiş olan müzik türlerine ait örnek parçalar öğrencilere dinletildi.
- Öğrenciler parçaları dikkatle dinlediler ve çalım sırasında ellerindeki çalgıları usulüne uygun olarak kullanmaya çalıştılar. Özellikle kendi çalgılarının partilerini duyduklarında çalma pozisyonuna girmeleri ve taklit etmeleri, çalgılarından nasıl sesler çıktığını öğrendiklerini ve çalgı seslerini ayırt edebildiklerini gösteriyordu.
- Tekrar tekrar dinletilen bu eserler, öğrencilerin müziğin hangi bölümünde çalmaları gerektiği konusunda tecrübelerini artırdı ve özellikle Halk Müziği çalan öğrencilerin, eseri sanki kendileri seslendiriyormuş gibi görünen profesyonel tavırları, bu işi ne kadar benimsediklerini ve iyi birer gözlemci olduklarını ortaya koydu.
- Öğrencilerin daha önceden talebiyle değerlendirmeye alınan sunum sırası kıyafetleri, öğrencilerin de katılımıyla ortak olarak belirlendi. Buna göre Türk Halk Müziği seslendirecek olan grubun yöresel kıyafetler giymesi, Klasik Batı Müziğinde görevli olan gurubun ise, konser kıyafeti olan takım elbise ve konser elbisesi giymesi kararlaştırıldı.
- “Türk Halk Müziğinde” görevli öğrencilerden ikisinin, aileleri yardımıyla şalvarlar ve buna uygun gömlek, ceket, kuşak, örtü, yazma, edik, çizme gibi aksesuarlar getirdiği, üç öğrencinin ise herhangi bir giysi temin edemediği görüldü. Kendilerine neden giysi temin edemedikleri sorulduğunda, kimseden yardım alamadıklarını, ailelerinin sadece dersleri ve notlarını takip edip, bu tarz etkinlikleri önemsemediklerini üzgün bir ifadeyle anlattılar. Arkadaşlarının yanında mahçup duruma düştükleri görülen bu öğrencilere, beden eğitimi odasından, uygun olan yöresel kıyafetler seçilerek verildi.
- Diğer öğrenciler ise tüm ihtiyaçlarının, aileleri tarafından giderildiğini ve giysilerini sunum günü üzerlerinde getireceklerini ifade ettiler.
- Sosyal etkinliklerde çocuklarını teşvik eden aileler olduğu kadar, bu tür etkinlikleri yeterince önemli görmeyen ailelerinde mevcut olduğu ve aile desteğinin, çocuğun sosyalleşmesinde ve buna paralel olarak sosyal gelişiminde önemli bir yer teşkil ettiği sonucuna varıldı.
- Öğrencilerin etkinlik çalışma sürecinde heyecanlı olduğu ve 23 Nisan tören etkinliklerini sabırsızlıkla beklediği bu süreç içerisinde gözlemlendi.
- Birkaç öğrenci velisinin çalışmayı izlemeye gelmesi ve çalışma sonucunda öğrencilerden ve çalışmadan övgüyle bahsetmesinin, öğrencilerin motivasyonunu ve kendilerine olan güveni artırdığı görüldü.
- Okul öğrencilerinin çalışma aralarında sınıfa girmeye ve çalgıları incelemeye çalışmaları üzerine, çalışma grubu öğrencilerinin disiplini bozmadan duruma olgunlukla müdahale etmesi

ve kontrolü sağlaması öğretmenlerince olumlu karşılandı ve bu öğrencilerin üzerlerine düşen sorumluluk duygusunu yerine getirdikleri görüldü.

- 23 Nisan töreninde, programın ilk etkinliğinin deney grubu öğrencilerinin sunumu olmasına programı hazırlayan öğretmenlerce karar verildi. Böylece açılış konuşmasından sonra, seyircilerin dikkatlerinin çekilmesi sağlanacaktı.

- Öğrencilerin tören gününde velileriyle beraber daha önceden konuşulduğu gibi müzik odasına geldikleri görüldü. Tüm öğrencilerin giysilerine itina göstererek düzenli bir şekilde gelmeleri, görevlerini ve sorumluluklarını ciddiye aldıklarını gösterdi.

- Daha önceden, konuşma ve ifade problemi yaşayan öğrencilere verilen açılış ve program sunumu bu öğrencilerle tekrar kontrol edildi. Öğrencilerin ilk defa bir sunum yapacak olmalarından dolayı çok heyecanlı ve aynı zamanda program üzerine yeterince çalışmış oldukları görüldü.

- Öğrencilere enstrümanları teslim edildi ve sahnede daha önceden çalışılmış olan oturma düzenleri hatırlatıldı. Parça başlamadan önce ve parça sonunda, seyircilere selam vermeyi unutmamaları tekrar öğrencilere söylendi.

- Saygı duruşu, İstiklâl Marşı ve günün anlam ve önemini hatırlatan açılış konuşmasından sonra, programı sunma görevi verilen öğrenci, deney grubu öğrencilerinin sunacağı Türk Halk Müziği grubunu sahneye davet etti. Öğrenciler sırayla sahneye çıkarak alkışlar eşliğinde selamlarını verdiler ve düzene göre oturdular. Parçayı tanıtmaya görevi verilen öğrenci mikrofonu alarak, çalacakları parça hakkında izleyicileri bilgilendirdi. Bunu büyük bir rahatlıkla yapmasıyla, sınıf içerisindeki kaygı ve heyecan düzeyinin çalışmaların etkisiyle azaldığı ve kendine olan güveni sağlayamaya başladığı anlaşıldı.

- Müzik öğretmenlerinin ses sisteminden müziği vermesi ile tüm öğrenciler bu “playback” çalışmayı başarı ile tamamladılar. Büyük bir alkış alan öğrenciler selamlarını vererek sahneden ayrıldılar.

- Klasik batı müziği grubunun sahneye çağrılmasıyla aynı süreç bu grup ile de yaşandı ve sunum başarı ile sorunsuz bir şekilde tamamlandı.

- Öğrencilerin tekrar müzik odasına gelip çalgılarını itina ile bırakmaları ve coşkulu bir şekilde birbirlerine sarılmaları öğretmenlerince gözlemlendi ve tüm öğrenciler bu etkinlikte ki başarılarından dolayı tebrik edildi ve tek tek kutlandı.

- Yapılan bu etkinliklerin öğrencilerde meydana getirdiği davranışsal değişikliklerin, onların sosyalleşme ve sosyal gelişim süreçlerine sağlamış olduğu büyük katkı görüldü.

- İzlenimler sonucunda, müzik derslerinin işlevselliğini artıracak etkinliklere yer verilmesi, ezberci eğitim yerine öğrencilerin yaparak yaşayarak ve sorgulayarak öğrenecekleri metotların eğitimcilerce tercih edilmesi gerektiği düşünülmektedir.

4.2. Müzikal İşlevselliğe ve Sosyalleşmeye Yönelik Gözlem Formu Sonuçları

Bu araştırmada öğrencilere uygulanan gözlem formu maddeleri, müzik ve rehberlik alanında uzman dört eğitimci kontrolünde M. E. B. İlköğretim Kurumları Müzik Öğretimi Genel Amaçları arasından seçilmiştir. Araştırmanın amaçları bölümünde yer alan, “alt problemler” niteliğindeki her bir soru, ilgili maddeleri kapsamaktadır. Deney grubunda bulunan 10 öğrencinin ölçülmek istenen davranışlarına ait sorusunun kapsadığı gözlem maddeleri ve yüzdelik sonuçları, tablolar ile gösterilmiştir.

- İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının ritim duygusu üzerindeki etkisi

Tablo 4.2.1. Müzikal beceri ölçümüne yönelik gözlem formunun 1,4 ve 16. maddelerinin yüzdelik dağılımları

		Öngözlem					Songözlem				
		Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek	Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek
M. 1	Kontrol Grubu	%10	%30	%20	%30	%10	%10	%30	%10	%20	%30
	Deney Grubu	%10	%40	%30	%10	%10	%0	%20	%20	%30	%30
M. 6	Kontrol Grubu	%30	%20	%10	%20	%20	%30	%10	%10	%30	%20
	Deney Grubu	%40	%10	%30	%0	%20	%0	%20	%30	%20	%30
M. 14	Kontrol Grubu	%10	%30	%20	%30	%10	%10	%10	%20	%30	%30
	Deney Grubu	%20	%40	%10	%30	%0	%0	%10	%20	%30	%40

Kontrol grubu öngözlem verilerine göre; madde 1 için, ritim duygusu ve ritim tekrar becerisi çok düşük gözlenenler (n=1, %10), düşük gözlenenler (n=3, %30), orta gözlenenler (n=2, %20), yüksek gözlenenler (n=3, %30), çok yüksek gözlenenler (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Madde 6 için; ritim çalgılarını çalabilme becerisi çok düşük gözlenenler (n=3, %30), düşük gözlenenler (n=2, %20), orta gözlenenler (n=1, %10), yüksek gözlenenler (n=2, %20), çok yüksek gözlenenler (n=2, %20) olarak belirlenmiştir.

Madde 14 için; hız gürlük ve yapısal özellikleri ayırt edebilme becerisi çok düşük gözlenenler (n=1, %10), düşük gözlenenler (n=3, %30), orta gözlenenler (n=2, %20), yüksek gözlenenler (n=3, %30), çok yüksek gözlenenler (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Kontrol grubu songözlem verilerine göre; madde 1 için, ritim duygusu ve ritim tekrar becerisi çok düşük gözlenenler (n=1, %10), düşük gözlenenler (n=3, %30), orta gözlenenler (n=1, %10), yüksek gözlenenler (n=2, %20), çok yüksek gözlenenler (n=3, %30) olarak belirlenmiştir.

Madde 6 için; ritim çalgılarını çalabilme becerisi çok düşük gözlenenler (n=3, %30), düşük gözlenenler (n=1, %10), orta gözlenenler (n=1, %10), yüksek gözlenenler (n=3, %30), çok yüksek gözlenenler (n=2, %20) olarak belirlenmiştir.

Madde 14 için; hız gürlük ve yapısal özellikleri ayırt edebilme becerisi çok düşük gözlenenler (n=1, %10), düşük gözlenenler (n=1, %10), orta gözlenenler (n=2, %20), yüksek gözlenenler (n=3, %30), çok yüksek gözlenenler (n=3, %30) olarak belirlenmiştir.

Deney grubu öngözlem verilerine göre; madde 1 için; ritim duygusu ve ritim tekrar becerisi çok düşük gözlenenler (n=1, %10), düşük gözlenenler (n=4, %40), orta gözlenenler (n=3, %30), yüksek gözlenenler (n=1, %10), çok yüksek gözlenenler (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Madde 6 için; ritim çalgılarını çalabilme becerisi çok düşük gözlenenler (n=4, %40), düşük gözlenenler (n=1, %10), orta gözlenenler (n=3, %30), yüksek gözlenenler (n=0, %0), çok yüksek gözlenenler (n=2, %20) olarak belirlenmiştir.

Madde 14 için; hız gürlük ve yapısal özellikleri ayırt edebilme becerisi çok düşük gözlenenler (n=2, %20), düşük gözlenenler (n=4, %40), orta gözlenenler (n=1, %10), yüksek gözlenenler (n=3, %30), çok yüksek gözlenenler (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Deney grubu son gözlem verilerine göre; madde 1 için; ritim duygusu ve ritim tekrar becerisi çok düşük gözlenenler (n=0, %0), düşük gözlenenler (n=2, %20), orta gözlenenler (n=2, %20), yüksek gözlenenler (n=3, %30), çok yüksek gözlenenler (n=3, %30) olarak belirlenmiştir.

Madde 6 için; ritim çalgılarını çalabilme becerisi çok düşük gözlenenler (n=0, %0), düşük gözlenenler (n=2, %20), orta gözlenenler (n=3, %30), yüksek gözlenenler (n=2, %20), çok yüksek gözlenenler (n=3, %30) olarak belirlenmiştir.

Madde 14 için; hız gürlük ve yapısal özellikleri ayırt edebilme becerisi çok düşük gözlenenler (n=0, %0), düşük gözlenenler (n=1, %10), orta gözlenenler (n=2, %20), yüksek gözlenenler (n=3, %30), çok yüksek gözlenenler (n=4, %40) olarak belirlenmiştir.

Bu verilere göre, kontrol grubu öğrencilerinin müzik dersi müfredatına göre almış olduğu 8 haftalık ders programının, onların ritim tekrar ve ayırt edebilme becerilerinde önemli bir farklılık meydana getirmediği görülmektedir.. Etkinlik kitaplarında ritimsel anlamda çalışmalar sunulsa da, bu çalışmaların öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyelerine uygun olmadığı görülmüştür.

Deney grubu öğrencilerinin ritim duyguları ve ritim tekrar becerileri ile müziklerin yapısal özelliklerini ayırt edebilme düzeylerindeki belirgin artış, ritmik egzersizlerin ve ritim aletleri ile yapılan grup çalışmalarının gerekliliğini göstermektedir. Öğrencilerin birebir içinde olduğu, uyguladığı ve tekrar yapabilme şansının verildiği ritimsel grup çalışmaları ile, en önemli müzikal unsurlardan biri olan ritim duygusu geliştirilmelidir. Müzik derslerinde oluşturulabilecek küçük gruplar ile ritim aletleri eşliğinde çalışmalar yapılmalı ve bununla ilgili öğrenci sunumları hazırlanmalıdır. Uygulamaya yönelik çalışmalar fazla zaman alsa da, öğrencilerde kalıcı izler bırakması açısından tercih edilmelidir.

- İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının ezgisel beceri üzerindeki etkisi

Tablo 4.2.2. Müzikal beceri ölçümüne yönelik gözlem formunun 2, 3 ve 5. maddelerinin yüzdelik dağılımları

		Öngözlem					Songözlem				
		Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek	Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek
M. 2	Kontrol Grubu	%0	%30	%50	%20	%0	%0	%30	%40	%30	%0
	Deney Grubu	%0	%50	%40	%10	%0	%0	%0	%40	%50	%10
M. 3	Kontrol Grubu	%0	%30	%40	%30	%0	%0	%20	%50	%20	%10
	Deney Grubu	%20	%30	%40	%10	%0	%0	%0	%40	%50	%10
M. 5	Kontrol Grubu	%0	%40	%20	%30	%10	%0	%40	%40	%20	%0
	Deney Grubu	%0	%40	%30	%30	%0	%0	%0	%20	%50	%30

Kontrol grubu öngözlem verilerine göre; madde 2 için, duyduğu ezgiyi sesiyle tekrar edebilme becerisi çok düşük gözlenenler, (n=0, %0), düşük gözlenenler (n=3, %30), orta gözlenenler (n=5, %50), yüksek gözlenenler (n=2, %20), çok yüksek gözlenenler (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 3 için; şarkıları temiz ve doğru söylemedeki yeterliliği çok düşük gözlenenler (n=0, %0), düşük gözlenenler (n=3, %30), orta gözlenenler (n=4, %40), yüksek gözlenenler (n=3, %30), çok yüksek gözlenenler (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 5 için; koro çalışmalarında grup ile söyleme becerisi çok düşük gözlenenler (n=0, %0), düşük gözlenenler (n=4, %40), orta gözlenenler (n=2, %20), yüksek gözlenenler (n=3, %30), çok yüksek gözlenenler (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Kontrol grubu son gözlem verilerine göre; madde 2 için, duyduğu ezgiyi sesiyle tekrar edebilme becerisi çok düşük gözlenenler, (n=0, %0), düşük gözlenenler (n=3, %30), orta gözlenenler (n=4, %40), yüksek gözlenenler (n=3, %30), çok yüksek gözlenenler (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 3 için; şarkıları temiz ve doğru söylemedeki yeterliliği çok düşük gözlenenler (n=0, %0), düşük gözlenenler (n=2, %20), orta gözlenenler (n=5, %50), yüksek gözlenenler (n=2, %20), çok yüksek gözlenenler (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Madde 5 için; koro çalışmalarında grup ile söyleme becerisi çok düşük gözlenenler (n=0, %0), düşük gözlenenler (n=4, %40), orta gözlenenler (n=4, %40), yüksek gözlenenler (n=2, %20), çok yüksek gözlenenler (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Deney grubu öngözlem verilerine göre; madde 2 için, duyduğu ezgiyi sesiyle tekrar edebilme becerisi çok düşük gözlenenler, (n=0, %0), düşük gözlenenler (n=5, %50), orta gözlenenler (n=4, %40), yüksek gözlenenler (n=1, %10), çok yüksek gözlenenler (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 3 için; şarkıları temiz ve doğru söylemedeki yeterliliği çok düşük gözlenenler (n=2, %20), düşük gözlenenler (n=3, %30), orta gözlenenler (n=4, %40), yüksek gözlenenler (n=1, %10), çok yüksek gözlenenler (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 5 için; koro çalışmalarında grup ile söyleme becerisi çok düşük gözlenenler (n=0, %0), düşük gözlenenler (n=4, %40), orta gözlenenler (n=3, %30), yüksek gözlenenler (n=3, %30), çok yüksek gözlenenler (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Deney grubu songözlem verilerine göre; madde 2 için, duyduğu ezgiyi sesiyle tekrar edebilme becerisi çok düşük gözlenenler, (n=0, %0), düşük gözlenenler (n=0, %0), orta gözlenenler (n=4, %40), yüksek gözlenenler (n=5, %50), çok yüksek gözlenenler (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Madde 3 için; şarkıları temiz ve doğru söylemedeki yeterliliği çok düşük gözlenenler (n=0, %0), düşük gözlenenler (n=0, %0), orta gözlenenler (n=4, %40), yüksek gözlenenler (n=5, %50), çok yüksek gözlenenler (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Madde 5 için; koro çalışmalarında grup ile söyleme becerisi çok düşük gözlenenler (n=0, %0), düşük gözlenenler (n=0, %0), orta gözlenenler (n=2, %20), yüksek gözlenenler (n=5, %50), çok yüksek gözlenenler (n=3, %30) olarak belirlenmiştir.

Kontrol grubu ile, belirlenen süre içerisinde müfredatta yer alan şarkılar çalışılmış ve bu şarkıların haftalık 1saatlik ders süresi içerisinde, tüm öğrencilerde kalıcı bir etki bırakmadığı gözlenmiştir. Ezgi ve şarkı söyleme becerisi yüksek olan öğrencilerin bu düzeylerinde az da olsa bir yükselmenin olması, bununla beraber seviyesi düşük öğrencilerin durumlarında belirgin bir farklılaşma olmaması, bu anlamdaki içeriğin “herkese yönelik” olmamasından kaynaklanmaktadır. Öğrencilerin, şarkıların tonunu bulmadaki zorlanmalarının ve şarkıları farklı tonda söylemelerinin giderilmesi, birebir veya küçük gruplar halinde çalışmalar yapılmasını gerektirmektedir.

Deney grubu ile yapılan etkinlik çalışmalarında özellikle “gitar” kullanılmasıyla, öğrencilerin ton duygusu ve şarkı söyleme becerilerinde belirgin bir gelişme olduğu gözlenmiştir. Koro çalışmalarında, çalışma esnasında sesini duyuracak “çok sesli” bir enstrümanın kullanılmasının, öğrencilerin ezgisel gelişimleri ve şarkı söyleme becerilerinin gelişimine büyük oranda katkı sağladığı görülmüştür. Ayrıca öğrencilerin beğenileri doğrultusunda seçtikleri parçaların dans eşliğinde seslendirilmesi etkinliğinde, “playback” tekniği ile öğrencilerin ezgisel tekrar becerilerinin arttığı gözlemlenmiş; öğrencilerin okul parçalarını seslendirirken de bu parçalara ait müzik kayıtlarının temin edilip bu kayıtlar eşliğinde çalışılması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

- İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının çalgı çalabilme ve üretebilme becerisi üzerindeki etkisi

Tablo 4.2.3. Müzikal beceri ölçümüne yönelik gözlem formunun 4, 11 ve 12. maddelerinin yüzdeler dağılımları

		Öngözlem					Songözlem				
		Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek	Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek
M. 4	Kontrol Grubu	%30	%20	%10	%30	%10	%20	%30	%0	%40	%10
	Deney Grubu	%20	%30	%20	%30	%0	%0	%0	%10	%50	%40
M. 11	Kontrol Grubu	%20	%50	%30	%0	%0	%10	%30	%40	%20	%0
	Deney Grubu	%10	%40	%0	%40	%10	%0	%10	%30	%10	%50
M. 12	Kontrol Grubu	%10	%40	%10	%40	%0	%10	%30	%10	%40	%10
	Deney Grubu	%40	%20	%20	%0	%20	%0	%20	%40	%20	%20

Kontrol grubu öngözlem verilerine göre; madde 4 için, bulunduğu sınıf ve yaşa göre flüt çalabilme derecesi çok düşük olanlar (n=3, %30), düşük olanlar (n=2, %20), orta olanlar (n=1, %10), yüksek olanlar (n=3, %30), çok yüksek olanlar (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Madde 11 için, kendi düzeyine uygun müziksel araç ve gereçler yapabilme isteği çok düşük olanlar (n=2, %20), düşük olanlar (n=5, %50), orta olanlar (n=3, %30), yüksek olanlar (n=0, %0), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 12 için, flüt dışında herhangi bir enstrüman çalabilmedeki yeterlilik düzeyi ve hazırbulunuşluk seviyesi çok düşük olanlar (n=1, %10), düşük olanlar (n=4, %40), orta olanlar (n=1, %10), yüksek olanlar (n=4, %40), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Kontrol grubu son gözlem verilerine göre; madde 4 için, bulunduğu sınıf ve yaşa göre flüt çalabilme derecesi çok düşük olanlar (n=2, %20), düşük olanlar (n=3, %30), orta olanlar (n=0, %0), yüksek olanlar (n=4, %40), çok yüksek olanlar (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Madde 11 için; kendi düzeyine uygun müziksel araç ve gereçler yapabilme isteği çok düşük olanlar (n=1, %10), düşük olanlar (n=3, %30), orta olanlar (n=4, %40), yüksek olanlar (n=2, %20), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 12 için; flüt dışında herhangi bir enstrüman çalabilmedeki yeterlilik düzeyi ve hazırbulunuşluk seviyesi çok düşük olanlar (n=1, %10), düşük olanlar (n=3, %30), orta olanlar (n=1, %10), yüksek olanlar (n=4, %40), çok yüksek olanlar (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Deney grubu öngözlem verilerine göre; madde 4 için, bulunduğu sınıf ve yaşa göre flüt çalabilme derecesi çok düşük olanlar (n=2, %20), düşük olanlar (n=3, %30), orta olanlar (n=2, %20), yüksek olanlar (n=3, %30), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 11 için, kendi düzeyine uygun müziksel araç ve gereçler yapabilme isteği çok düşük olanlar (n=1, %10), düşük olanlar (n=4, %40), orta olanlar (n=0, %0), yüksek olanlar (n=4, %40), çok yüksek olanlar (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Madde 12 için, flüt dışında herhangi bir enstrüman çalabilmedeki yeterlilik düzeyi ve hazırbulunuşluk seviyesi çok düşük olanlar (n=4, %40), düşük olanlar (n=2, %20), orta olanlar (n=2, %20), yüksek olanlar (n=0, %0), çok yüksek olanlar (n=2, %20) olarak belirlenmiştir.

Deney grubu son gözlem verilerine göre; madde 4 için, bulunduğu sınıf ve yaşa göre flüt çalabilme derecesi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=0, %0), orta olanlar (n=1, %10), yüksek olanlar (n=5, %50), çok yüksek olanlar (n=4, %40) olarak belirlenmiştir.

Madde 11 için, kendi düzeyine uygun müziksel araç ve gereçler yapabilme isteği çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=1, %10), orta olanlar (n=3, %30), yüksek olanlar (n=1, %10), çok yüksek olanlar (n=5, %50) olarak belirlenmiştir.

Madde 12 için, flüt dışında herhangi bir enstrüman çalabilmedeki yeterlilik düzeyi ve hazırbulunuşluk seviyesi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=2, %20), orta olanlar (n=4, %40), yüksek olanlar (n=2, %20), çok yüksek olanlar (n=2, %20) olarak belirlenmiştir.

Öngözlem sonuçlarına göre, her iki grup öğrencilerinin de, çoğunluğunun ve çoğunluğa yakınının flüt çalabilme ve farklı bir enstrümana olan hazır bulunuşluk düzeylerinin, olması gereken 7.sınıf seviyesinin altında olduğu belirlenmiştir. Ayrıca çoğu öğrencinin, herhangi bir ritim aleti dahil olmak üzere bir çalgı tasarlayamaması ve resmini dahi çizememesi, öğrencilerin çalgılar konusundaki yetersizliklerini ortaya çıkarmıştır. Kontrol grubu içerisinde bulunan çoğu öğrenci, müfredat doğrultusunda verilen flüt parçalarını nota okuma yetersizliğinden dolayı çalamamış ve bu öğrencilerin farklı enstrümanlara olan hazırbulunuşluk seviyelerinde belirgin bir değişiklik olmamıştır.

Deney grubuna uygulanan 2.etkinlik bünyesinde, hazır ritim aletlerinden yola çıkılarak kendi ritim aletlerini tasarlama ve kullanma becerilerinin kazandırılması ile, öğrencilerin yaratıcılıkları ve bu konuya olan ilgileri artırılmıştır. Ayrıca grup içerisinde kendi yaptıkları çalgıları kullanmaları, uğraşlarının olumlu bir sonucu olduğunu ve işe yaradığını kendilerine kanıtlamıştır. Bu ve bu gibi etkinlikler, öğrencilerin farklı çalgılara olan merakını ve hazırbulunuşluk seviyelerini büyük oranda artıracaktır. Ayrıca gitar ve flüt çalma etkinliğinde, bu iki enstrümanın birbirini olumlu yönde etkilemesi, flüt çalan öğrencilerin seviyesini belirgin bir şekilde artırmıştır. Flüt çalışma programının yine küçük gruplar halinde gerçekleştirilmesinin gerekliliği görülmüştür.

- İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının müzikal ihtiyaç, istek ve motivasyon gibi içsel süreçlere etkisi

Tablo 4.2.4. Müzikal beceri ölçümüne yönelik gözlem formunun 7, 8 ve 10. maddelerinin yüzdelik dağılımları

		Öngözlem					Songözlem				
		Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek	Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek
M. 7	Kontrol Grubu	%20	%20	%30	%30	%0	%10	%20	%40	%20	%10
	Deney Grubu	%0	%20	%40	%30	%10	%0	%0	%20	%50	%30
M. 8	Kontrol Grubu	%30	%20	%50	%0	%0	%20	%20	%40	%20	%0
	Deney Grubu	%0	%20	%30	%50	%0	%0	%0	%20	%40	%40
M. 10	Kontrol Grubu	%10	%20	%40	%30	%0	%10	%30	%30	%30	%0
	Deney Grubu	%10	%10	%30	%20	%30	%0	%0	%20	%30	%50

Kontrol grubu öngözlem verilerine göre; madde 7 için, bireysel ve birlikte müzik yapmaya isteklilik ve motivasyon derecesi çok düşük olanlar (n=2, %20), düşük olanlar (n=2, %20), orta olanlar (n=3, %30), yüksek olanlar (n=3, %30), çok yüksek olanlar (n= 0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 8 için; müzikal sorumluluk ve ödevlerini yerine getirme durumu çok düşük olanlar (n=3, %30), düşük olanlar (n=2, %20), orta olanlar (n=5, %50), yüksek olanlar (n=0, %0), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 10 için; müzik dersi süresinde, müzikal bir çevrede olduğunun farkına varabilme özelliği çok düşük olanlar (n=1, %10), düşük olanlar (n=2, %20), orta olanlar (n=4, %40), yüksek olanlar (n=3, %30), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Deney grubu öngözlem verilerine göre; madde 7 için, bireysel ve birlikte müzik yapmaya isteklilik ve motivasyon derecesi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=2, %20), orta olanlar (n=4, %40), yüksek olanlar (n=3, %30), çok yüksek olanlar (n= 1, %10) olarak belirlenmiştir.

Madde 8 için; müzikal sorumluluk ve ödevlerini yerine getirme durumu çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=2, %20), orta olanlar (n=3, %30), yüksek olanlar (n=5, %50), çok yüksek olanlar (n=0,%0) olarak belirlenmiştir.

Madde 10 için; müzik dersi süresinde, müzikal bir çevrede olduğunun farkına varabilme özelliği çok düşük olanlar (n=1, %10), düşük olanlar (n=1, %10), orta olanlar (n=3, %30), yüksek olanlar (n=2, %20), çok yüksek olanlar (n=3, %30) olarak belirlenmiştir.

Deney grubu songözlem verilerine göre; madde 7 için, bireysel ve birlikte müzik yapmaya isteklilik ve motivasyon derecesi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=0, %0), orta olanlar (n=2, %20), yüksek olanlar (n=5, %50), çok yüksek olanlar (n= 3, %30) olarak belirlenmiştir.

Madde 8 için; müzikal sorumluluk ve ödevlerini yerine getirme durumu çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=0, %0), orta olanlar (n=2, %20), yüksek olanlar (n=4, %40), çok yüksek olanlar (n=4,%40) olarak belirlenmiştir.

Madde 10 için; müzik dersi süresinde, müzikal bir çevrede olduğunun farkına varabilme özelliği çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=0, %0), orta olanlar (n=2, %20), yüksek olanlar (n=3, %30), çok yüksek olanlar (n=5, %50) olarak belirlenmiştir.

Kontrol grubu içerisinde, daha önceden motivasyonunu sağlamış ve müziğe yatkın olduğu düşünülen öğrenciler dışında; derse katılım, beraber müzik yapmaya isteklilik ve müzikal bir çevrenin gereklerine göre hareket etme gibi unsurların genel anlamda sınıfa hakim olmadığı görülmüştür. İlgili konumda bulunan öğrencilerin ise, aralıklarla müzik dersi

içerisinde farklı dersleri çalışmak istemesi dersin tutarlılık derecesini düşürmüştür. Ayrıca daha önceden verilen ödevlerin, az sayıda öğrenci tarafından yapılması ve gerekli araç gereçlerin unutulması, derse duyulan ciddiyetin yeterli olmadığını göstermiştir.

Deney grubu ile yapılan tüm etkinliklerde öğrencilerin aktif bir biçimde sürece dahil edilmesi, onların motivasyon derecesini yükseltmiş ve müzikal bir çevrede olduklarını onlara benimsetmiştir. Böylece öğrencilerin motivasyonunu artırmanın en önemli yolunun, onlara üstesinden gelebilecekleri ve sonunda keyif alabilecekleri sorumluluklar vermek olduğu görülmüştür. Düşük motivasyona ve sorumluluk duygusuna sahip öğrencilerin dahi, bu özelliklerinin ortalama bir seviyeye yükseltilmesi, onlara başarabilecekleri ve sunabilecekleri bir müzikal çevre yaratmayla doğru orantılıdır.

- İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının müzikal sosyal beceri üzerindeki etkisi

Tablo 4.2.5. Müzikal beceri ölçümüne yönelik gözlem formunun 13, 16 ve 17. maddelerinin yüzdelik dağılımları

		Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek	Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek
M. 13	Kontrol Grubu	%0	%10	%40	%40	%10	%0	%30	%0	%60	%10
	Deney Grubu	%0	%0	%50	%40	%10	%0	%0	%10	%40	%50
M. 16	Kontrol Grubu	%30	%20	%40	%10	%0	%10	%30	%40	%20	%0
	Deney Grubu	%0	%20	%40	%20	%20	%0	%0	%20	%20	%60
M. 17	Kontrol Grubu	%30	%50	%10	%10	%0	%20	%40	%20	%20	%0
	Deney Grubu	%30	%10	%40	%20	%0	%0	%10	%40	%20	%30

Kontrol grubu öngözlem verilerine göre; madde 13 için, farklı türdeki müzikleri dinleme ve beğeni duyabilme özelliği çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=1, %10), orta olanlar (n=4, %40), yüksek olanlar (n=4, %40), çok yüksek olanlar (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Madde 16 için; ders dışı müzik etkinliklerinde görev almaya isteklilik durumları çok düşük olanlar (n=3, %30), düşük olanlar (n=2, %20), orta olanlar (n=4, %40), yüksek olanlar (n=1, %10), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 17 için; belli başlı müzik okulları ve müzik ile ilgili meslekleri tanımaya duyduğu ihtiyaç özelliği çok düşük olanlar (n=3, %30), düşük olanlar (n=5, %50), orta olanlar (n=1, %10), yüksek olanlar (n=1, %10), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Kontrol grubu songözlem verilerine göre; madde 13 için, farklı türdeki müzikleri dinleme ve beğeni duyabilme özelliği çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=3, %30), orta olanlar (n=0, %0), yüksek olanlar (n=6, %60), çok yüksek olanlar (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Madde 16 için; ders dışı müzik etkinliklerinde görev almaya isteklilik durumları çok düşük olanlar (n=1, %10), düşük olanlar (n=3, %30), orta olanlar (n=4, %40), yüksek olanlar (n=2, %20), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 17 için; belli başlı müzik okulları ve müzik ile ilgili meslekleri tanımaya duyduğu ihtiyaç özelliği çok düşük olanlar (n=2, %20), düşük olanlar (n=4, %40), orta olanlar (n=2, %20), yüksek olanlar (n=2, %20), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Deney grubu öngözlem verilerine göre; madde 13 için, farklı türdeki müzikleri dinleme ve beğeni duyabilme özelliği çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=0, %0), orta olanlar (n=5, %50), yüksek olanlar (n=4, %40), çok yüksek olanlar (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Madde 16 için; ders dışı müzik etkinliklerinde görev almaya isteklilik durumları çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=2, %20), orta olanlar (n=4, %40), yüksek olanlar (n=2, %20), çok yüksek olanlar (n=2, %20) olarak belirlenmiştir.

Madde 17 için; belli başlı müzik okulları ve müzik ile ilgili meslekleri tanımaya duyduğu ihtiyaç özelliği çok düşük olanlar (n=3, %30), düşük olanlar (n=1, %10), orta olanlar (n=4, %40), yüksek olanlar (n=2, %20), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Deney grubu songözlem verilerine göre; madde 13 için, farklı türdeki müzikleri dinleme ve beğeni duyabilme özelliği çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=0, %0), orta olanlar (n=1, %10), yüksek olanlar (n=4, %40), çok yüksek olanlar (n=5, %50) olarak belirlenmiştir.

Madde 16 için; ders dışı müzik etkinliklerinde görev almaya isteklilik durumları çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=0, %0), orta olanlar (n=2, %20), yüksek olanlar (n=2, %20), çok yüksek olanlar (n=6, %60) olarak belirlenmiştir.

Madde 17 için; belli başlı müzik okulları ve müzik ile ilgili meslekleri tanımaya duyduğu ihtiyaç özelliği çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=1, %10), orta olanlar (n=4, %40), yüksek olanlar (n=2, %20), çok yüksek olanlar (n=3, %30) olarak belirlenmiştir.

İki grupta da yer alan öğrencilerin, farklı müziklere ve tarzlara ilgi duyduğu görülmüştür. Kontrol grubunda yer alan bazı öğrencilerin ders müfredatındaki müzik türleri ile ilgili araştırma yapması, onlara olumlu özellikler kazandırmış, müzikal anlamdaki araştırmacı yönlerine katkı sağlamıştır. Ders dışı etkinliklere ise, genel anlamda düşünülecek

olursa talebin az olması, onların derse olan motivasyonlarının yeterli düzeyde olmamasından kaynaklanmaktadır.

Kontrol grubu ile öngözlem sonuçlarında büyük farklılıklar olmamasına rağmen, etkinlikler sonucunda ölçülen deney grubu songözlem sonuçları, bu öğrencilerin müzikal beğenilerinin ve ders dışı etkinliklere katılım isteğinin büyük oranda arttığını göstermiştir. Ayrıca konser gezisi gibi birlikte yapılan aktivitelerin, müzikal anlamda farklı meslekleri tanıma ve ilgi duyma gibi istekleri artırdığı izlenmiştir.

- İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının müzik kültürü üzerindeki etkisi

Tablo 4.2.6. Müzikal beceri ölçümüne yönelik gözlem formunun 9, 15 ve 18. maddelerinin yüzdeler dağılımları

		Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek	Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek
M. 9	Kontrol Grubu	%30	%40	%30	%0	%0	%20	%10	%60	%10	%0
	Deney Grubu	%20	%50	%10	%10	%10	%0	%10	%40	%30	%20
M. 15	Kontrol Grubu	%0	%20	%40	%30	%10	%0	%20	%30	%40	%10
	Deney Grubu	%0	%20	%40	%20	%20	%0	%0	%10	%50	%40
M. 18	Kontrol Grubu	%20	%50	%30	%0	%0	%0	%40	%30	%30	%0
	Deney Grubu	%20	%40	%10	%30	%0	%0	%20	%20	%30	%30

Kontrol grubu öngözlem verilerine göre; madde 9 için, müzik yazısını doğru okuyabilme ve yazabilmedeki yeterlilik durumu çok düşük olanlar (n=3, %30), düşük olanlar (n=4, %40), orta olanlar (n=3, %30), yüksek olanlar (n=0, %0), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 15 için; Türk devlet ve toplulukları ile dünya müziklerinden belli başlı örnekleri tanıyabilme ve ayırt edebilme düzeyi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=2, %20), orta olanlar (n=4, %40), yüksek olanlar (n=3, %30), çok yüksek olanlar (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Madde 18 için; yaratıcılık özelliği ve bu özelliğini müzikal etkinliklerde kullanabilme düzeyi çok düşük olanlar (n= 2, %20), düşük olanlar (n=5, %50), orta olanlar (n=3, %30), yüksek olanlar (n=0, %0), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Kontrol grubu songözlem verilerine göre; madde 9 için, müzik yazısını doğru okuyabilme ve yazabilmedeki yeterlilik durumu çok düşük olanlar (n=2, %20), düşük olanlar

(n=1, %10), orta olanlar (n=6, %60), yüksek olanlar (n=1, %10), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 15 için; Türk devlet ve toplulukları ile dünya müziklerinden belli başlı örnekleri tanıyabilme ve ayırt edebilme düzeyi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=2, %20), orta olanlar (n=3, %30), yüksek olanlar (n=4, %40), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 18 için; yaratıcılık özelliği ve bu özelliğini müzikal etkinliklerde kullanabilme düzeyi çok düşük olanlar (n= 0, %0), düşük olanlar (n=4, %40), orta olanlar (n=3, %30), yüksek olanlar (n=3, %30), çok yüksek olanlar (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Deney grubu öngözlem verilerine göre; madde 9 için; müzik yazısını doğru okuyabilme ve yazabilmedeki yeterlilik durumu çok düşük olanlar (n=2, %20), düşük olanlar (n=5, %50), orta olanlar (n=1, %10), yüksek olanlar (n=1, %10), çok yüksek olanlar (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Madde 15 için; Türk devlet ve toplulukları ile dünya müziklerinden belli başlı örnekleri tanıyabilme ve ayırt edebilme düzeyi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=2, %20), orta olanlar (n=4, %40), yüksek olanlar (n=2, %20), çok yüksek olanlar (n=2, %20) olarak belirlenmiştir.

Madde 18 için; yaratıcılık özelliği ve bu özelliğini müzikal etkinliklerde kullanabilme düzeyi çok düşük olanlar (n= 2, %20), düşük olanlar (n=4, %40), orta olanlar (n=1, %10), yüksek olanlar (n=3, %30), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Deney grubu songözlem verilerine göre; madde 9 için, müzik yazısını doğru okuyabilme ve yazabilmedeki yeterlilik durumu çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=1, %10), orta olanlar (n=4, %40), yüksek olanlar (n=3, %30), çok yüksek olanlar (n=2, %20) olarak belirlenmiştir.

Madde 15 için; Türk devlet ve toplulukları ile dünya müziklerinden belli başlı örnekleri tanıyabilme ve ayırt edebilme düzeyi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=0, %0), orta olanlar (n=1, %10), yüksek olanlar (n=5, %50), çok yüksek olanlar (n=4, %40) olarak belirlenmiştir.

Madde 18 için; yaratıcılık özelliği ve bu özelliğini müzikal etkinliklerde kullanabilme düzeyi çok düşük olanlar (n= 0, %0), düşük olanlar (n=2, %20), orta olanlar (n=2, %20), yüksek olanlar (n=3, %30), çok yüksek olanlar (n=3, %30) olarak belirlenmiştir.

Genel anlamda her iki grubunda müzik yazısını okuma ve yazmadaki yetersizliği, daha önceki müzik eğitim dönemlerindeki aksaklıklardan kaynaklanmaktadır. Bu aksaklıklardan

dolayı öğrencilerin müfredat programında yer alan nota okuma ve yazma becerilerini gerçekleştirmelerinin zor olduğu görülmüştür. Bu sebeplerden dolayı olması gereken seviyenin çok altındaki bir seviyeden, müzikal okuma ve yazma çalışmaları yapılmıştır ve bu seviyeye göre öğrenciler değerlendirilmiştir. Ayrıca öğrencilerin, belli başlı popüler müzik örneklerinden dışında, Türk Müziği ile belli başlı dünya müziği örneklerine olan bilgi birikimleri ve ilgilerinin orta ve ortanın altında bir seviyede olduğu gözlenmiştir.

Deney grubu ile yapılan etkinlikler sonucunda, notasyon yazma ve okuma düzeyi öğrencilerde yükselmiş ve istenilen seviyeye getirilmiştir. Nota yazma ve okuma işlemi, öğrencilere sevdikleri etkinliklerin bir parçası olarak verilmeli, böylece etkinlikleri gerçekleştirirken kalıcı müzikal öğrenmeler sağlanmalıdır.

Ayrıca deney grubu öğrencilerinin, etkinlikler bünyesinde farklı müzik türlerini ve bunların ait oldukları kültürleri araştırması, dinlemesi, kıyafetlerini temin edip seslendirme örneği gerçekleştirmesi, ayrıca oyuna ve dansa dökmesi, öğrencilerin müzik kültürlerine büyük bir katkı sağladığı gibi onların yaratıcılık yönlerini kullanmasına da olanak sağlamıştır.

- İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının uyum sağlama ile saygı ve güven becerisi üzerine etkisi

Tablo 4.2.7. Sosyal beceri ve sosyalleşme ölçümüne yönelik gözlem formunun 1, 2 ve 3. maddelerinin yüzdeler dağılımları

		Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek	Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek
M. 1	Kontrol Grubu	%0	%20	%30	%40	%10	%0	%10	%60	%20	%10
	Deney Grubu	%0	%30	%40	%30	%0	%0	%0	%20	%40	%40
M. 2	Kontrol Grubu	%20	%20	%50	%10	%0	%0	%60	%30	%10	%0
	Deney Grubu	%10	%20	%30	%40	%0	%0	%0	%30	%30	%40
M. 3	Kontrol Grubu	%0	%10	%20	%60	%10	%0	%10	%60	%30	%0
	Deney Grubu	%0	%30	%40	%30	%0	%0	%0	%0	%70	%30

Kontrol grubu öngözlem verilerine göre; madde 1 için, öğretmenlerine ve arkadaşlarına duyduğu saygı ve güven düzeyi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=2, %20), orta olanlar (n=3, %30), yüksek olanlar (n=4, %40), çok yüksek olanlar (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Madde 2 için, grup içerisinde kabul görme ile grupla özdeşleşme çabası düzeyi çok düşük olanlar, (n=2, %20), düşük olanlar (n=2, %20), orta olanlar (n=5, %50), yüksek olanlar (n=1, %10), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 3 için, sınıf içi kurallara uyma, yerinden kalkmama ders dinleme gibi temel davranış özellikleri düzeyi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=1, %10), orta olanlar (n=2, %20), yüksek olanlar (n=6, %60), çok yüksek olanlar (n=1, %10) olarak belirlenmiştir

Kontrol grubu songözlem verilerine göre; madde 1 için, öğretmenlerine ve arkadaşlarına duyduğu saygı ve güven düzeyi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=1, %10), orta olanlar (n=6, %60), yüksek olanlar (n=2, %20), çok yüksek olanlar (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Madde 2 için, grup içerisinde kabul görme ile grupla özdeşleşme çabası düzeyi çok düşük olanlar, (n=0, %0), düşük olanlar (n=6, %60), orta olanlar (n=3, %30), yüksek olanlar (n=1, %10), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 3 için, sınıf içi kurallara uyma, yerinden kalkmama ders dinleme gibi temel davranış özellikleri düzeyi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=1, %10), orta olanlar (n=6, %60), yüksek olanlar (n=3, %30), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir

Deney grubu öngözlem verilerine göre; madde 1 için, öğretmenlerine ve arkadaşlarına duyduğu saygı ve güven düzeyi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=3, %30), orta olanlar (n=4, %40), yüksek olanlar (n=3, %30), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 2 için, grup içerisinde kabul görme ile grupla özdeşleşme çabası düzeyi çok düşük olanlar, (n=1, %10), düşük olanlar (n=2, %20), orta olanlar (n=3, %30), yüksek olanlar (n=4, %40), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 3 için, sınıf içi kurallara uyma, yerinden kalkmama ders dinleme gibi temel davranış özellikleri düzeyi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=3, %30), orta olanlar (n=4, %40), yüksek olanlar (n=3, %30), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir

Deney grubu songözlem verilerine göre; madde 1 için, öğretmenlerine ve arkadaşlarına duyduğu saygı ve güven düzeyi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=0, %0), orta olanlar (n=2, %20), yüksek olanlar (n=4, %40), çok yüksek olanlar (n=4, %40) olarak belirlenmiştir.

Madde 2 için, grup içerisinde kabul görme ile grupla özdeşleşme çabası düzeyi çok düşük olanlar, (n=0, %0), düşük olanlar (n=0, %0), orta olanlar (n=3, %30), yüksek olanlar (n=3, %30), çok yüksek olanlar (n=4, %40) olarak belirlenmiştir.

Madde 3 için, sınıf içi kurallara uyma, yerinden kalkmama ders dinleme gibi temel davranış özellikleri düzeyi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=0, %0), orta olanlar (n=0, %0), yüksek olanlar (n=7, %70), çok yüksek olanlar (n=3, %30) olarak belirlenmiştir.

Kontrol grubu gözlem sonuçlarına genel anlamda bakıldığında, öğrencilerin saygı, güven, grup ile özdeşleşme ve sınıf içi kurallara uyma değerlerinde istikrarsız bir farklılaşma olduğu görülmektedir. Bunun sebebi ders süresi içinde, öğrencilerin derse odaklanamaması, dersin kendilerine olan faydalarının tam olarak benimsenememesi ve diğer kişilik özellikleridir. Sınıf içi iletişim ve bireylerin birbirlerini anlamaya çalışma seviyesinin düşük ve daha altı gibi seviyeler göstermesi sebebiyle, öğrenciler arasında amaçlara ve hedeflere yönelik bir duygu birliği görülmemektedir. Sınıf içi kurallara uyma değerleri ise buna paralel olarak değişiklik göstermekte ve istikrarın sağlanamadığı belirlenmiştir.

Deney grubu öğrencilerinin etkinlik süresince grup içi davranışlarını olumlu yönde geliştirmeleri ve sosyal davranışlarını grubun beklentilerine göre düzeltmeleri; demokratik bir ortamda gerçekleştirilen, herkese söz hakkının verildiği ve grup etkileşiminin en üst seviyede olduğu etkinliklerle sağlanmıştır. Öğrencilerin, etkinlikler süresince gerçekleştirdikleri görevin farkında olmaları, bu görevler için gönüllü davranışlar sergilemeleri, beraberinde grup içi saygı, güven ve gruba ait olma davranışlarını da öğrencilere kazandırmıştır

- İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının dili kullanma, kendini çeşitli biçimlerde ifade becerisi üzerindeki etkisi

Tablo 4.2.8. Sosyal beceri ve sosyalleşme ölçümüne yönelik gözlem formunun 4, 5 ve 6. maddelerinin yüzdeler dağılımları

		Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek	Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek
M. 4	Kontrol Grubu	%0	%0	%50	%40	%10	%0	%0	%30	%60	%10
	Deney Grubu	%20	%40	%30	%10	%0	%0	%0	%40	%40	%20
M. 5	Kontrol Grubu	%0	%20	%60	%20	%0	%0	%0	%80	%20	%0
	Deney Grubu	%20	%30	%30	%20	%0	%0	%0	%30	%50	%20
M. 6	Kontrol Grubu	%10	%10	%40	%40	%0	%10	%10	%40	%40	%0
	Deney Grubu	%20	%10	%20	%30	%20	%20	%60	%20	%0	%0

Kontrol grubu öngözlem verilerine göre; madde 4 için, Türkçe'yi doğru ve etkin kullanma ile sözsel iletişim becerisi düzeyi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=0, %0), orta olanlar (n=5, %50), düşük olanlar (n=4, %40), çok düşük olanlar (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Madde 5 için; sözsel ve yazımsal anlamda kendini birey olarak ifade edebilme becerisi düzeyi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=2, %20), orta olanlar (n=6, %60), yüksek olanlar (n=2, %20), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 6 için; ders içi etkinliklerde heyecan, kaygı gibi faktörlerin kendini ifade edebilmesine etki düzeyi çok düşük olanlar (n=1, %10), düşük olanlar (n=1, %10), orta olanlar (n=4, %40), yüksek olanlar (n=4, %40), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Kontrol grubu songözlem verilerine göre; madde 4 için, Türkçe'yi doğru ve etkin kullanma ile sözsel iletişim becerisi düzeyi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=0, %0), orta olanlar (n=3, %30), düşük olanlar (n=6, %60), çok düşük olanlar (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Madde 5 için; sözsel ve yazımsal anlamda kendini birey olarak ifade edebilme becerisi düzeyi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=0, %0), orta olanlar (n=8, %80), yüksek olanlar (n=2, %20), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 6 için; ders içi etkinliklerde heyecan, kaygı gibi faktörlerin kendini ifade edebilmesine etki düzeyi çok düşük olanlar (n=1, %10), düşük olanlar (n=1, %10), orta olanlar (n=4, %40), yüksek olanlar (n=4, %40), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Deney grubu öngözlem verilerine göre; madde 4 için, Türkçe'yi doğru ve etkin kullanma ile sözsel iletişim becerisi düzeyi çok düşük olanlar (n=2, %20), düşük olanlar (n=4, %40), orta olanlar (n=3, %30), düşük olanlar (n=1, %10), çok düşük olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 5 için; sözsel ve yazımsal anlamda kendini birey olarak ifade edebilme becerisi düzeyi çok düşük olanlar (n=2, %20), düşük olanlar (n=3, %30), orta olanlar (n=3, %30), yüksek olanlar (n=2, %20), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 6 için; ders içi etkinliklerde heyecan, kaygı gibi faktörlerin kendini ifade edebilmesine etki düzeyi çok düşük olanlar (n=2, %20), düşük olanlar (n=1, %10), orta olanlar (n=2, %20), yüksek olanlar (n=3, %30), çok yüksek olanlar (n=2, %20) olarak belirlenmiştir.

Deney grubu songözlem verilerine göre; madde 4 için, Türkçe'yi doğru ve etkin kullanma ile sözsel iletişim becerisi düzeyi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=0, %0), orta olanlar (n=4, %40), düşük olanlar (n=4, %40), çok düşük olanlar (n=2, %20) olarak belirlenmiştir.

Madde 5 için; sözsel ve yazımsal anlamda kendini birey olarak ifade edebilme becerisi düzeyi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=0, %0), orta olanlar (n=3, %30), yüksek olanlar (n=5, %50), çok yüksek olanlar (n=2, %20) olarak belirlenmiştir.

Madde 6 için; ders içi etkinliklerde heyecan, kaygı gibi faktörlerin kendini ifade edebilmesine etki düzeyi çok düşük olanlar (n=2, %20), düşük olanlar (n=6, %60), orta olanlar (n=2, %20), yüksek olanlar (n=0, %0), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Kontrol grubunun, ders içi faaliyetler sonucunda kendilerini ifade etme ve Türkçe'yi doğru kullanma becerilerinde olumlu artışlar görülse de, sözsel ve yazımsal anlamda birey olarak kendilerini ifade etme becerilerinde önemli bir yükselme görülmemiştir. Öğrencilere kendilerini rahat ifade edebilecek demokratik bir ortam yaratılmaya çalışılsa da, kaygı ve heyecan durumlarında herhangi bir değişiklik olmaması buna neden olarak gösterilebilir. Ders süresinin 1saatle sınırlı olması ve müfredat konuları içerisinde ifade becerisine yönelik bir içerik olmamasından dolayı gözlem sonuçlarında önemli bir değişiklik görülmemiştir.

Alternatif etkinliklerin kullanılması ile, deney grubu öğrencilerinin kendilerine olan güvenlerinin artması sayesinde ifade becerilerinde de olumlu değişiklikler farkedilmiş, grup içi iletişimin çok daha rahat sağlanmaya başladığı görülmüştür. Bunda öğretim tekniklerinden “beyin fırtınası” tekniğinin de önemli bir rolü bulunmaktadır. Bu tür alternatif öğretim teknikleri ile ders süreci desteklenmeli, öğrencilerin grup içerisinde düzgün bir anlatımla kendilerini rahat ifade edebilecekleri bir sınıf ortamı yaratılmalıdır. Ayrıca, öğrencilerin ilgi ve beklentileri doğrultusundaki etkinliklere katılım isteği, onların grup karşısındaki heyecan ve kaygı düzeylerini en aza indirmektedir. Bu da, önemli bir sosyal beceri olan kendini ifade edebilme becerisinin öğrencilere kazandırılmasında alternatif etkinlikleri gerekli kılmaktadır.

- İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının görev alma ve sorumluluk becerisi üzerindeki etkisi

Tablo 4.2.9. Sosyal beceri ve sosyalleşme ölçümüne yönelik gözlem formunun 7, 8 ve 9. maddelerinin yüzdelik dağılımları

		Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek	Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek
M. 7	Kontrol Grubu	%10	%30	%50	%10	%0	%10	%50	%20	%20	%0
	Deney Grubu	%30	%20	%40	%10	%0	%0	%0	%30	%60	%10
M. 8	Kontrol Grubu	%0	%40	%20	%30	%10	%0	%20	%70	%0	%10
	Deney Grubu	%0	%30	%30	%30	%10	%0	%0	%20	%20	%60
M. 9	Kontrol Grubu	%10	%40	%20	%20	%10	%0	%50	%40	%0	%10
	Deney Grubu	%10	%20	%40	%30	%0	%0	%0	%20	%30	%50

Kontrol grubu öngözlem verilerine göre; madde 7 için, kendi ilgi ve yeteneklerinin farkında olabilme ve bunun üzerine çaba sarfetme seviyesi çok düşük olanlar (n=1, %10), düşük olanlar (n=3, %30), orta olanlar (n=5, %50), yüksek olanlar (n=1, %10), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 8 için; ders içi ve ders dışı etkinliklerde sorumluluk alma ve kendini kanıtlama güdüsü çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=4, %40), orta olanlar (n=2, %20), yüksek olanlar (n=3, %30), çok yüksek olanlar (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Madde 9 için; okul içi sosyal etkinliklerin gerektirdiği grup çalışmalarına gereken özeni gösterme derecesi çok düşük olanlar (n=1, %10), düşük olanlar (n=4, %40), orta olanlar (n=2, %20), yüksek olanlar (n=2, %20), çok yüksek olanlar (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Kontrol grubu songözlem verilerine göre; madde 7 için, kendi ilgi ve yeteneklerinin farkında olabilme ve bunun üzerine çaba sarfetme seviyesi çok düşük olanlar (n=1, %10), düşük olanlar (n=5, %50), orta olanlar (n=2, %20), yüksek olanlar (n=2, %20), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 8 için; ders içi ve ders dışı etkinliklerde sorumluluk alma ve kendini kanıtlama güdüsü çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=2, %20), orta olanlar (n=7, %70), yüksek olanlar (n=0, %0), çok yüksek olanlar (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Madde 9 için; okul içi sosyal etkinliklerin gerektirdiği grup çalışmalarına gereken özeni gösterme derecesi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=5, %50), orta olanlar (n=4, %40), yüksek olanlar (n=0, %0), çok yüksek olanlar (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Deney grubu öngözlem verilerine göre; madde 7 için, kendi ilgi ve yeteneklerinin farkında olabilme ve bunun üzerine çaba sarfetme seviyesi çok düşük olanlar (n=3, %30), düşük olanlar (n=2, %20), orta olanlar (n=4, %40), yüksek olanlar (n=1, %10), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 8 için; ders içi ve ders dışı etkinliklerde sorumluluk alma ve kendini kanıtlama güdüsü çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=3, %30), orta olanlar (n=3, %30), yüksek olanlar (n=3, %30), çok yüksek olanlar (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Madde 9 için; okul içi sosyal etkinliklerin gerektirdiği grup çalışmalarına gereken özeni gösterme derecesi çok düşük olanlar (n=1, %10), düşük olanlar (n=2, %20), orta olanlar (n=4, %40), yüksek olanlar (n=3, %30), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Deney grubu songözlem verilerine göre; madde 7 için, kendi ilgi ve yeteneklerinin farkında olabilme ve bunun üzerine çaba sarfetme seviyesi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=0, %0), orta olanlar (n=3, %30), yüksek olanlar (n=6, %60), çok yüksek olanlar (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Madde 8 için; ders içi ve ders dışı etkinliklerde sorumluluk alma ve kendini kanıtlama güdüsü çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=0, %0), orta olanlar (n=2, %20), yüksek olanlar (n=2, %20), çok yüksek olanlar (n=6, %60) olarak belirlenmiştir.

Madde 9 için; okul içi sosyal etkinliklerin gerektirdiği grup çalışmalarına gereken özeni gösterme derecesi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=0, %0), orta olanlar (n=2, %20), yüksek olanlar (n=3, %30), çok yüksek olanlar (n=5, %50) olarak belirlenmiştir.

Kontrol grubu öğrencilerinin songözlem formu sonuçlarına göre, ilgi ve yeteneklerinin farkında olma ve bunun için bir çaba harcama, sorumluluk alma, okul içi sosyal etkinliklerde görev almaya yatkınlık gibi içsel özelliklerinin yeterli bir seviyede olmaması, müzik dersi müfredatının tam anlamıyla öğrencilerin ilgi ve beklentilerine göre hazırlanmamasından kaynaklanmaktadır. Okulun fiziksel ve çevresel şartlarının yetersiz olmasından dolayı, müzik dersi müfredatının gerektirdiği teknik şartlar sağlanamamış ve öğrencilerle yapılması gereken etkinliklerin büyük bir bölümü gerçekleşmemiştir. Bu durum öğrencilerin sosyal etkinliklere olan ilgi ve katılımlarını büyük oranda azaltmıştır.

Deney grubu öğrencileri ile yapılan tüm etkinliklerde öğrencilerin ulaşabilecekleri ve gerçekleştirebilecekleri hedefler seçilmiştir. Öğrencilere daha önceden, yapılacak etkinliklerin içeriğinin ve hedeflenen davranışların anlatılmasının onların ilgi ve dikkatini çektiği görülmüştür. Seçilen etkinliklerin yine öğrencilerin ilgisi doğrultusunda olması ve içeriksel olarak popüler özellikler göstermesi, etkinliklere olan özen derecelerini ve doğru orantılı olarak sorumluluk duygularını güçlendirmiştir. Bununla beraber, öğrencilerin daha önceden

karşılaşmadıkları müzikal faaliyetlerde bulunmaları ve bunları bir ekip çalışması ile gerçekleştirmeleri, öğrenciler arasında kendini kanıtlama ve birlikte sorumluluk alma gibi güdülerini harekete geçirmiştir.

- İlköğretim 7. sınıf müzik dersinin işlevselliğinde müzik eğitim programının müzikal sosyal beceri üzerindeki etkisi

Tablo 4.2.10. Sosyal beceri ve sosyalleşme ölçümüne yönelik gözlem formunun 10, 11 ve 12. maddelerinin yüzdeleri dağılımları

		Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek	Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek
M. 10	Kontrol Grubu	%10	%30	%40	%10	%10	%0	%40	%30	%30	%0
	Deney Grubu	%30	%20	%30	%20	%0	%0	%0	%50	%30	%20
M. 11	Kontrol Grubu	%20	%40	%30	%0	%10	%40	%10	%30	%20	%0
	Deney Grubu	%10	%10	%30	%50	%0	%0	%10	%60	%0	%30
M. 12	Kontrol Grubu	%10	%20	%40	%30	%0	%0	%20	%70	%10	%0
	Deney Grubu	%20	%40	%20	%0	%20	%0	%0	%20	%50	%30

Kontrol grubu öngözlem verilerine göre; madde 10 için; duygu düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade edebilme yatkınlığı seviyesi çok düşük olanlar (n=1, %10), düşük olanlar (n=3, %30), orta olanlar (n=4, %40), yüksek olanlar (n=1, %10), çok yüksek olanlar (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Madde 11 için; grup içerisinde yaratıcılık ve üretime duyduğu istek düzeyi çok düşük olanlar (n=2, %20), düşük olanlar (n=4, %40), orta olanlar (n=3, %30), yüksek olanlar (n=0, %0), çok yüksek olanlar (n=1, %10) olarak belirlenmiştir.

Madde 12 için; sevgi, hoşgörü, paylaşım ve sorumluluk alma duygularının müzik dersi içerisindeki yeri ve faktörünün düzeyi çok düşük olanlar (n=1, %10), düşük olanlar (n=2, %20), orta olanlar (n=4, %40), yüksek olanlar (n=3, %30), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Kontrol grubu songözlem verilerine göre; madde 10 için, duygu düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade edebilme yatkınlığı seviyesi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=4, %40), orta olanlar (n=3, %30), yüksek olanlar (n=3, %30), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 11 için; grup içerisinde yaratıcılık ve üretime duyduğu istek düzeyi çok düşük olanlar (n=4, %40), düşük olanlar (n=1, %10), orta olanlar (n=3, %30), yüksek olanlar (n=2, %20), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 12 için; sevgi, hoşgörü, paylaşım ve sorumluluk alma duygularının müzik dersi içerisindeki yeri ve faktörünün düzeyi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=2, %20), orta olanlar (n=7, %70), yüksek olanlar (n=1, %10), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Deney grubu öngözlem verilerine göre; madde 10 için, duygu düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade edebilme yatkınlığı seviyesi çok düşük olanlar (n=3, %30), düşük olanlar (n=2, %20), orta olanlar (n=3, %30), yüksek olanlar (n=2, %20), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 11 için; grup içerisinde yaratıcılık ve üretime duyduğu istek düzeyi çok düşük olanlar (n=1, %10), düşük olanlar (n=1, %10), orta olanlar (n=3, %30), yüksek olanlar (n=5, %50), çok yüksek olanlar (n=0, %0) olarak belirlenmiştir.

Madde 12 için; sevgi, hoşgörü, paylaşım ve sorumluluk alma duygularının müzik dersi içerisindeki yeri ve faktörünün düzeyi çok düşük olanlar (n=2, %20), düşük olanlar (n=4, %40), orta olanlar (n=2, %20), yüksek olanlar (n=0, %0), çok yüksek olanlar (n=2, %20) olarak belirlenmiştir.

Deney grubu songözlem verilerine göre; madde 10 için, duygu düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade edebilme yatkınlığı seviyesi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=0, %0), orta olanlar (n=5, %50), yüksek olanlar (n=3, %30), çok yüksek olanlar (n=2, %20) olarak belirlenmiştir.

Madde 11 için; grup içerisinde yaratıcılık ve üretime duyduğu istek düzeyi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=1, %10), orta olanlar (n=6, %60), yüksek olanlar (n=0, %0), çok yüksek olanlar (n=3, %30) olarak belirlenmiştir.

Madde 12 için; sevgi, hoşgörü, paylaşım ve sorumluluk alma duygularının müzik dersi içerisindeki yeri ve faktörünün düzeyi çok düşük olanlar (n=0, %0), düşük olanlar (n=0, %0), orta olanlar (n=2, %20), yüksek olanlar (n=5, %50), çok yüksek olanlar (n=3, %30) olarak belirlenmiştir.

Müzik dersi müfredatının uygulandığı kontrol grubunda, kendini müzikle ifade edebilecek düzeyde öğrenciler bulunduğu gibi orta ve ortanın altındaki düzeyde kalan öğrenciler de bulunmaktadır. Müfredatta yer alan programla öğrencilerin duygu ve düşüncelerini rahatlıkla ifade edebilecekleri bir ortam yaratılmaya çalışılsa da, seviye ve derse

olan ilgi farklılıkları bunu kısmen de olsa engellemiştir. Buna paralel olarak öğrencilerin yaratıcılıklarını ortaya çıkarmaya dayalı olarak planlanmış etkinlikler de tam anlamıyla hedefini gerçekleştirememiştir. Sınıfa hakim olan bir hoşgörü havası vardır fakat, ilgi ve beklenti farklılıklarından dolayı bu hoşgörü havası dersin lehine çevrilememiş ve öğrencilerin alması gereken müzikal sorumluluklar tam anlamıyla karşılanamamıştır.

Deney grubu öğrencileri için hazırlanan etkinliklerin özünde, öğrencilerin ders dışındaki gündelik hayatlarında kullandıkları müzikal birikimleri; duygu ve düşüncelerini rahatlıkla ifade edebilecekleri müzikal zevkleri ve alışkanlıkları bulunmaktadır. Bu müzikal zevkler ve gündelik hayatta kullandıkları birikimler sayesinde öğrencilerin ifade güçleri ve konsantrasyonları, etkinlikler sürecinde en üst düzeye çıkmıştır. Grup çalışmaları sırasında, yine zevklerin ve alışkanlıkların kaynaştırılmasıyla yaratıcı fikirler ortaya çıkmış ve bu fikirlerin gerçekleştirilmesiyle de paylaşım ve hoşgörüye dayalı bir ortam elde edilmiştir. Ayrıca öğrencilere her etkinlikte söz hakkı verilmesi ve sözlerinin dikkate alınması, bir birey olduklarını hissetmeleri ve fikirlerinin değerli olduğunu bilmeleri açısından kişisel gelişimlerine katkı sağlamıştır.

5. TARTIŞMA

Bu araştırmanın amaçlarından biri, önceden de belirtildiği gibi müzik dersinin geleneksel eğitim metotları dışında, öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrendiği ve kalıcı izli davranışların öğrencilere kazandırıldığı alternatif etkinliklerle müzik dersinin mevcut işlevselliğini artırmaktır. Araştırma sonuçlarına göre ise kontrol ve deney grupları arasında, müzikal etkinliklerin kullanılmasıyla müzikal ve sosyal becerilerin kazanımı anlamında büyük farklılıklar görülmüştür. Bu sonuçlar, farklı alanlarda da gerçekleştirilmiş araştırma bulgularıyla paralellik göstermektedir.

İlköğretim ikinci kademe müzik dersi müfredat programının amaçlarına ulaşma düzeyine ilişkin çalışması sonucunda Polat (2005) görüşlerini; “bu çalışmada ilköğretim okulu ikinci kademe müzik dersi müfredat programının amaçlarına ulaşma düzeyine ilişkin öğretmen görüşleri incelenmiştir. Elde edilen sonuçlar, ilköğretim ikinci kademe müzik dersi müfredat programı amaçlarının çoğunluğuna ulaşamadığını; bir kısmına ise kısmen ulaşıldığını göstermektedir” şeklinde belirtmiştir.

Müzik eğitiminde aktif öğrenme teknikleri konulu çalışmasında Çizmeçi (2006), bu öğrenme tekniklerine bağlı müzik öğretiminin etkilerine dayalı sonuçlarını şu şekilde belirtmiştir; “Aktif öğrenme tekniklerine dayalı müzik öğretiminin uygulandığı deney grubu ile geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretiminin uygulandığı kontrol grubu arasında müzik bilgilerinin öğrenilmesi açısından, Aktif öğrenme tekniklerine dayalı müzik öğretiminin uygulandığı deney grubunun lehine anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır.

Aktif öğrenme tekniklerine dayalı müzik öğretiminin uygulandığı deney grubu ile geleneksel yaklaşıma dayalı müzik öğretiminin uygulandığı kontrol grubu arasında müziksel işleme becerilerinin gelişmesi açısından, Aktif öğrenme tekniklerine dayalı müzik öğretiminin uygulandığı deney grubunun lehine anlamlı farklılıklar olduğu saptanmıştır”.

Bu saptamalarının sonucunda Aktif öğrenme tekniklerine bağlı müzik öğretiminin kazanımlarını şu şekilde ifade etmiştir;

“ Aktif öğrenme tekniklerine dayalı müzik öğretimi, öğrencilere kendilerini ifade edebilme ortamları sağlamıştır.

Aktif öğrenme tekniklerine dayalı müzik öğretimi, öğrencilerin müzik dersine olan ilgisini artırmaktadır.

Aktif öğrenme tekniklerine dayalı müzik derslerine katılan öğrenciler, aktif öğrenme ortamının diğer öğrenme ortamlarına göre daha eğlenceli olduğu, müzikle ilgili bilgi ve becerileri aktif öğrenme ortamında daha kolay kazandıkları görüşündedirler”.

Bu sonuçlar, müzik dersi bünyesinde gerçekleştirilmesi gereken müziksel etkinlikleri zorunlu kılmaktadır. Etkinlikler sayesinde öğrencilerin ilgi ve motivasyon değerlerinde önemli farklılıklar gerçekleşecek, bu da öğrencilerin müzik ve diğer derslerinde ki başarısını olumlu anlamda etkileyecektir.

Barış (2008) ‘a göre, “bireyin sosyal hayattaki başarısı ve mutluluğu için gerekli olan sosyal becerileri kazanmasında, çocukluk yıllarında kendini en rahat şekilde ifade edebileceği, arkadaşlık ilişkilerini ve işbirliği bilincini geliştirebileceği, yeteneklerinin farkına varabileceği yol müzik ve müziksel etkinliklerdir”.

Ders dışı müziksel etkinlikler içerikli çalışmada Bebek (2007), bulgularını şu şekilde yorumlamıştır; “Elde edilen bulgulara göre, sınıf değişkenine göre öğrencilerin müziksel davranış ve yaşantılarında oluşan değişimin anlamlı farklılık gösterdiği saptanmıştır. Müzik öğretmeniyle ders yapma süresi bu davranışların oluşumunda farklılık yaratan bir durum değildir. Ders dışı müziksel etkinliklere katılan öğrencilerin beklenen müziksel davranış ve yaşantı değişikliğini diğer öğrencilere göre daha fazla gösterdikleri saptanmıştır. Bu durumda ders dışı müziksel etkinliklerin öğrencilerin müziksel yaşantı ve davranışlarında olumlu ve belirgin etkiler yaptığı sonucuna varılabilir.

Müzik dersinin işlevsel olarak yetersiz kaldığı durumlar bulunmaktadır. Bu durumlarda etkinlikler sadece ders dışında kalmamalı, ders müfredatı içerisine de daha kalıcı etkinlikler eklenmelidir.

Canbay (2007), müzikal etkinliklerin gerekliliğine ilişkin düşünceleri makalesinde şu şekilde belirtmiştir.

“Örgün eğitim sistemimizde önemli bir yeri olan ve ilköğretim okullarında sosyal etkinlikler içerisinde tanımlanan Müzik kulübü etkinlikleri, genel müzik eğitimimizin olduğu kadar, özgen müzik eğitiminin de önemli bir halkasını oluşturmaktadır. Genel müzik eğitiminin okul içerisindeki veriminin artırılması ve öğrencilerin, ders yükümlülüğü dışında “severek - isteyerek” yaptıkları bir etkinlik olması bakımından Müzik kulübü etkinlikleri daha da önemli hâle gelmektedir”.

Öztopalan (2007) 6,7 ve 8. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumları ve akademik başarıları arasındaki ilişki konulu araştırma sonuçlarında şunlara değinmiştir; “Müzik eğitiminin en önemli amaçlarından biri de dinlemeyi ve yorumlamayı öğretmektir. Çocukların aktif ya da sadece dinleyici olarak müzik etkinliklerine katılmaları onların müziğin diğer boyutları olan eleştirmeyi, dinlemeyi, anlayıp yorumlamayı öğrenmesi açısından önemli olabilir. Çocuğun özellikle duyuşsal özelliklerinin gelişiminde, estetik duygularının ön plana çıkmasında, zihinsel gelişiminde müzik dinlemek ve müzik etkinliklerine katılmak, müzik dersine karşı tutumlarını etkileyebilir”.

Ayrıca müzik dersi müfredat programı hazırlanırken, ders kitaplarındaki tüm etkinliklerin öğrencilerin seviyelerine ve uygulanabilirliğe göre olmasına dikkat edilmesi gerekmektedir.

Öztürk (2006), araştırma sonucunda öğretim programıyla ilgili şu sonuçlara yer vermiştir;

“Öğretim programı, müzik eğitiminin sağlıklı uygulanabilmesi açısından ve öğretmene yeterli kaynak oluşturup, rehberlik edebilmesi bakımından en önemli unsurlardan birisidir. Ankete katılan öğretmenlerin çoğunluğu, öğretim programının hazırlanmasında, müzik öğretmenlerinin görüşlerine başvurulmadığı görüşündedir. Ders kitaplarının ise öğrencilerin ses özelliklerine uygun olmadığını düşünen öğretmen sayısı çoğunluktadır. Öğretim programının, çağdaş, yeniliklere açık ve müzik eğitiminden beklenen amaçların oluşumuna hizmet eder nitelikte olması sağlanmalıdır”.

Müzik derslerinin müziksel işlevselliğinin yanı sıra; öğrencilerin sosyal gelişimlerine ve sosyalleşmelerine sağladığı katkı da araştırmanın bulgular bölümünden anlaşılmaktadır. Bu anlamdaki işlevselliği arttırmanın, müzik dersi müfredatının genişletilmesi ve etkinliğe dayalı metotların kullanılması ile mümkün olduğu yine araştırmada elde edilen sonuçlardandır. Araştırma aynı zamanda, müzik dersi dışında da genel anlamda tüm alanların, öğrencilerin sosyalleşmesine sağladığı katkıyla ilgili araştırma sonuçlarını desteklemektedir.

Yine Bebek (2007), araştırma sonuçlarında şu sonuçlara varmıştır; “Örnekleme oluşturan müzik öğretmenlerinin çoğunluğunun öğrencilerin müziksel etkinlikler sonucunda daha disiplinli bir davranış biçimi geliştirdikleri, sorumluluk duygularının geliştiği, daha uyumlu davranışlar gösterdikleri, kendilerini daha rahat ifade ettikleri görüşünde oldukları saptanmıştır. Bu durumda öğretmenlerin, müziksel etkinliklere katılan öğrencilerde olumlu

kişisel davranış değişiklikleri görüldüğü görüşünde oldukları sonucuna varılabilir. Örnekleme oluşturan öğretmenlerin öğrencilerin ders durumuna ilişkin olarak öğrencilerin derslerdeki dikkat düzeyinin arttığı, derslere devamsızlık problemlerinin azaldığı, sınıf içi etkinliklerde performanslarının arttığı, ders dışı etkinliklere katılmaya daha istekli oldukları görüşlerine büyük ölçüde katıldıkları belirlenmiştir. Bu sonuçlara göre öğretmenlerin, müziksel etkinliklerin öğrencilerin ders durumuna ilişkin davranışlarında önemli ölçüde olumlu etkileri olduğunu gözlemledikleri sonucuna varılabilir”.

Sosyal anlamda müzikal etkinliklerin ders bünyesi içerisinde arttırılmasıyla, okul içerisindeki etkinliklere katılmayan büyük bir çoğunluk da, bu etkinliklerden istifade edip kazanmaları gereken sosyal becerilere sahip olacaktır.

Canbay (2007), bu etkinliklerin öğrencilere olan kazanımlarını şu şekilde belirtmiştir;

- a) İnsan haklarına ve demokrasi ilkelerine saygı duyabilme,
- b) Kendini tanıyabilme, bireysel hedeflerini belirleyebilme,
- c) Çevreyi koruma bilinci ile hareket edebilme,
- d) Kendine ve çevresindekilere güven duyabilme,
- e) Planlı çalışma alışkanlığı edinebilme, serbest zamanlarını etkin ve verimli değerlendirebilme,
- f) Girişimci olabilme ve bunu başarı ile sürdürebilme, yeni durum ve ortamlara uyabilme,
- g) Savurganlığı önleme ve tutumlu olabilme,
- h) Bireysel farklılıklara saygılı olabilme; farklı görüş, düşünce, inanç anlayışı ve kültürel değerleri hoşgörü ile karşılayabilme,
- i) Aldığı görevi istekle yapabilme, sorumluluk alabilme,
- j) Bireysel olarak veya başkalarıyla iş birliği içinde çevresindeki toplumsal sorunlarla ilgilenebilme ve bunların çözümüne katkı sağlayacak nitelikte projeler geliştirebilme; bunları uygulayabilme,
- k) Grupça yapılan görevleri tamamlamak için istekle çalışabilme ve gruba karşı sorumluluk duyabilme gibi tutum, davranış ve becerilerin kazandırılmasına çalışılır.

Öztopalan (2007) çalışmasında, müzik derslerinin daha verimli geçmesinde ve öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarını olumlu yönde geliştirmede i birlikçi öğrenme yöntem ve tekniklerine yer verilmesi gerekti i sonucuna ula mı tır.

Barı (2008), sosyalleşme sürecinde müzik etkinliğinin etkisini şu şekilde belirtmiştir;

“Sosyalleşme süreci içerisinde sınıf içerisinde ve dışarıda yapılacak müziksel etkinlikler sayesinde çocuk, grup içerisinde bir yer edinerek birlikte iş yapma alışkanlığı, kurallara uyma gibi alışkanlıklar geliştirerek farklı dostluklar kuracaktır. Varol’un 2001’de yaptığı araştırmanın sonuçları da bu savı doğrular niteliktedir. Farklı okul korolarında görev alan öğrenciler üzerinde yapılan bu araştırmanın sonuçlarına göre, öğrencilerin arkadaş çevrelerinin arttığı, birlikte iş yapma becerilerinin güçlü olduğu, kendine güven duygularının geliştiği ve kendini ifade edebilme yeteneklerinin arttığı gözlemlenmiştir. Ayrıca koroyu çalıştıran öğretmenlerin gözlemlerine göre; öğrencilerin birbirleriyle daha çabuk kaynaştığı, dayanışma içerisinde oldukları, sınıf dışında da yeni arkadaşlıklar kurdukları saptanmıştır”.

Ders kitaplarının, o dersin müfredatının yapılması sonucunda, uygulamaya dönük olarak öğrencileri sosyalleştirecek türde etkinliklerle çeşitlenmesi, o dersin konusunu canlı tutarak sınıf içi dinamizmi sağlayacaktır. Farklı ders müfredatlarının değişmesiyle ders kitaplarının sosyalleşmeye olan katkısı araştırma sonuçlarıyla desteklenmektedir.

Şanlı (2007), Sosyal Bilgiler ders kitaplarının sosyalleştirmede ki rollerine yönelik araştırmasında;

“Sosyal bilgiler ders kitaplarının sosyalleştirme rolü vardır,
Sosyal bilgiler ders kitapları bireyi sosyalleştirebilmede başarılıdır,
Toplumdaki bireylerle sosyal ilişkilerin kurulmasına uygun bir ortam oluşturmaktadır,
Bireylerin sosyal ve kültürel bir kişilik kazanmalarını sağlayacak düzeydedir,
Sosyal bilgiler ders kitapları bireyi sosyalleştirerek, kendine güven duygusunu geliştirir,
Toplumdaki mevcut değer ve kurallara uygun davranış şekillerini geliştirmektedir”
sonuçlarına ulaşmıştır.

Bayrakci (2007) çalışmasında ise; sosyal bilgiler dersinde verilen araştırma ödevlerinin öğrencilerin sosyalleşme süreçlerini arttırdığını belirtmektedir. Araştırma sonuçlarına göre, öğrencilerin araştırma ödevlerini yapmaları, aile dışından değişik kişilerle görüşme oranlarını artırmaktadır(%11 oranında). Araştırma ödevleri için ailesinin dışından kişilerden yardım alan öğrencilerin öncelikle arkadaş edinmede ve içinde bulunduğu toplumla kaynaşmada daha aktif oldukları görülmektedir. Bu öğrencilerin, yetkili kişilerle, komşu büyükleriyle veya buldukları sınıf ve sosyal grup içerisinde konuşurken daha cesaretli

oldukları, utangaçlıklarının ve çekingenliklerinin azaldığı ve kendilerini daha rahat ifade ettikleri ortaya çıkmıştır.

Yine farklı bir disiplin olan beden eğitimi dersi çerçevesinde araştırmasını gerçekleştirmiş olan Akıncı (2007), beden eğitimi dersinin öğrencilerin sosyalleşme süreci ve şahsiyet oluşmasına katkısı konulu araştırmasında şu sonuçlara ulaşmıştır;

“Elde edilen bulgular çerçevesinde, araştırmamızda savunduğumuz hipotezler doğrulanmıştır. Buna göre, kişilerin beden eğitimi ve spor etkinliklerine katılımı ile sosyal ve kişilik yönünden gelişimleri arasında anlamlı bir ilişki vardır. Beden eğitimi ve spor etkinliklerinin, sosyalleşme süreci ve ferdin şahsiyetinin oluşmasında olumlu katkısı vardır. Bu çerçevede, sportif etkinlikler, sporun toplumsal sorumluluğu açısından, fert-toplum bütünleşmesinde önemli bir yere sahiptir.

Birçok araştırma sonucuna göre, farklı disiplinlerin de öğrencilerin sosyalleşme ve sosyal gelişimleri adına büyük katkılar sağladığı görülmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmadan elde edilen sonuçlar maddeler halinde verilmiştir.

1. Müzik dersi müfredatı dışında, alternatif müzikal etkinlikler yapan deney grubu öğrencilerinin ritimsel anlamdaki yeterlilik seviyeleri, müzik dersi müfredat programına göre müzik eğitimi alan kontrol grubu öğrencilerine oranla daha yüksektir.

2. Deney grubu öğrencilerinin bireysel ve koro halinde şarkı söyleme ile ezgi tekrar becerileri, kontrol grubuna göre daha hızlı bir gelişim göstermiş ve bu becerilerde kalıcılık özelliği görülmüştür.

3. Deney grubu öğrencilerinin flüt çalabilme ve farklı enstrümanlar tasarlayabilme becerileri yükselmiş, bunun sonucunda yine farklı enstrümanlar çalabilecek bir altyapı geliştirmişlerdir. Kontrol grubu ise, belirlenen süre içerisinde bu beceri seviyesinde önemli bir değişiklik gösterememiştir.

4. Deney grubu öğrencilerinin müzikal sorumluluk alma, motivasyon ve ödevlerini yerine getirme gibi olumlu davranışlarında büyük oranda yükselme görülmüş; müzikal etkinlikler sürecinde, müzikal bir çevrede olduklarının farkına büyük oranda varabilmişlerdir. Böylece etkinlikler sonucunda öğrencilerin müzikal beğeni duyma, dinleme, yorumlama düzeylerinde yükselme izlenmiştir. Ayrıca ders dışı etkinliklerde görev almaya isteklilik özellikleri artmış, müzikle ilgili okulları ve meslekleri tanıma eğilimi göstermişlerdir. Müfredat programı uygulanan kontrol grubu öğrencilerinin müzikal beğeni düzeyleri istenen seviyede olsa da, isteklilik ve müzikal sorumluluk gibi süreçler istenen düzeye getirilememiştir.

5. Genel anlamda öğrencilerin müzik kültürlerini yansıtacak müzikal birikim düzeyleri, olması gereken değerler altında değerlerde olduğu tespit edilmiştir. Deney grubunun yapmış olduğu etkinlikler bünyesinde müzik yazısını okuma ve yazma ile farklı müzik türlerini tanıma, uygulama ve müzikal birikim düzeylerinin müfredat programı ile eğitim alan kontrol grubu öğrencilerinden daha yüksek olduğu görülmüştür. Buna paralel olarak deney grubu öğrencilerine tanınan yaratıcılığa yönelik etkinlikler, onların bu yönlerini ortaya çıkarmalarına

ve etkinlikler bünyesinde bu özelliklerini alışkanlık haline getirerek problem durumlarında sürekli kullanmalarına olanak sağlamıştır.

6. Deney grubu öğrencilerinin sınıf içi kurallara uyma, kendine, öğretmenine ve arkadaşlarına saygı ve güven duyma becerilerinde yükselme görülmüş, grup içi olumlu atmosferin devamını sağlayabilmek için çaba sarf ettikleri belirlenmiştir. Bununla beraber sevilen ve istenen etkinliklerin yapılması, öğrencilerin grup içi etkileşim ve paylaşımlarını artırarak sınıf içi istenmeyen davranışları en aza indirmiştir. Öğrencilerin gruba ait olma ve grupla beraber hareket etme isteklerinin artmasıyla, bireysel istek ve davranışlardan uzaklaştıkları gözlenmiştir.

7. Her iki grubun öğrencileri arasında da, yazımsal ve sözel anlamdaki ifade bozuklukları tespit edilmiş; heyecan, kaygı ve çekingenlik gibi faktörlerin bu durumda etkili olduğu belirlenmiştir. Etkinlikler sonucunda, deney grubu öğrencilerinin grup karşısında kendini ifade becerisi yükselmiş, buna bağlı olarak heyecan ve kaygı gibi faktörlerin etkisinin azaldığı görülmüştür. Kontrol grubunda ise, sınıfın kalabalık ve dersin 1saatle sınırlı olması ve mevcut ders programının uygulanması ile bu kazanımlar istenilen seviyeye getirilememiştir.

8. Müzikal etkinliklerin amaçlarından biri de, öğrencilerin sahip oldukları müzikal becerilerinin farkına varmalarını sağlamaktır. Öğrencilere ilk defa karşılaşacakları çalgı çalma, birlikte müzik yapma, dans ve müziği koreografi eşliğinde birlikte sunma gibi aktiviteler verilerek, beceri seviyelerini görmeleri ve bu konuda kendilerini tanımları konusunda başarılı olunmuştur. Bu başarı sonucunu getiren, etkinliklerin öğrencilere sorumluluk duygusunu aşılması ve çalışma disiplini büyük bir özveriyle gerçekleştirme isteği vermesidir. Bu da müzik dersi müfredatının uygulandığı kontrol grubu ile deney grubu öğrencileri arasında belirgin farklılıklara yol açmıştır.

9. Müzikal etkinlikler sayesinde öğrenciler arasındaki sevgi, saygı, paylaşım gibi değer unsurları artmış; müzik dersi içerisinde var olabilen hoşgörüsüz ortam bu aktiviteler içerisinde yerini hoşgörüye ve saygıya bırakmıştır. İçeride kapanık ve sosyal becerileri düşük olan öğrencilerin, kendilerini müzik yoluyla ifade edebilmeleri sayesinde, bu ifade becerilerini sınıf ve okul içerisinde de gösterdikleri görülmüştür. Yine kendini sınıftan soyutlama eğilimi gösteren öğrencilerin, sosyal etkinlik özelliği gösteren müzikal etkinlikler sayesinde, kişilik geliştirme ve sosyal beceri düzeylerinde gelişme gözlenmiş, öğrencilerin sosyal gelişimleri adına bu etkinliklerin gerekliliği görülmüştür.

Ayrıca deney grubu öğrencilerinin edinmiş olduğu müzikal becerilerini, sınıfın diğer öğrencileriyle paylaşımları, onların sosyalleşmeleri ve arkadaş grupları içerisinde kabul görmeleri adına önemli bir sonuç yaratmıştır. Bu etkinlikler, deney grubu öğrencilerinin sosyal gelişim seviyelerine, kişiliklerinin gelişimine, ders içi ve ders dışında sahip olunması gereken davranışlarına ve şahsiyet özelliklerine olumlu katkılarda bulunmuştur.

Öneriler:

Tüm bu sonuçlar çerçevesinde müzik derslerinin işlevselliğini artırması, öğrencilerin sosyal gelişimlerine ve sosyal beceriler edinmelerine katkı sağlaması amacıyla aşağıdaki öneriler getirilebilir:

1. Öncelikle ilköğretim müzik dersi müfredatının, okullardaki müzik derslerinin haftalık 1 saat olduğunun düşünülerek hazırlanması gerekmektedir. Aksi takdirde, öğrencilere sınırlı süre içerisinde gerçekleştiremeyecekleri müzikal sorumluluklar verilecek ve bu da müzik öğretmenlerinin bu müfredatı takip etmemelerine neden olacaktır.
2. Müzik dersi müfredatının, kalabalık sınıflarda sınıf kontrolünü sağlayarak uygulanmasının zor olduğu görülmektedir. Ve bu zorluk çerçevesinde, eğitim programının belirlenmiş kazanımlarının elde edilmesi teorik olarak mümkün görünmemektedir. Bu sebepten dolayı, müzik derslerinin haftalık ders saati artırılmalı ve sınıf öğrencileri çalışma gruplarına ayrılmalıdır. Bu sayede dersler daha az bir öğrenci grubuyla işlenecek ve sınıf kontrolü sağlanarak öğrenme daha hızlı gerçekleşecektir.
3. Somut bir kavram olmamasından dolayı müzik öğretimi ancak uygulamaya dayalı metotlarla gerçekleştirilebilir. Okullarda müzikal etkinlikleri gerçekleştirebilecek müzik ortamı ve araç-gereç eksikliği giderilmelidir.
4. Sosyal ve müzikal etkinliklerden sadece seçilmiş öğrenciler faydalanmamalı, müfredat programı bu etkinliklerle zenginleştirilmeli ve müzik dersleri uygulamaya dönük gerçekleştirilmelidir. Bu şekilde tüm öğrenciler, kendi ilgi ve yeteneklerini keşfetme ve tanıma fırsatı yaşayacaklardır.

5. Müzik dersi müfredatının hazırlanmasında müzik öğretmenlerinin de görüşleri alınmalı, uygulamaya ve etkinliğe yönelik olumlu sonuçlar elde edilebileceği düşünülen yenilikler değerlendirilmelidir.

6. Araştırmada elde edilen bulgulara göre öğrencilerin ilgi ve beklentilerine hitap eden müzikal etkinlikler, müzik dersi müfredatının hedeflemiş olduğu kazanımları büyük oranda artırmaktadır. Müfredatın hedeflerini gerçekleştirmeye yönelik yeni etkinlikler düzenlenmelidir. Mevcut müfredat içerisindeki müzikal etkinlikler, tüm ilköğretim okullarının çevresel, fiziksel, kültürel ve ekonomik şartlarına hitap etmediğinden, düzenlenme aşamasında, bu kriterlerin düşünülerek etkinliklerin uygulamaya konulması gerekmektedir.

7. Ders içi etkinliklerin dışında, öğrencilerin kişilik ve sosyal gelişimlerine olumlu yönde etki edecek konser, müzikaller ve bale gösterileri gibi okul dışı etkinliklerin düzenlenmesi, yaşayarak öğrenme adına gereklidir. Ayrıca bu tarz etkinlikler, öğrencilerin grup içerisindeki hal ve hareketleriyle arkadaşlık ilişkilerini düzenleyici bir görev üstlenmektedir.

8. Öğrencilerin içe kapanıklık, çekingenlik, saldırganlık, saygısızlık, sorumsuzluk, güvensizlik ve uyumsuzluk gibi problemleri davranışlarına, müzikal etkinlik çalışmalarıyla alternatif çözümler getirilmelidir. Ders bünyesindeki etkinliklerde öğrencilerce sevilen ve hoşya giden olguların kullanılması, öğrencilerin katılım isteğine, sorumluluk duygusu geliştirmelerine, sosyal beceriler edinmesine ve birbirleriyle iyi ilişkiler kurmasına son derece katkı sağlayacaktır.

9. Müziğin paylaşımsal bir olgu olduğu öğrencilere hissettirilmeli, bu paylaşımlar müzikal etkinlikler bünyesinde sevgi, saygı ve dürüstlük gibi pozitif kavramlar ışığında öğrencilere empoze edilmelidir. Böylece öğrenci, kişilik ve sosyal gelişimini gerçekleştirirken müzik gibi estetiksel ve incelik gerektiren bir alanı duygularına ve davranış özelliklerine yansıtabilecek ve olumlu sosyal ilişkiler kurabilecektir.

10. Öğrencilere etkinlikler dâhilinde kendini tanıma, yeteneklerinin farkına varma ve onları ortaya çıkarma, ilgi ve beklentilerine yönelik çalışmalar gerçekleştirme gibi fırsatlar verilmeli; eğitim ve meslek hayatına hangi koldan devam edebileceğinin seçiminde, aile ile işbirliği içerisinde rehber olunmalıdır. Devamında müzik öğretmenleri, müzikle ilgili okul ve meslekleri tanıtmada anlamında üzerlerine düşen mesleki rehberliklerini gerçekleştirmelidir.

11. Müzik dersi gibi uygulamaya yönelik derslerin, öğrencilerin sosyal gelişimlerine ve sosyal beceriler edinmelerine yönelik katkıları konusunda yeni araştırmalar yapılmalı ve çözüm önerileri getirilmelidir.

KAYNAKÇA

- AKGÜL D, B. (2007). **Sosyal Beceri Gelişiminde Çocuk ve Müzik**, Milli Eğitim Dergisi, Sayı 177, Sayfa 23).
- AKINCI, A.Y. (2007). **Ortaöğretim Kurumlarında Beden Eğitimi ve Spor Etkinliklerinin, Sosyalleşme Süreci ve Şahsiyetin Oluşmasında Katkısı**, Yüksek Lisans Tezi. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- AKKAŞ, S. (1993). **Okul Öncesi Eğitiminde Müzik**, Ankara: Gazi Yayınevi.
- ARAL, N. KANDIR, A. YAŞAR, M. C. (2000). **Okul Öncesi Eğitimi**, İstanbul: YA-PA Yayınları, Sayfa 61-62.
- BACANLI, H. (2000), **Eğitim Psikolojisi**, İstanbul: Alkım Yayınevi, Sayfa 75.
- BARIŞ, D. A. (2008), Sosyal Beceri Gelişimde Çocuk ve Müzik. **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı 177, Sayfa 33.
- BAŞARAN, İ.E. (1984). **Eğitime Giriş**, Ankara: Sevinç Matbaası, Sayfa 47.
- BAYRAKCI, Ö. (2007). **İlköğretim Sosyal Bilgiler Dersindeki Araştırma Ödevlerinin (Etkinlik, Performans ve Proje) Öğrencilerin Sosyalleşmesine Katkısı**. Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- BEBEK, F. (2007). **İlköğretimde Ders İçi ve Ders Dışı Müziksel Etkinliklerin Öğrenci ve Öğretmenlerin Müziksel Davranış ve Yaşantılarına Etkileri**, Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- CANBAY, A. (2007). İlköğretim Okullarında Sosyal Etkinlikler ve Müzik Kulübünün Önemi. **Milli Eğitim Dergisi**, Sayı 174, Sayfa 163, 164.
- ÇETİN, F. BİLBAY, A.A. KAYMAK, D.A. (2001). Araştırmadan Uygulamaya Çocuklarda Sosyal Beceriler Grup Eğitimi, İstanbul: Epsilon Yayıncılık.
- ÇİZMECİ, N. (2006), **Müzik Eğitiminde Aktif Öğrenme Tekniklerine Dayalı Ders Programlarının İlköğretim 6. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Öğretimi, Derse Yönelik Görüşleri ve Tutumları Üzerindeki Etkileri**, Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- ÇUBUKÇU, Z. GÜLTEKİN, M. (2006). **İlköğretimde Öğrencilere Kazandırılması Gereken Sosyal Beceriler**, Bilig, Sayı 37, Sayfa 156, 157.
- DAVARCI, M. (2008). **Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersinin Öğrencilerin Sosyalleşmesine Etkisi**, Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- DEMİREL, Ö. (2003). **Öğretimde Planlama ve Değerlendirme**, Ankara: Pegem A Yayıncılık, Sayfa 128.
- DEMİREL, Ö. (1996). **Karşılaştırmalı Eğitim**, Ankara: Usem Yayınları, Sayfa 23.
- ELDELEKLİOĞLU, J. (2007). **Kişilik Gelişimi**, (Editör: DENİZ, M.E.). **Eğitimi Psikolojisi**, Maya Akademi Yayın Dağıtım, Sayfa 143-146.
- ERDOĞAN, A. A. (2008). **Fen ve Teknoloji Dersinde Farklı İşbirlikçi Öğretim Yöntemlerinin Kullanılması ve Sonuçların Karşılaştırılması**, Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- ERKAL, M. E. (1996). **Sosyoloji (Toplumbilimi)**, İstanbul: Der Yayınları, Sayfa 88.
- GÜNAY, E. (2006). **Müzik Sosyolojisi**, İstanbul: Bağlam Yayınları, Sayfa 69, 87, 99, 189.
- GÜNBATTI, M. E. (2003). **Eğitimde Toplam Kalite Yönetimi ve Sosyalleşme**, Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KAPIKIRAN, N. A. (2005). **Okul Öncesi Çocuklarında Sosyal Beceri: Durum Saptaması**, Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi.
- KAPLAN, A. (2005). **Kültürel Müzikoloji**, İstanbul: Bağlam Yayınları, Sayfa 20, 24.
- KARAYAĞMURLAR, B. (1991). **Yaratıcı Bireyin Yetiştirilmesi Açısından Genel Eğitim İçinde Sanat Eğitiminin Yeri**, Dokuz Eylül Üniversitesi İzmir 1. Eğitim Kongresi Bildiriler Kitabı, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi.
- KARASAR, N. (2005). **Bilimsel Araştırma Yöntemi**, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, Sayfa, 97.
- KILIÇ, (D), E. (2006). **İlköğretim Okulu Müzik Derslerinde Çoklu Zeka Kuramı'na Dayalı Öğretimin 6. Sınıf Öğrencilerinin Başarısına ve Öğrendikleri Bilgilerin Kalıcılığına Etkisi**, Yüksek Lisans Tezi. Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KÜTAHYALI, Ö. (?). **Müziğin Toplumsal Becerileri**, Orkestra Aylık Müzik Dergisi, Sayı 246, Sayfa 5.
- M.E.B. "İlköğretim Kurumları Müzik Dersi Öğretim Programı" (1994), Ankara: Milli Eğitim Basımevi.
- MİLLİ EĞİTİM DERGİSİ, (2009). Ankara: MEB Yayınları, Yıl 37, Sayı 181, Sayfa 312, 317.
- MÜZİK 6, 7, 8, (2008). **Öğretmen Kılavuz Kitabı**, Ankara: MEB Yayınları, Sayfa A3, A5.
- ÖZÇELİK, E. (2007). **Öğrencilerin Sosyalleşmesinde Beden Eğitimi Dersinin Rolü**, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul: Beykent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ÖZKALP, E. (2005). **Sosyolojiye Giriş**, Bursa: Ekin Yayınları.

- ÖZTOPALAN, E. (2007). **İlköğretim Düzeyindeki özel Okullar İle Devlet Okullarının 6,7 ve 8. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki**. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- ÖZTÜRK, E. (2006), **İlköğretim Okullarındaki İkinci Kademe Müzik Eğitimi ve Sorunları, Yüksek Lisans Tezi**, Afyon: Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- POLAT, P. G. (2005), **İlköğretim İkinci Kademe Müzik Dersi Müfredat Programının Amaçlarına Ulaşma Düzeyine İlişkin Öğretmen Görüş ve Düşüncelerinin İncelenmesi**, Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- SENA, C. (1972). **Estetik**. İstanbul: Remzi Kitabevi.
- SEZGİNER, N. (1990). **Ortaöğretim Kurumlarında Müzik Öğretimi ve Sorunları**, Türk Eğitim Derneği Yayınları Öğretim Dizisi. No7, Sayfa 219, 220.
- SUN, M. (1968), **Türkiye'nin Kültür, Müzik, Tiyatro Sorunları**, Ankara: Kültür Yayınları, Sayfa 196.
- ŞANLI S. (2007). **Sosyolojik Açıdan Sosyal Bilimler Ders Kitapları ve Sosyalleştirme Rollerini**, Yüksek Lisans Tezi. Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- ŞENOCAK, E. (2005). **Erciyes Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Müzik Bölümü, Müzik Sempozyumu**, 14-16 Nisan, Kayseri.
- TEZCAN, M. (1993). **Sosyolojiye Giriş**, Ankara: Anı Yayıncılık, Sayfa 39.
- TÖREYİN, Ayşe M. (1997). **Türkiye'nin İlköğretim Kurumlarındaki "Müzik Eğitimcisi" Sorunu**, Filarmoni Sanat Dergisi, Ankara: Sel Ofset Yayınları, Sayfa 3-4.
- TÜRNÜKLÜ, A. (2005). **Lise Yöneticilerinin Çatışma Çözüm Strateji ve Taktiklerinin Sosyal Oluşturmacılık Kuramı Perspektifinden İncelenmesi**, Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi, Ankara: Pegem Yayıncılık, Sayı 42, Sayfa, 259.
- UÇAN, A. (1994). **Müzik Eğitimi**, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Sayfa 12, 14.
- UÇAN, A. (1999). **Müzik Eğitimi**, Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları, Sayfa 6.
- UÇAN, A. YILDIZ, G. BAYRAKTAR, E. (1999). **İlköğretimde Müzik Öğretimi**, Ankara: T.C.M.E.B. Projeler Koordinasyon Merkezi Başkanlığı. Sayfa 8, 9, 13.
- UÇAN, A. (2005). **Müzik Eğitimi**, Ankara: Evrensel Müzikeyi, Sayfa 40.
- UÇAN, A. (2005). **İnsan ve Müzik İnsan ve Sanat Eğitimi**, Ankara: Evrensel Müzikeyi, Sayfa 21, 24-32.

YALÇIN, K.Y. (2006). **Yerleşik ve Taşınabilir Eğitim Yapan İlköğretim Okullarında ki Öğrencilerin Toplumsallaşmasında Beden Eğitimi ve Sporun Önemi –Kütahya Örneği-** Yüksek Lisans Tezi. Kütahya: Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.

YAPICI-YAPICI Ş. M. (2005). **Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi**, Ankara: Anı Yayınları, Sayfa 44.

YAVUZER, H. (1996). **Çocuk Psikolojisi**, İstanbul: Remzi Kitabevi, Sayfa 49.

YEŞİLYAPRAK, B. (2002). **Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi**, Ankara: PegemA Yayıncılık Sayfa 120.

İnternet Kaynakları

www.akademikspor.com

www.20.uludag.edu.tr/~ef_dergi

www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/bildiri

www.egitimdergisi.hacettepe.edu.tr

[www.muzikegitimcileri.net/bilimsel /makale](http://www.muzikegitimcileri.net/bilimsel/makale)

www.msxlab.org/forum/ekonomi

www.cayiralan.meb.gov.tr/bilpay/forum

www.wikipedia.com

www.tufak.org.tr/yorelerimiz-silifke.htm

EKLER

Ek 1: Müzik Dersi Öğretim Programı.

İlköğretim okulları bünyesinde verilen, müzik dersi öğretim programının temel yapısı, Türk millî eğitiminin genel amaçları içerisinde belirlenmiştir.

Müzik dersi öğretim programı; genel amaçlar, temel beceriler, öğrenme alanları, kazanımlar, etkinlikler, açıklamalar, öğrenme-öğretme süreçleri ve ölçme değerlendirme boyutlarından oluşmaktadır(MEB, Müzik Dersi Öğretim programı).

1. Genel Amaçlar

Müzik öğretim programının amacı, Türk millî eğitiminin genel amaçları ve temel ilkelerine uygun olarak öğrencilerin gelişimlerine şu şekillerde katkı sağlamaktır:

- Müzik yoluyla estetik yönünü geliştirmek,
- Duygu, düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade etmelerine imkan sağlamak,
- Yaratıcılık ve yeteneğini müzik üretme yoluyla geliştirmek,
- Yerel, bölgesel, ulusal, uluslar arası müzik kültürlerini tanımak,
- Kişilik ve özgüven gelişimlerine katkı sağlamak,
- Müzik aracılığıyla zihinsel becerilerinin gelişimini sağlamak,
- Müzik yoluyla bireysel ve toplumsal ilişkilerini geliştirmek,
- Bireysel ve toplu olarak, nitelikli değişik türlerde şarkı dinleme, söyleme ve çalma etkinliklerine katılımlarını sağlamak,
- Müziksel algı ve bilgilerini geliştirmek,
- Türkçe'yi doğru ve etkili kullanmalarını sağlamak,
- İstiklâl Marşı başta olmak üzere millî marşlarımızı özüne uygun olarak seslendirmelerini sağlamak,
- Müzik yoluyla sevgi, paylaşım ve sorumluluk duygularını geliştirmek,
- Millî birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran müzik kültürü ve birikimine sahip olmalarını sağlamak,
- Atatürk'ün Türk müziğinin gelişmesine ilişkin görüşlerini kavramak ve Atatürk ilke ve inkılaplarına gönülden bağlı, kültürlü bireyler olarak yetişmelerini sağlamak.

2. Temel Beceriler ve Değerler

Müzik dersi 1-8. sınıflar öğretim programı, içerdiği öğrenme alanları ve kazanımlarla öğrencilerde aşağıdaki temel becerilerin ve değerlerin gelişmesini sağlayacaktır. Bu programla ulaşılmaması beklenen;

Temel Beceriler;

* Türkçe'yi doğru, güzel ve etkili kullanma, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim kurma, problem çözme, araştırma, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik, müziksel algılama ve bilgilenme, kişisel ve sosyal değerlere önem verme, müzik okuryazarlığı edinebilme, estetik duyarlılığa sahip olma.

Değerler;

* Paylaşım, hoşgörü, sorumluluk olarak belirlenmiştir.

3. Öğrenme Alanları

Müzik dersi öğretim programı, “Dinleme-Söyleme-Çalma”, “Müziksel Algı ve Bilgilenme”, “Müziksel Yaratıcılık” ve Müzik Kültürü” adı altında dört temel öğrenme alanı üzerine oturtulmuştur. Bu öğrenme alanları, içerikleri bakımından birbirleriyle tamamen kenetli olup sadece gerekli hallerde olarak ayrılabilirler.

4. Kazanımlar

Kazanımlar, öğrenme-öğretme süreci içerisinde planlanmış ve düzenlenmiş yaşantılar aracılığı ile öğrencilerde görülmesi beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir. Kazanımlar, öğrencilerin gelişim düzeyi göz önünde bulundurularak birinci sınıftan sekizinci sınıfa kadar programda sunulmuştur.

5. Etkinlikler

Müzik dersi öğretim programında verilen etkinlikler sadece örnek niteliğinde olup; öğretmen bu etkinlikleri aynen kullanabilir veya değişiklikler yapabilir. Etkinliklerin, öğrenme-öğretme sürecinde öğrencinin etkin rol almasını sağlayacak biçimde düzenlenmesine; çevresel özellikler ile öğrencilerin ilgi, ihtiyaçları ve var olan bilgileri de göz önünde bulundurularak öğrenci merkezli ve yapılandırmacı yaklaşıma uygun planlanmasına dikkat edilmelidir.(www.cayiralan.meb.gov.tr/bilpay/forum)

EK 2: İlköğretim Okullarında Müzik Dersinin Genel Amaçları

- Temel müzik bilgilerine sahip olabilmek.
- Sesleri temel özellikleri ile tanıyabilmek.
- Sesler arasındaki temel ilişkileri kavrayabilmek
- Müziği oluşturan temel öğeleri kavrayabilmek.
- Müzik yapma ve dinleme araçlarını tanıyabilmek.
- Müzik topluluklarını tanıyabilmek.
- Geleneksel ve çağdaş, yöresel, ulusal ve evrensel müzikleri tanıyabilmek.
- Müziğin kaynağını, oluşum ve gelişimini kavrayabilmek.
- Müziğin insan yaşamındaki yerini ve önemini kavrayabilmek.
- Düzeyine uygun müzikleri çözümleyebilmek.
- Düzeyine uygun müzikler yazabilmek.
- Müziğin her türünde nitelikli olanı niteliksizden ayırt edebilmek.
- Çevresi ile müziksel iletişim ve etkileşimde bulunabilmek.
- Atatürk'ün müzikle ilgili temel görüşlerini doğru anlayabilmek.
- Sesini doğru ve etkili kullanabilmek.
- Dinlediği müziklere uygun ritmik devinimlerle eşlik edebilmek.
- Çalgısını temiz ve düzenli kullanabilmek.
- Müzik yapma, dinleme araç ve gereçlerini kurallarına uygun kullanabilmek.
- Sözlü müziklerde Türkçe'yi doğru ve anlamlı kullanabilmek.
- Düzeyine uygun tekerleme, sayışma, ninni, şarkı, türkü, marşları doğru, temiz ve anlamlı söyleyebilmek.
- Düzeyine uygun müzikleri çalgısıyla doğru, temiz ve anlamlı çalabilmek.
- Kazandığı müzik dağarcığını çeşitli müzik etkinliklerinde sergileyebilmek.
- Müzik yazısını doğru okuyabilmek.
- Müzik yazısını doğru yazabilmek.
- Başta İstiklal Marşı olmak üzere, başlıca ulusal marş ve şarkılarımızı özüne uygun söyleyebilmek.
- Müziği başka anlatım biçimlerine dönüştürebilmek.
- Düzeyine uygun müziksel araç ve gereç yapabilmek.
- Yaratıcı müziksel çalışmalar yapabilmek.

- Müziksel bir çevre içinde yaşadığının farkında olabilme.
- Müzik yapmaya istekli olabilme.
- Müzik yapmaktan hoşlanabilme.
- Müzik dinlemekten hoşlanabilme.
- Çeşitli türdeki müziklerden hoşlanabilme.
- Çevresindeki müzik etkinliklerine katılabilmeye.
- Serbest zamanını müzikle geçirebilme.
- Yaşamında müzikten yararlanabilme.
- Kendisini müzik yoluyla ifade edebilme.
- Müzik yoluyla sevgi, paylaşma ve sorumluluk duygusunu geliştirebilme.
- Sağlıklı müziksel çevre konusunda bilinçli ve duyarlı olabilme.
- Çok yönlü ve hoşgörülü bir müzik anlayışı geliştirebilme.
- Kendine özgü bir müziksel kişilik geliştirme.
- Bilinçli bir müzik dinleyicisi olabilme.
- Müzik kültürünü genel kültürün ayrılmaz bir ögesi olduğunu görebilmeye.
- Ulusal birliğimizi, bütünlüğümüzü pekiştiren ve dünya ile bütünleşmemizi kolaylaştıran bir şarkı dağarcığına sahip olabilme (M.E.B. İlköğretim Kurumları Müzik Öğretim Programı).

EK 3: 2.Etkinlik bünyesinde görevli öğrencilerin seslendireceği koro ve ritm partisyonları:

a) Koro Partisyonu:

23 NİSAN

San-ki her ta-raf-ta var bir dü-ğün çün-kü en şe-ref-li en mut-lu gün
Bu-gün A-ta-türk-ten bir ar-ma-ğan yok-sa tut-sak o-lur-duk sen i-nan

5
Bu-gün yir-mi üç ni-san hep ne-şey-le do-lu-yor in-san
Bu-gün yir-mi üç ni-san hep ne-şey-le do-lu-yor in-san

b) Ritm partisyonu:

Trampet

Def

Kastanyet

Marakas

Çelik Üçgen

Sesli Yumurta

c) Tab çalışma örneği:

perdeler

teller

0	1	2	3	0	1	2	3	0	1	2	3
T											
A											
B											

ç) Tab çalışma parçaları:

Çok Uzaklarda

Nilüfer

Gitar

0	0	0	0	1	0	0	0	0	5	0	3	3	3	3	0	3	3	3	3	0	3	
T																						
A																						
B																						

5

1	1	1	1	3	1	1	1	1	3	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	
T																						
A																						
B																						

9

2	3	3	3	3	5	1	3	3	3	5	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	1	0	
T																							
A																							
B																							

13

1	1	1	1	3	1	0	0	0	0	0	0	0	3	1	0	2	2	2	2	2	0	2	
T																							
A																							
B																							

Arkadaşım Eşek

Barış Manço

Gitar

0	0	1	1	0	3	3	1	1	0	3	3	1	1	0	3	1	0	0	1	0	2	5	5	3	3	1	1	0	
T																													
A																													
B																													

6

3	3	1	1	0	3	3	1	1	0	3	1	0	0	1	0	2	2	0	1	2	0	2	0	2	0	2	0	2	2
T																													
A																													
B																													

d) Nota ve akor çalışma parçaları:

Çok Uzaklarda

Nilüfer

Ritim: Folk

Flüt

Am E7

7 Am E Am Dm

13 Am E7 Am

Arkadaşım Eşek

Barış Manço

Ritim: Marş

Flüt

Am Dm Am Dm C E Am Am

6 Dm Am Dm C E Am Am G Am G Am G Am

EK 5: Deney ve Kontrol Grubu öğrencilerinin, müzikal yeterliliklerini ölçmek için hazırlanmış gözlem formu örneği

Ö1	Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek
Sahip olduğu ritm duygusu ve ritm tekrar becerisi					
Duyduğu ezgiyi sesiyle tekrar edebilme becerisi					
Şarkıları temiz ve doğru söylemedeki yeterliliği					
Bulduğu sınıf ve yaşa göre flüt çalabilme derecesi					
Koro çalışmalarında grup ile söyleme becerisi					
Ritm çalgılarını bireysel anlamda ve grup içerisinde çalabilme derecesi					
Bireysel ve birlikte müzik yapmaya isteklilik ve motivasyon derecesi					
Sorumluluklarını ve ödevlerini yerine getirme durumu					
Müzik yazısını doğru okuyabilme ve yazabilmedeki yeterliliği					
Müzik dersi süresinde, müzikal bir çevre içerisinde olduğunun farkına varabilme özelliği					
Kendi düzeyine uygun müziksel araç ve gereçler yapabilme isteği					
Flüt dışında herhangi bir enstrüman çalabilmedeki yeterlilik düzeyi ve hazır bulunuşluk seviyesi					
Farklı türdeki müzikleri dinleme ve beğeni duyabilme özelliği					
Çeşitli müzikleri hız, gürlük ve diğer yapısal özelliklerini ayırt edebilme					
Türk devlet ve toplulukları ile dünya müziklerinden belli başlı örnekleri tanıyabilme ve ayırt edebilme					
Ders dışı müzik etkinliklerinde görev almaya isteklilik					
Belli başlı müzik okulları ve müzik ile ilgili meslekleri tanımaya duyduğu ihtiyaç					
Yaratıcılık özelliği ve bu özelliğini müzikal etkinliklerde kullanabilme					

EK 6: Deney ve Kontrol Grubu öğrencilerinin, ders içi sosyal becerilerini ölçmek için hazırlanmış gözlem formu örneği

Ö1	Çok Düşük	Düşük	Orta	Yüksek	Çok Yüksek
Öğretmenlerine ve arkadaşlarına duyduğu saygı ve güven					
Grup içerisinde kabul görme ile grupta özdeşleşme çabası					
Sınıf içi kurallara uyma, yerinden kalkmama ders dinleme gibi temel davranış özellikleri					
Türkçe'yi doğru ve etkin kullanma ile sözsöz iletişim becerisi					
Sözsöz ve yazımsal anlamda kendini birey olarak ifade edebilme becerisi					
Ders içi etkinliklerde heyecan, kaygı gibi faktörlerin kendini ifade edebilmesine etki durumu					
Kendi ilgi ve yeteneklerinin farkında olabilme ve bunun üzerine çaba sarf etme yetisi					
Ders içi ve ders dışı etkinliklerde sorumluluk alma ve kendini kanıtlama güdüsü					
Okul içi sosyal etkinliklerin gerektirdiği grup çalışmalarına gereken özeni gösterme derecesi					
Duygu düşünce ve deneyimlerini müzik yoluyla ifade edebilme yatkınlığı					
Grup içerisinde yaratıcılık ve üretime duyduğu istek					
Sevgi, hoşgörü, paylaşım ve sorumluluk alma duygularının müzik dersi içerisindeki yeri ve faktörü					

ÖZGEÇMİŞ

1979 yılında İstanbul' da doğdu. İlköğretimi ve lise öğrenimini Mersin' de tamamladı. 2002 yılında Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalının açmış olduğu sınavı birincilikle kazandı ve 2006 yılında bu bölümden mezun oldu. Aynı yıl Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Müzik Eğitimi Anabilim Dalında Yüksek Lisans eğitimine başladı. Halen Tarsus Fatih Sultan Mehmet İlköğretim Okulu'nda Müzik Öğretmenliği görevine devam etmektedir.